AVIZAT
Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului
2007

Valentina Capotă
Mirela Nicoleta Dinescu
Valentina Menegatos
Gabriela Uglean
Constantin Ghimpau Codreanu
Florian Ionel Lixandru

Finanțe și Fiscalitate

Manual pentru clasele a XI-a și a XII-a

akademos Art

Aprobat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului cu Ordinul nr. 1561 din 23.07.2007

Valentina Capotă
Mirela Nicoleta Dinescu
Valentina Menegatos
Gabriela Uglean
Constantin Ghimpau Codreanu
Florian Ionel Lixandru

Finanțe și fiscalitate

Manual pentru clasele a XI-a și a XII-a

PROFIL SERVICII SPECIALIZAREA:
TEHNICIAN ÎN ACTIVITĂȚI
ECONOMICE (clasa a XII-a),
TEHNICIAN ÎN ADMINISTRAȚIE (clasa a XI-a)

akademos Art

Finanțe și Fiscalitate
Manual pentru clasele a XI-a și a XII-a

Copyright © 2007 Akademos Art

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin editurii Akademos Art.
Reproducerea integrală sau parțială a acestei lucrări este interzisă
fără acordul prealabil scris al editurii Akademos Art.

Manualul a fost aprobat prin Ordinul Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr. 1561/108 din 23.07.2007 în urma evaluării calitative și este realizat în conformitate cu programa analitică aprobată prin Ordin al Ministrului Educației și Cercetării nr. 3172/30.01.2006.

Referenți:
Lupașcu Țiglea Romița - Inspector de specialitate MECT
Dardac Nicolae - Profesor Universitar Doctor – ASE București

Editura Akademos Art
Aleea Botorani 2, București, sector 5
Tel./Fax: 021/411.76.80
Tel.: 0742.15.42.36 și 0766366500
e-mail: akademos_art@yahoo.com

ISBN 973-973-1730-10-3

Tipărit la tipografia Ana

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Finanțe și fiscalitate : manual pentru clasa a XII-a /
Valentina Capotă, Mirela Nicoleta Dinescu, Valentina Menegatos, ... - București : Akademos Art, 2007
ISBN 973-973-1730-10-3

I. Capotă, Valentina
II. Dinescu, Mirela Nicoleta
III. Menegatos, Valentina

336(075.35)

Cuvânt înainte

Manualul de față se adresează elevilor de liceu în dorința de a le forma o gândire economică și se dorește a fi o abordare modernă, actuală, conform cerințelor în domeniul finanțelor.

Manualul a fost elaborat în conformitate cu noua programă școlară, respectând cadrul curricular.

Conținutul cuprinde o gamă variată de probleme, punând o bază solidă abordării cu succes a studiului finanțelor în ciclul liceal.

Testele finale asigură o recapitulare temeinică a cunoștințelor acumulate, constituind un util material pentru activitatea în clasă, individuală sau pe grupe de elevi.

Tuturor elevilor care vor parcurge acest manual le dorim performanțe cât mai bune și le urăm

SUCCES!

CUPRINS

Cap. I VENITURILE PUBLICE 5

1. Identificarea veniturilor bugetare.....5
1.1. Clasificarea veniturilor publice 8
1.2. Impozitele și taxele 8
1.3. Împrumuturile de stat, ajutoare și donații 9
1.4. Veniturile proprii ale societăților ce aparțin statului 11

2. Elementele impozitului.....12

3. Impozitele directe.....16
3.1. Impozitul pe profit 17
3.2. Impozitul pe veniturile realizate de microîntreprindere.....21
3.3. Impozitul pe salarii 24
3.4. Impozitul pe dividende 34
3.5 Impozitul pe veniturile realizate de persoanele fizice.....35

4. Impozitele indirecte 40
4.1. Accizele.....41
4.2. Taxa pe valoarea adăugată.....49
4.3. Taxele vamale 51
4.4. Taxele de timbru 54

5. Impozitele și taxele locale.....55
5.1. Impozitul pe clădiri 56
5.2. Impozitul pe teren.....59
5.3. Taxa asupra mijloacelor de transport 60

Proiecte la sfârșitul capitolului.....62

Cap.II CHELTUIELILE PUBLICE.....65

2.1. Caracterizarea cheltuielilor publice.....65

2.2. Clasificarea cheltuielilor publice.....66

2.3. Cheltuieli pentru finanțarea acțiunilor social culturale 70
2.3.1. Cheltuieli publice pentru învățământ.....71
2.3.2. Cheltuieli publice pentru cultură, religie, acțiuni sportive și de tineret. 71
2.3.3. Cheltuieli publice pentru sănătate ..72
2.3.4. Cheltuieli publice pentru asistență socială de stat.....73

2.4. Cheltuieli publice pentru sistemul asigurărilor sociale.....75

2.5. Cheltuieli publice pentru acțiuni economice.....78

2.6. Cheltuieli privind administrația.....80

Cap.III CONTROLUL FINANCIAR.....83

3.1. Analiza controlului financiar.....83

3.2. Prezentarea actelor de control financiar....84

Exerciții și probleme recapitulative 85
Anexe.....89

BIBLIOGRAFIE

Cap. 1 VENITURI PUBLICE

1. Identificarea veniturilor bugetare

Primele elemente de finanțe (impozite, împrumuturi etc.) au apărut odată cu dezvoltarea economiei de schimb, când **statul sclavagist** folosește și resursele bănești pentru acoperirea cheltuielilor publice.

Spre **sfârșitul orânduirii feudale**, relațiile marfă-bani au cunoscut o mai mare amploare decât în sclavagism, ele nedevenind însă predominante. Din această cauză, pentru îndeplinirea funcțiilor și sarcinilor statului și pentru satisfacerea altor nevoi generale ale societății, acesta a continuat să folosească pe scară largă prestațiile în muncă și dările în natură, veniturile domeniale și drepturile regaliene. Veniturile în bani aveau o importanță relativ redusă în acoperirea cheltuielilor statului feudal.

În capitalism, producția de mărfuri devine dominantă iar relațiile bănești cunosc o largă dezvoltare. Astfel, întreținerea aparatului de stat și acoperirea celorlalte cheltuieli publice se bazează în mare parte pe folosirea resurselor bănești.

În prezent, are loc dezvoltarea continuă a producției de mărfuri, a schimbului și a relațiilor marfă-bani, rolul statului devenind de maximă importanță în ceea ce privește necesitatea satisfacerii nevoilor generale ale societății, dar și în ceea ce privește intervenția acestuia pentru a corija anumite neajunsuri ale economiei de piață. Se constată astfel, o intensificare a activității statului pe plan intern și extern, aria de manifestare a finanțelor fiind cu mult mai extinsă decât în orânduirile precedente.

Pentru satisfacerea nevoilor generale ale societății, devine de mare importanță constituirea unor fonduri bănești la dispoziția statului.

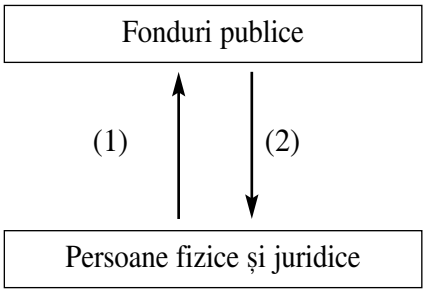
În procesul procurării și repartizării resurselor de care are nevoie statul se nasc anumite relații (raporturi) sociale. Aceste relații sunt de natură economică și exprimă repartizarea unei părți din produsul intern brut, prin intermediul statului, între diferite categorii sociale.

Rezultă că finanțele au apărut pe o anumită treaptă de dezvoltare a societății omenești și au evoluat de la o orânduire social-economică la alta, având un caracter istoric.

Relațiile apărute în procesul de mobilizare și repartizare a resurselor necesare statului, în formă bănească, sunt relații financiare sau finanțe.

Pentru îndeplinirea funcțiilor sale, statul are nevoie de importante resurse bănești. Acestea se formează pe seama produsului intern brut și sunt utilizate pentru finanțarea nevoilor sociale atât de interes național cât și local.

În acest sens, la nivelul economiei se realizează numeroase fluxuri de resurse bănești către și de la fondurile publice așa cum rezultă din figura 1.

(1) se realizează constituirea fondurilor publice pe seama transferului de putere de cumpărare de la persoanele fizice și juridice la dispoziția organelor administrației de stat centrale și locale;

(2) realizarea de transferuri de putere de cumpărare către diferite persoane fizice și juridice care pot primi la un moment dat diferite sume reprezentând subvenții, ajutoare, alocații etc. conform legii.

Fig. 1 Fluxuri de resurse bănești către și de la fondurile publice

Aceste fluxuri de resurse bănești generează **relații (raporturi) sociale** între participanții la acest proces așa cum rezultă din **figura 2.**

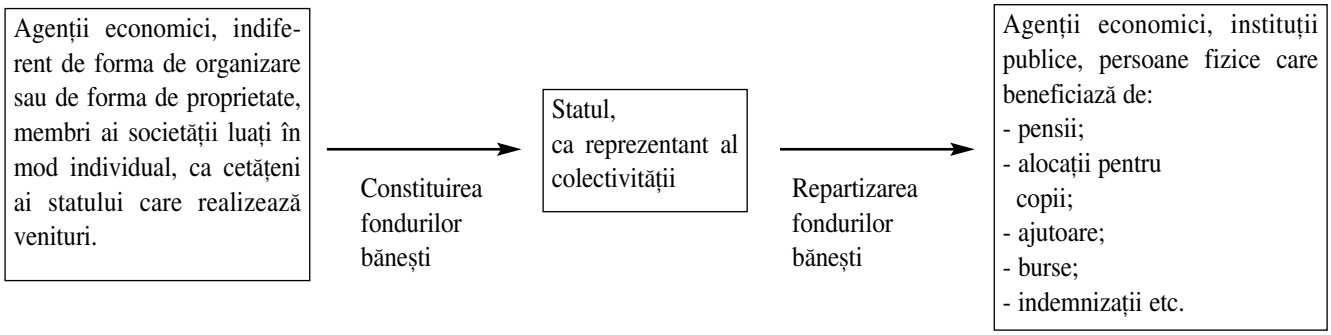

Fig. 2 Relațiile de mobilizare și repartizare a fondurilor bănești din economie

Nu toate relațiile bănești care apar în procesul repartiției și circulației produsului intern brut sunt în același timp și relații financiare.

Sfera relațiilor bănești include sfera relațiilor financiare, finanțele fiind o parte a relațiilor bănești, așa cum rezultă din fig.3.

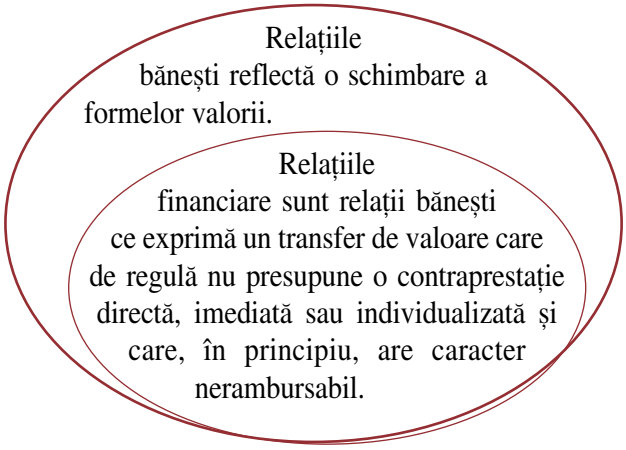

Fig. 3 Relațiile bănești-relațiile financiare

Relațiile financiare se diferențiază în funcție de condițiile specifice în care apar, astfel:

- **relațiile financiare clasice** presupun un transfer de resurse bănești fără echivalent direct și imediat și cu titlu nerambursabil. Asemenea relații sunt reflectate în bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale și în fondurile publice extrabugetare;
- **relații care determină un transfer de resurse cu titlu rambursabil - relațiile de creditare**. Acestea se stabilesc între bănci sau alte instituții specializate, pe de o parte și agenți economici, populație, diferite instituții financiare pe de altă parte;
- **relațiile de asigurări** presupun fie un transfer obligatoriu, fie facultativ de resurse bănești (asigurări obligatorii sau facultative) în schimbul unei contraprestații care depinde de realizarea în viitor a evenimentului asigurat.

Relațiile bănești presupun și o schimbare a formelor valorii.

De exemplu, vânzarea-cumpărarea unui obiect reflectă o schimbare a formelor valorii din forma marfă în forma bani sau invers. Prin vânzare-cumpărare nu a avut loc o cedare definitivă și fără contraprestație directă și imediată de putere de cumpărare așa cum s-ar fi realizat în cazul plății unui impozit.

Finanțele sunt o parte a relațiilor social-economice exprimate în formă bănească, ce se constituie și se utilizează în procesul repartiției produsului intern brut și care stau la baza formării, dirijării și gestionării fondurilor bănești ale statului, ale agenților economici, necesare realizării reproducției sociale, satisfacerii nevoilor generale ale societăți.

Finanțele publice îndeplinesc două funcții:
- funcția de repartiție;
- funcția de control.

Funcția de repartiție a finanțelor publice se manifestă în procesul repartiției produsului social și cuprinde două faze legate între ele: mobilizarea resurselor și formarea fondurilor bănești la dispoziția statului și distribuirea acestora.

La mobilizarea resurselor bănești ale statului contribuie toți agenții economici ce desfășoară activitate cu scop lucrativ indiferent de forma de proprietate, instituțiile publice și unitățile din subordinea acestora, populația, persoanele juridice și fizice rezidente în străinătate.

În procesul mobilizării resurselor financiare publice finanțele îmbracă următoarele forme:
- impozite;
- taxe;
- amenzi și penalități;
- contribuții pentru asigurările sociale;
- vărsămonte din veniturile instituțiilor;
- redevențe și chirii;
- venituri din valorificarea unor bunuri ale statului;
- împrumuturi de stat primite de la persoane fizice sau juridice;
- rambursări ale împrumuturilor de stat acordate;
- dobânzi;
- donații;
- alte venituri.

Odată constituite resursele bănești la dispoziția statului, se procedează la dimensionarea volumului cheltuielilor publice pe destinații: pentru învățământ, sănătate, cultură, asigurări sociale și protecție socială, gospodărire comunală și locuințe, ordine publică, acțiuni economice, datorie publică, alte acțiuni.

Funcția de control are o sferă de acțiune mai largă decât funcția de repartiție, axându-se asupra modului în care sunt folosite resursele financiare publice.

În România, următoarele instituții sunt abilitate să realizeze controlul financiar:
- Parlamentul și Guvernul României;
- Organele Curții de Conturi;
- Organele Ministerului Finanțelor;
- Organele specializate ale ministerelor, departamentelor, întreprinderilor de stat și instituțiilor publice;
- Direcțiile generale ale finanțelor publice județene și ale controlului financiar;
- Garda Financiară.

Există trei forme de control financiar:
- control financiar preventiv;
- control operativ curent (concomitent);
- control posterior (post-operativ).

Sistemul veniturilor bugetare este alcătuit din totalitatea resurselor bănești, instituite prin lege, carea contribuie la constituirea fondurilor financiare ale statului.

Veniturile bugetare se cuvin bugetelor, în baza unor prevederi legale, formate din impozite, taxe, contribuții și alte vărsăminte.

Aceste bugete sunt:

- bugetul de stat;
- bugetul asigurărilor sociale de stat;
- bugetele fondurilor speciale;
- bugetul trezoreriei statului;
- bugetele instituțiilor publice autonome;
- bugetul fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat;
- budetul fondurilor externe rambursabile.

Veniturile acestor bugete	+	Veniturile bugetelor locale	=	Veniturile sistemului bugetar

Din punct de vedere al conținutului lor, veniturile bugetare sunt componente ale resurselor financiare.

Resursele financiare se obțin din:

- ❖ resurse permanente și obligatorii (impozite și taxe);
- ❖ resurse de trezorerie;
- ❖ împrumuturi publice;
- ❖ emisiune monetară.

1.1. Clasificarea veniturilor publice

Din punct de vedere al apartenenței veniturilor la componentele bugetului public național:

- Venituri care se încasează la bugetul de stat;
- Venituri care se încasează la bugetul local;
- Venituri care alimentează bugetul asigurărilor sociale de stat.

În funcție de ritmicitatea încasării veniturilor la buget:

- Venituri curente (ordinare);
- Venituri extraordinare.

Din punct de vedere al conținutului economic:

- Venituri fiscale;
- Venituri nefiscale.

1.2. Impozitele şi taxele

Impozitul reprezintă prelevarea unei părți din veniturile și/sau averea persoanelor la dispoziția statului în vederea constituirii resurselor financiare publice necesare pentru acoperirea cheltuielilor publice.

Caracteristicile impozitelor:

- ➢ **au caracter obligatoriu**, ceea ce presupune ca toate persoanele fizice și/sau juridice care realizează venituri dintr-o anumită sursă sau posedă un anumit gen de avere să participe prin impozite la constituirea fondurilor generale ale statului;
- ➢ sunt plăți către stat cu **titlu definitiv și nerambursabil**, în sensul că odată făcute în scopul formării fondurilor generale ale societății, ele sunt utilizate numai la finanțarea unor acțiuni și obiective necesare tuturor membrilor societății;
- ➢ sunt o **prelevare fără contraprestație** sau fără vreun echivalent direct și imediat din partea statului în favoarea contribuabilului.

Taxa reprezintă plata efectuată de către persoane fizice sau juridice pentru serviciile prestate de către stat.

Deosebiri între impozite și taxe:

1.Taxele reprezintă contribuții pentru acoperirea cheltuielilor necesare serviciilor solicitate de diferite persoane, pe când impozitele se întrebuințează pentru acoperirea cheltuielilor generale ale societății;

2.Taxele reprezintă plăți făcute de persoane fizice sau juridice pentru servicii sau lucrări efectuate în mod direct și imediat de către stat acestora, pe când în cazul impozitului statul nu este obligat să presteze un echivalent direct și imediat;

3. Mărimea taxei depinde de felul și de costul serviciului prestat, în timp ce cuantumul impozitului se determină în funcție de natura și volumul venitului impozabil sau al averii;

4. Termenele de plată ale taxelor se fixează în momentul solicitării prestării serviciului, în timp ce pentru impozite termenele de plată se stabilesc în prealabil.

Contribuțiile reprezintă prelevări obligatorii către stat de la anumiți contribuabili care beneficiază de unele servicii publice și care aduc beneficii unor cetățeni, fără ca ei să fi solicitat acest serviciu.

Ex: ajutor de boală, pensii, șomaj etc.

1.3. Împrumuturile de stat, ajutoare, donații

Împrumuturile de stat, sub raport juridic, exprimă înțelegerea dintre persoane fizice și/ sau juridice, pe de o parte, și stat pe de altă parte, prin care, prima consimte să pună la dispoziția statului o sumă de bani, sub formă de împrumut, pe o perioadă determinată, iar aceasta din urmă se angajează să o ramburseze, la termenul stabilit și să achite dobânda și alte costuri aferente.

Trăsăturile caracteristice ale împrumuturilor de stat:

A. Împrumuturile de stat au un caracter contractual și voluntar, adică:

- exprimă acordul de voință al părților;
- persoanele interesate de împrumuturile de stat pot să accepte sau să refuze condițiile stabilite de stat, dar nu pot pretinde să li se asigure un tratament preferențial față de ceilalți subscriitori;
- organele de decizie ale statului stabilesc condițiile de emisiune și de rambursare a împrumutului;

B. Împrumuturile de stat au caracter rambursabil, adică se restituie, la termenul fixat, persoanelor fizice sau juridice care l-au acordat;

C. Împrumuturile de stat sunt purtătoare de dobândă.

Elementele împrumuturilor de stat:

1. denumirea împrumutului: poate fi legată de destinația acestuia sau poate cuprinde anul contactării, nivelul dobânzii sau forma pe care o îmbracă împrumutul;

2. valoarea nominală, reală;

Obs. Rata nominală (rata de emisiune) se calculează la valoarea nominală a înscrusurilor de stat.

Rata reală (randamantul la emitent) se calculează ca raport între mărimea absolută a dobânzii datorate de stat creditorilor săi și valoarea reală a împrumutului.

Rata reală este venitul ce revine creditorului de pe urma unei sute de unități monetare date cu împrumut, corectat cu modificarea prețurilor pe piață.

$d_r=(1+d_n) / (1 +\Pi) – 1 =(1+ d_n) / I_p – 1$, unde:

d_r = rata reală a dobânzii;

d_n = rata nominală a dobânzii;

Π = rata inflatiei;

I_p = indicele de preț.

3. termenul de rambursare, în funcție de care împrumuturile se calsifică în:

- împrumuturi pe termen scurt (până la 1 an);
- împrumuturi pe termen mediu (1-5 ani);
- împrumuturi pe termen lung (peste 5 ani).

Pentru contractarea împrumuturilor pe termen scurt se emit înscrisuri publice sub forma certificatelor de trezorerie, iar pentru contractarea împrumuturilor pe termen mediu și lung se emit bilete de tezaur, obligațiuni de stat, obligațiuni municipale,

Dobânda: prețul pe care îl plătește statul creditorilor săi pentru folosirea sumei împrumutate.

Pe lângă dobândă, creditorii mai pot beneficia și de unele avantaje: prime de rambursare, privilegii fiscale, plata impozitelor, privilegii juridice.

Plasarea împrumuturilor de stat pe piață se poate face prin:

- subscripție publică: efectuată prin intermediul Ministerul Finanțelor și a altor instituții abilitate.

  După modul de repartizare a titlurilor, împrumuturile pot fi:
  - cu nivel nelimitat (creditorii pot cumpăra un număr nelimitat de titluri);
  - cu nivel limitat (guvernul fixează un plafon global al împrumutului).
- vânzare către bănci:
  - banca poate prelua în comision obligațiile împrumutului, statul intrând în posesia sumelor, pe măsura plasării titlurilor către bancă;

- banca poate cumpăra titlurile împrumutului de stat, pe care se angajează să le plaseze pe piață, câștigul său fiind diferența dintre prețul cu care vinde înscrisurile către populație și cel la care au fost achiziționate de către stat.

➢ vânzare la bursă: sunt plasate înscrisurile unui împrumut atunci când statul dorește ca acesta să treacă neobservat, în sensul că vânzarea se face prin intermediul agenților de bursă, iar cumpărătorii nu știu dacă înscrisurile care fac obiectul tranzacțiilor la bursă sunt ale unui împrumut vechi sau ale unui împrumut nou.

Rambursarea împrumuturilor de stat:

- reprezintă operațiunea de răscumpărare a titlurilor de la deținătorii acestora.

Se poate realiza astfel:

- prin anuități constante, în cote progresive sau regresive;
- prin tragere la sorți;
- prin răscumpărare la bursă;
- prin amortizarea indirectă din cauza deprecierii monetare.

În situații excepționale, pentru acoperirea cheltuielilor publice, statul poate regurge și la ajutoare și donații din străinătate, sponsorizări, transferuri etc.

Probleme rezolvate:

1. În vederea contactării unui împrumut, statul emite obligațiuni în următoarele condiții:

- valoarea nominală a unei obligațiuni 4.500 u.m.;
- rata anuală a dobânzii 6%;
- prețul de emisiune 82%;
- rata anuală a inflației 4%.

Să se determine rata reală a dobânzii conform celor două accepțiuni.

Rezolvare:

a) Rata reală a dobânzii = (1+ 6%) / (1 + 4%) – 1 = 0,019 (19%)

b) Rata reală a dobânzii la emitent = 6% x 4.500 / 82% x 4.500 = 0,0875 (8,75%).

2. O bancă cumpără în comision obligațiunile unui împrumut de stat pentru a le plasa către diverse persoana fizice sau juridice. Valoarea nominală totală a înscrisurilor este de 840 mld. u.m.Cursul la care se preiau înscrisurile de la stat este de 93%. Comisionul băncii fiind de 4%. Banca a reușit să plaseze pe piață 5/4 din împrumut.

Să se calculeze:

a) suma încasată de stat de la bancă;
b) suma plătită de către subscriitori;
c) câștigul sau pierderea băncii.

Rezolvare

a) Suma încasată de stat de la bancă = 840 mld x 93% x 5/4 = 976,5 mld u.m.

b) Suma plătită de către subscriitori = 840 mld x 97% x 5/4 = 1.018,5 mld u.m.

c) Câștigul băncii = 1.018,5 – 976,5 = 42 mld u.m.

Întrebări:

1. Ce reprezintă împrumuturile de stat?
2. Precizați caracteristicile împrumuturilor de stat.
3. Explicați elementele tehnice ale împrumuturilor de stat?
4. Cum se plasează împrumuturile de stat pe piață?
5. Cum se poate realiză rambursarea împrumuturilor de stat?

Calculul dobânzii în vederea achiziționării de obligațiuni de stat

Test grilă:

1. Împrumutul de stat are un caracter:
a) obligatoriu;
b) contractual și voluntar;
c) nerambursabil;
d) definitiv și nerambursabil;
e) ce nu presupune o contraprestație.

2. În cadrul elementelor împrumuturilor de stat nu se includ:
a) denumirea împrumutului;
b) valoarea nominală;
c) termenul de rambursare;
d) denumirea agenților de bursă;
e) dobânda.

3. Plasarea împrumuturilor de stat nu se poate face prin:
a) subscripție publică cu nivel nelimitat;
b) vânzare către bănci;
c) vânzare prin rețeaua cu amănuntul;
d) subscripție publică cu nivel limitat;
e) vânzare la bursă.

4. Pentru împrumuturi pe termen scurt se emit:
a) obligațiuni de stat;
b) obligațiuni municipale;
c) bonuri de tezaur;
d) bilete de tezaur;
e) bilete la ordin.

Probleme propuse spre rezolvare:

1. O bancă cumpără în totalitate obligațiunile unui împrumut de stat pentru a le plasa pe piață internă. Valoarea nominală totală a înscrisurilor este de 730 mld u.m.Cursul pentru înscrisurile preluate este de 91/. Comisionul practicat de bancă este de 4%. Banca plasează pe piață 3 din înprumut.

Se cere:
a) suma încasată de stat de la bancă;
b) suma plătită de către subscriitori;
c) câștigul sau pierderea băncii.

2. Statul emite obligațiuni în vederea contactării unui împrumut în următoarele condiții:

- valoarea nominală a unei obligațiuni este de 4.000 u.m.;
- rata anuală a dobânzii 5%;
- prețul de emisiune 84%;
- rata anuală a inflației 3%.

Să se determine rata reală a dobânzii conform celor două modalități de calcul.

● ● ●

1.4. Veniturile proprii ale societăților ce aparțin statului

Finanțele regiilor autonome și ale societăților comerciale cu capital de stat constituite cu aportul autorităților administrației publice reprezintă acea parte a finanțelor care reflectă procesele de mobilizare și utilizare a unor resurse bănești, în vederea firnizării serviciilor publice corespunzătoare fiecărei entități economice.

Veniturile proprii ale instituțiilor și serviciilor publice pot fi obținute din:

- valorificărea produselor obținute din activitatea proprie;
- valorificarea unor bunuri confiscate;
- taxe;
- chirii;
- vânzarea unor bunuri aparținând domeniului privat;
- vânzarea de active;
- prestații editoriale;
- redevențe încasate, concesionarea sau închirierea unor bunuri aparținând domeniului public;
- tarife precticate pentru diferite manifestări culturale și sportive, concursuri artistice, studii proiecte, publicații etc.

Domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale este alcătuit din bunuri aflate în proprietatea lor și care nu fac parte din domeniul public. Asupra acestora statul sau unitățile

administrativ-teritoriale au drept de proprietate privată.

Bunurile de proprietate publică pot fi:

- date spre utilizare regiilor autonome sau instituțiilor publice;
- concesionate sau închiriate.

Concesionarea bunurilor, activitățile sau serviciile publice sunt reglementate și organizate prin intermediul Legii nr. 219/1998.

Concesionarea se realizează pe baza unui contract prin care o persoană, numită concedent, dă dreptul și obligația de expoloatare a unui bun, a unei activități sau a unui serviciu public, pe o perioadă determinată, de cel mult 49 ani, unei alte persoane, numită concesionar, în schimbul unei sume de bani , numită redevență.

Prin redevență se înțelege orice sumă ce trebuie plătită în bani sau în natură pentru folosirea sau dreptul de folosință a oricăruia dintre următoarele:

a. drept de autor asupra unei lucrări literare, artistice sau științifice, inclusiv dreptul de autor asupra software-ului, filmelor, benzilor pentru emisiunile de radio sau de televiziune, precum și efectuare de înregistrări audio, video;

b. orice brevet, invenție, inovație, licență, marcă de comerț sau de fabrică,franciză, proiect, desen, midel, plan, schiță, formulă secretă sau procedeu de fabricație;

c. orice transmisiuni, inclusiv către public, directe sau indirecte, prin cablu, satelit, fibre optice sau tehnologii similare;

d. orice echipament industrial, comercial, științific, orice bun mobil, mijloc de transport sau container;

e. orice know-how;

f. numele sau imaginea oricărei persoane fizice sau alte drepturi similare referitoare la o persoană fizică;

g. orice sumă ce trebuie plătită în bani sau în natură pentru dreptul de a înregistra sau transmite sub orice formă spectacole, emisiuni, evenimente sportive sau alte activități similare.

Răspundeți la următoarele întrebări:

1. Definiți finanțele regiilor autonome și ale societăților comerciale.
2. Care sunt veniturile proprii ale instituțiilor și serviciilor publice?
3. Ce reprezintă concesiunea?
4. Ce reprezintă redevența?

2. Elementele impozitului

Elementele impozitului	Definiție, explicație
1. **Denumirea impozitului**	reflectă natura economică a impozitului respectiv și este prevăzută în titlul actului normativ;
2. **Plătitorul impozitului** (subiectul, contribuabilul)	reprezintă persoana fizică sau juridică obligată prin lege la plata impozitului; Ex: la impozitul pe profit plătitorul impozitului este agentul economic; la impozitul pe salariu, subiectul este angajatul sau funcționarul; la impozitul pe succesiuni moștenitorul etc.
3. Suportatorul impozitului (destinatarul)	este persoana care suportă efectiv impozitul. Nu întotdeauna suportatorul este același cu subiectul impozitului. Ex: în cazul impozitului pe salarii, salariatul este atât subiectul cât și suportatorul impozitului, pe când în cazul T.V.A.-ului, subiectul este agentul economic iar suportatorul este consumatorul final.

Elementele impozitului	Definiție, explicație
4. Obiectul impozabil	este reprezentat de materia supusă impozitării. În cazul impozitelor directe, obiectul impozabil este venitul sau averea, iar în cazul impozitelor indirecte, obiectul impunerii poate fi prețul produsului ce urmează a fi vândut sau tariful serviciului prestat, prețul bunului importat sau exportat.
5. Sursa impozitului	arată din ce anume se plătește impozitul: din venit sau din avere. În cazul impozitelor pe venit, obiectul coincide cu sursa; în cazul impozitelor pe avere, impozitul se plătește din venitul realizat de pe urma averii.
6. Unitatea de impunere	reprezintă unitatea de măsură a obiectului impozabil. Ex: unitatea monetară pentru impozitul pe salariu, pe profit; m^2 pentru impozitul pe clădiri; ha pentru impozitul pe teren;buc., kg, l la unele taxe de consumație.
7. Cota de impunere	reprezintă suma sau procentul care se aplică asupra bazei impozabile. Cotele de impunere pot fi: a) **cote fixe** – sunt stabilite în sumă fixă, indiferent de mărimea venitului impozabil, a averii sau de situația socială a plătitorului. b) **cote procentuale** – reprezintă un anumit procent din suta de lei venit impozabil. Pot fi: - cote proporționale – sunt acele cote al căror procent rămâne neschimbat indiferent de mărimea bazei impozabile; - cote progresive – sunt acele cote al căror procent crește pe măsura creșterii venitului impozabil. Se prezintă sub două forme: ➢ progresive simple (globale) – presupun ca întregul venit impozabil să fie impus cu aceeași cotă care crește, cu cât venitul este mai mare; ➢ cote progresive compuse (pe tranșe) – această cotă acționează numai în interiorul tranșei respective și nu asupra întregului venit; ➢ cote regresive – sunt acele cote al căror procent se micșorează pe măsura creșterii venitului impozabil.
8. Modul de impunere și percepere al impozitului (asieta)	reprezintă totalitatea măsurilor care se iau de către organele fiscale în legătură cu fiecare subiect impozabil, pentru identificarea obiectului impozabil, stabilirea mărimii materiei impozabile și determinarea impozitului datorat statului.
9. Termenele de plată	indică data până la care trebuie achitat impozitul către stat.
10. Sancțiuni	se aplică persoanelor fizice și / sau juridice care nu-și achită obligațiile fiscale la termenele stabilite. Neachitarea impozitului până la termenul stabilit prin lege atrage după sine sancțiuni cum ar fi: majorări de întârziere, penalități, amenzi, executări silite, sancțiuni penale.

Impunerea reprezintă un complex de măsuri și operațiuni (politice și de tehnică fiscală), efectuate în baza legii, care au ca scop final stabilirea impozitului ce revine în sarcina unei persoane fizice sau juridice.

Tehnica impunerii se referă la operațiunile efectuate și metodele utilizate pentru a stabili mărimea unui impozit. Ea cuprinde următoarele operațiuni:

A. **Stabilirea obiectului impozabil** (așezarea impozitului) – bazată pe probe (registre, acte);

B. Determinarea sumei impozitului – bazată pe prezumții;

C. Perceperea impozitelor – având la bază legea, care reglementează impozitul respectiv.

A. **Stabilirea obiectului impozabil** – are drept scop constatarea și evaluarea materiei impozabile.

Evaluarea materiei impozabile se poate face utilizând trei metode:

- Metoda evaluării directe;
- Metoda evaluării indirecte;
- Metoda normativă.

Metoda evaluării directe cunoaște două variante de realizare:

- *Evaluarea pe baza declarației unei terțe persoane* – constă în aceea că mărimea obiectului impozabil se stabilește pe baza declarației scrise de către o terță persoană, care cunoaște această mărime, care este obligată prin lege să o depună la organele fiscale.Această metodă prezintă avantajul că elimină, în cea mai mare parte, posibilitatea sustragerii de la impunere a unei părți din materia impozabilă, deoarece, terța persoană care declară venitul nu este interesată să ascundă adevărul.

Ex: agentul economic declară salariile angajaților, chiriașii declară chiria achitată proprietarului;

- *Evaluarea pe baza declarației contribuabilului* – contribuabilul este obligat să țină o evidență strictă privind veniturile și cheltuielile ocazionate de activitatea pe care o desfășoară, să încheie un bilanț contabil, să întocmească și să înainteze organelor fiscale o declarație din care să rezulte veniturile pe care le realizează și cheltuielile care au fost efectuate pentru obținerea acestora.

Metoda evaluării indirecte presupune trei modalități de realizare:

- *Evaluarea pe baza semnelor exterioare ale obiectului impozabil* – este specifică impozitelor de tip real, permițând stabilirea doar cu aproximație a mărimii obiectului impozabil, fără să se ia în considerare situația persoanei care deține obiectul respectiv;
- *Evaluarea forfetară* – constă în aceea că organele fiscale, cu acordul subiectului impozabil, artibuie o anumită valoare obiectului impozabil;
- *Evaluarea administrativă* – are caracteristic faptul că organele fiscale stabilesc valoarea materiei impozabile pe baza datelor pe care le au la dispoziție. În măsura în care subiectul impozitului nu este de acord cu evaluarea făcută de organul fiscal, el are dreptul să o conteste, prezentând argumentele de rigoare.

Metoda normativă – constă în determinarea bazei impozabile de către însăși legea care reglementează impozitul respectiv după anumite norme, stbilind venituri impozabile nete, ceea ce înseamnă că legiuitorul a avut în vedere cheltuielile efectuate pentru obținerea venitului net respectiv.

B. Determinarea sumei impozitului – se realizează fie de către plătitorul impozitului, fie de către organul fiscal însărcinat cu determinarea impozitului.

C. Perceperea impozitului – cuprinde ansamblul operațiunilor prin care impozitul este încasat de organele fiscale însărcinate cu aceste atribuții.

Perceperea impozitelor se efectuează prin următoarele metode:

- Metoda plății directe – prin care agenții economici determină singuri baza impozabilă, în concordanță cu prevederile legale, calculează impozitul aferent și îl virează bugetului de stat sau bugetelor locale la termenele stabilite.

Această metodă cunoaște două variante:

- când plătitorul este obligat să se deplaseze la sediul organelor fiscale pentru a achita impozitul datorat statului;
- când oragnul fiscal are obligația să se deplaseze la domiciliul plătitorilor pentru ale solicita să achite impozitul.

- Stopajul la sursă – constă în aceea că impozitul se reține și se varsă la stat de către o terță persoană.
- Metoda aplicării de timbre fiscale – se practică în cazul taxelor datorate statului pentru acțiunile în justiție și, de asemenea,pentru taxele privind eliberarea, legalizarea și autentificarea diferitelor acte, certificatele și diferite documente elaborate de notariate publice și de organe ale administrației de stat.

EVALUARE

1. **Răspundeți la următoarele întrebări:**

1. Cum se mai numește plătitorul impozitului?
2. Enumerați elementele impozitului.
3. De câte feluri sunt cotele procentuale?
4. Caracterizați metoda evaluării directe în vederea stabilirii obiectului impozabil.
5. Care sunt sancțiunile pe care le pot primi persoanele fizice sau juridice, în cazul neachitării impozitelor la termenul stabilit?

2. **Care din următoarele afirmații nu este corectă?**

a) Obiectul impozabil este reprezentat de materia nesupusă impozitării.

b) Impozitul poate fi plătit din venit sau din avere.

c) Cotele procentuale pot fi: fixe, progresive și regresive.

d) Așezarea impozitelor presupune stabilirea obiectului impozabil.

e) Unitatea de impunere pentru teren este m^2.

3. **Alegeți varianta corectă:**

1. Nu este considerată unitate de impunere:
a) hectolitrul;
b) gradul alcoolic;
c) kilogramul;
d) bucata;
e) metrul liniar.

2. Printre elementele impozitului nu se enumeră:
a) suportatorul;
b) obiectul impozabil;
c) plătitorul;
d) sursa impozitului;
e) termenul de rambursare.

4. **Efectuați corelația corectă între cele două coloane A și B:**

Coloana A	**Coloana B**
impozitul funciar	metrul pătrat
impozitul pe salariu	hectarul
impozitul pe clădiri	hectolitrul
acciza	leul
	gradul alcoolic

5. **Completați spațiile libere, cu noțiunile de mai jos:**

Cotele.....reprezintă un anumit..... din suta de lei,.....impozabil și se aplică numai asupra.....impozabile exprimate.....

1. procent
2. venit;
3. bazelor;
4. procentuale;
5. valoric.

6. În cadrul sancțiunilor privind neplata impozitelor nu se cuprind:
a) executări silite;
b) amenzi;
c) taxe;
d) penalități;
e) majorări de întârziere.

7. Cotele progresive globale sunt:

a) stabilite în sumă fixă, indiferent de mărimea venitului impozabil;

b) acele cote care cresc odată cu creștere venitului impozabil;

c) acele cote al căror procent se micșorează pe măsura creșterii venitului impozabil;

d) acele cote al căror procent rămâne neschimbat indiferent de mărimea bazei impozabile;

e) acele cote al căror procent scade ca urmare a reducerii venitului impozabil.

3. Impozitele directe

Impozitele directe reprezintă forma cea mai de impunere. Ele au fost practicate și în orânduirile precapitaliste, însă cea mai mare diversificare au cunoscut-o abia în capitalism.

Carateristic impozitelor directe este faptul că se stabilesc nominal în sarcina persoanelor fizice sau juridice, în funcție de veniturile sau averea acestora pe baza cotelor de impozit prevăzute de lege. Ele se încasează direct de la subiectul impozitului la anumite termene dinainte stabilite.

Impozitele reale cuprind:
- impozitul funciar;
- impozitul pe clădiri;
- impozitul pe veniturile din activități industriale, comerciale;
- impozitul pe profesii libere;
- impozitul pe capitalurile bănești.

Impozitele reale au cunoscut o largă răspândire în perioada capitalismului ascendent. Astfel, în primele stadii de dezvoltare a capitalismului, când pământul constituia forma de bază a bogăției și principalul mijloc de producție, într-o serie de țări europene a fost introdus impozitul funciar (pe pământ). În vederea stabilirii mărimii impozitului se aveau în vedere o serie de criterii cum ar fi: întinderea terenurilor cultivate, numărul animalelor de muncă, numărul plugurilor utilizate în vederea cultivării terenurilor, prețul pământului etc.

Aceste criterii nu determinau stabilirea corectă și reală a sumelor de plată, deoarece nu se luau în considerare unii factori care influențau nivelul producției agricole.

Un pas important în stabilirea cât mai aproape de realitate a impozitului funciar l-a constituit intorducerea cadastrului, care reprezenta atât acțiunea de descriere a bunurilor funciare din fiecare localitate, cu menționarea veniturilor pe care le produceau, cât și registrele în care figurau contribuabilii cu bunurilor lor, pe baza cărora se stabileau mărimea impozitelor directe.

Cu timpul, clădirile devin, alături de pământ o altă formă importantă a averii imobiliare, ceea ce face ca și asupra acestora să se instituie un impozit – impozitul pe clădiri. Stabilirea acestui impozit se făcea tot pe baza unor criterii exterioare cum ar fi: numărul și destinația camerelor, suprafața construită, numărul ușilor și ferestrelor, mărimea curților, chiria etc.

Aceste criterii nu permiteau o impunere justă, deoarece se aplicau izolat și nu ofereau o imagine completă asupra mărimii obiectului impozabil.

Dezvoltarea manufacturilor, a fabricilor, a comerțului și desfășurarea altor activități libere au condus la creșterea numărului meșteșugarilor, fabricanților, comercianților și a liber-profesioniștilor.

Pentru impunerea acestora, s-a introdus impozitul pe veniturile din activitățile industriale, comerciale și din profesii libere.Și pentru acesta stabilindu-se tot criterii exterioare, cum ar fi:mărimea localității în care întreprinderea își desfășura activitatea, natura întreprinderilor (atelier, fabrică, comerț), mărimea capitalului, numărul muncitoriloe etc. Prin urmare nici în aceste caz dimensiunea impozitului nu era stabilit în funcție de capacitatea contributivă a plătitorului.

Terenurile și clădirile sunt principalele obiecte impozabile pentru impozitele reale

Ca urmare a dezvoltării sistemului de credit, a băncilor și a comerțului cu hârtii de valoare apare o nouă categorie de persoane care se ocupa cu plasarea capitalurilor bănești, deținute în operații speculative. Pentru impunerea acestora, s-a introdus impozitul pe

capitalurile bănești. Acest impozit se stabilea în funcție de volumul dobânzilor, pe care debitorul le plătea pentru capitalul luat, fie în funcție de volumul dobânzilor pe care creditorul le încasa pentru capitalul dat cu împrumut.

Întrucât, în mod frecvent, nici debitorul și nici creditorul nu erau interesați să informeze organele fiscale despre relațiile de credit existente ăntre ei, pentru a se sustrage de la plata obligațiilor, impozitul pe capitalurile bănești a avut un randament fiscal scăzut.

Unele impozite reale se mai practică și astăzi în unele țări în curs de dezvoltare, chiar dacă se consideră neproductive din cauza cotelor de impunere scăzute și a sistemului de impunere care nu cuprinde întreaga materie impozabilă, oferind multiple posibilități de evaziune fiscală.

Trecerea de la impozitele reale la cele **personale** s-a efectuat treptat, începând cu a doua jumătate a secolului al XIX- lea și continuând până în primele decenii ale secolului al XX-lea.

Impozitele personale cuprind:

- Impozitul pe venit
- Impozitul pe avere

Impozitele pe venit au fost instituite în perioadele în care s-a înregistrat o diferențiere majoră între veniturile realizate de diferite categorii sociale. Legiferarea acestui tip de impozit a avut loc atunci când muncitorii și funcționarii realizau venituri, când comercianții și bancherii realizau venituri, și anume profituri, iar proprietarii funciari realizau renta. Inițial exista un număr restrâns de plătitori, iar cotele de impozit erau foarte mici; de-alungul timpului a crescut numărul plătitorilor, iar cotele de impozit s-au majorat.

Impozitul pe venit a fost stabilit în mod diferențiat pe persoane fizice sau juridice.

Impozitul pe avere este strâns legat de dreptul de proprietate asupra unor bunuri mobile și imobile.

În practica financiară sunt cunoscute următoarele forme de impozite pe avere:

- **impozite asupra averii propriu-zise** – care se aplică fie asupra întregii averi mobile și imobile a unui subiect, fie asupra anumitor forme de averi imobile;
- **impozite asupra circulației averii** – obiectul impunerii îl constituie trecerea dreptului de proprietate asupra anumitor bunuri de la o persoană la alta;
- **impozite pe sporul de avere** – obiectul impunerii îl constituie sporul de avere pe care l-au înregistrat anumite bunuri în decursul unei anumite periode de timp.

3.1. Impozitul pe profit

Profitul este surplusul realizat de un agent economic atunci când venitul total pe care acesta îl obține din toate activitățile sale depășesc cheltuielile necesare realizării acestor activități.

Profitul brut al unui agent economic este calculat prin scăderea tuturor cheltuielilor (efectuate în limitele admise) din venitul total abținut de agentul economic.

Profitul net se calculează prin scăderea din profitul brut a cotelor de impozit pe profit.

Sunt obligați la plata impozitului pe profit următoarele categorii de contribuabili:

- persoane juridice române;
- persoane juridice străine care desfășoară activitate prin intermediul unui sediu permanent în România;

Sediul permanent poate fi: un birou, o sucursală, o agenție, o fabrică, un magazin, un atelier, o mină, un loc de extracție a gazelor și petrolului sau orice alt loc din care se extrag resurse naturale.

- persoanele juridice străine și persoanele fizice nerezidante care desfășoară activitate în România într-o asociere fără personalitate juridică;
- persoanele juridice străine care realizează venituri din/sau în legătură cu proprietăți imobiliare situate în România sau din vânzarea/cesiunarea titlurilor de participare deținute la o persoană juridică română;
- Persoanele fizice rezidente asociate cu persoane juridice române, pentru veniturile realizate atât în România cât și în străinătate din asocieri fără personalitate juridică.

- instituțiile de invățământ particular acreditate, precum și cele autorizate;
- asociațiile de proprietari constituite ca persoane juridice și asociațiile de locatari recunoscute ca asociații de proprietari, pentru veniturile obținute din activități economice și care sunt sau urmează a fi utilizate pentru îmbunătățirea utilităților și a eficienței clădirii, pentru întreținerea și repararea proprietății comune;

Sunt scutiți de la plata impozitului pe profit următorii contribuabili:

- Trezoreria statului;
- Instituțiile publice pentru fondurile publice;
- Persoanele juridice care plătesc impozitul pe veniturile microîntreprinderilor;
- Fundațiile române constituite ca urmare a unui legat;
- Cultele religioase, pentru veniturile obținute din activități economice care sunt utilizate pentru susținerea activităților în scop caritabil;
- Cultele religioase, pentru veniturile obținute din producerea și valorificarea obiectelor și produselor necesare activității de cult;
- Instituțiile de învășământ particular acreditate, precum și cele autorizate;
- Asociaților de proprietari constituite ca persoane juridice și asociațiile de locatari recunoscute ca asociații de proprietari, pentru veniturile obținute din activități economice și care urmează a fi utilizate pentru îmbunătățirea utilităților, pentru întreținerea și repararea proprietății comune;
- Fondul de compensare a investitorilor;
- Banca Națională a României;
- Fondul de garantare a pensiilor private.

Organizațiile nonprofit, organizațiile sindicale și organizațiile patronale sunt scutite de la plata impozitului pe profit pentru următoarele categorii de venituri:

- cotizațiile și taxele de înscriere ale membrilor;
- contribuțiile bănești sau în natură ale membrilor și simpatizanților;
- taxele de înregistrare;
- veniturile obținute din vize, taxe și penalități sportive sau din participarea la competiții și demonstrații sportive;
- donațiile și banii sau bunurile primite prin sponsorizare;
- dividendele și dobânzile obținute din plasarea disponibilitășilor rezultate din venituri scutite;
- veniturile pentru care se datorează impozit pe spectacole;
- resursele obținute din fonduri publice sau din finanțări nerambursabile;
- veniturile realizate din acțiuni ocazionale precum: evenimente de strângere de fonduri cu taxă de participare, serbări, tombole, conferințe, utilizate în scop social sau profesional;
- veniturile din activități economice realizate până la nivelul echivalentului în lei a 15.000 euro, într-un an fiscal, dar nu mai mult de 10% din veniturile totale scutite de la plata impozitului pe profit;
- venituri excepținale rezultate din cedarea activelor corporale, altele decât cele care sunt sau au fost folosite într-o activitate economică;
- veniturile obținute din reclamă și publicitate din domeniul culturii, cercetării științifice, învățământului, sportului, sănătății.

Cotele de impozitare:
Cota generală16%

În cazul în care un contribuabil desfășoară activități de natura barurilor de noapte, a cluburilor de noapte, a discotecilor, a cazinourilor sau pariurilor sportive, inclusiv în cazul în care o persoană juridică realizează aceste venituri în baza unui contract de asociere, impozitul pe profit nu poate fi mai mic de 5% din veniturile aferente acestor activități.

Există două moduri de calcul a impozitului pe profit:

Impozit = profit impozabil x 16%, dacă impozitul > 5% din veniturile aferente barurilor de noapte, cluburiloe de noapte, discotecilor, cazinourilor sau pariurilor sportive	Impozit = 5% x venitu-rile aferente barurilor de noapte, discotecilor, cazinourilor, dacă profitul impozabil x 16% < 5% x veniturile aferente barurilor de noapte, cluburilor de noapte, a discotecilor, cazinourilor sau pariurilor sportive

Calculul impozitului pe profit se realizează la nivelul agentului economic

Determinarea profitului impozabil

Profit impozabil = venituri totale – cheltuieli totale + venituri neimpozabile – cheltuieli nedeductibile

Profit impozabil = profit contabil – elemente deductibile fiscale – elemente nedeductibile fiscale

Veniturile neimpozabile:

- dividendele primite de la o persoană juridică română;
- diferențele favorabile de valoare a titlurilor de participare, înregistrate ca urmare a încorporării rezervelor, beneficiilor sau primelor de emisiune la persoanele juridice la care se dețin titluri de participare;
- veniturile din anularea cheltuielilor pentru care nu s-a acordat deducere, veniturile din reducerea sau anularea provizioanelor pentru care nu s-a acordat deducere, precum și veniturile din recuperarea cheltuielilor nedeductibile.

Cheltuielile nedeductibile sunt:

- cheltuieli cu impozitul pe profit;
- dobânzile/ majorările de întârziere, amenzile, confiscările și penalitățile de întârziere datorate către autoritățile române;
- cheltuieli privind bunurile de natura stocurilor sau a activelor corporale constatate lipsă din gestiune ori degradate, neimputabile, pentru care nu s-au încheiat contracte de asigurare;
- cheltuieli de protocol care depășesc limita de 2% aplicată diferenței rezultate dintre totalul veniturilor impozabile și totalul cheltuielilor aferente veniturilor impozabile, mai puțin cheltuielile cu impozitul pe profit și cheltuielile de protocol;
- cheltuieli cu deplasarea care depășesc de două ori și jumătate nivelul legal stabilit pentru instituțiile publice;
- cheltuieli cu taxa pe valoarea adăugată aferentă bunurilor acordate salariaților sub forma unor avantaje în natură, dacă valoarea acestora nu a fost impozitată la sursă;
- cheltuieli înregistrate în contabilitate, care nu au la bază un document justificativ;
- cheltuieli cu primele de asigurare plătite de angajator, în numele angajatului;
- sumele utilizate pentru constituirea sau majorarea rezervelor peste limita legală, cu excepția celor create de bănci, a rezervelor tehnice ale societăților de asigurare și reasigurare, precum și a fondului de rezervă, în limita de 5% din profitul contabil anual, până când va atinge 20% din capitalul social subscris și vărsat;
- cheltuielile de sponsorizare și/sau mecenat și cheltuielile privind bursele private, acordate potrivit legii;

  Contribuabilii care efectuează sponsorizări și/sau acte de mecenat scad din impozitul pe profit datorat sumelor aferente, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:
  - sunt în limita a 3‰ din cifra de afaceri;
  - nu depășesc mai mult de 20% din impozitul pe profit datorat.
- cheltuielile cu serviciile de management, consultanță, asistență sau alte prestări de servicii, pentru care contribuabilii nu pot justifica necesitatea prestării acestora în scopul desfășurării activității proprii și pentru care nu sunt încheiate contracte etc.

Plata impozitului pe profit		
Plătitor	Plata	Scadența
Agenții economici (cazul general)	Trimestrial	data de 25 inclusiv a primei luni din trimestrul următor
Băncile comerciale române și sucursalele din România ale băncilor, persoane juridice străine	Lunar	data de 25 inclusiv a lunii următoare celei pentru care se calculează impozit
Organizațiile nonprofit	Anual	data de 15 februarie, imclusiv a anului următor
Contribuabilii care obțin venituri din cultura cerealelor și a plantelor tehnice, pomicultură și viticultură	Anual	data de 15 februarie, inclusiv a anului următor

Probleme rezolvate

1. *O societate comercială dispune la sfârșitul trimestrului I al anului 2007 de următoarele date:*

- venituri totale ale perioadei 30.000 lei,

din care:

- *dividende încasate de la o altă societate comercială în valoare de 2.800 lei;*

- cheltuieli totale ale perioadei: 14.000 lei,

din care:

- *dobânzi și penalități de întârziere, 500 lei;*

- cheltuieli aferente trimestrului următor, 1.500 lei.

Să se stabilească mărimea impozitului pe profit datorat bugetului de stat.

Rezolvare:

Profit contabil = Venituri totale – Cheltuieli totale

Profit contabil = 30.000 – 14.000 = 16.000 lei;

Profit impozabil = Profit contabil – Venituri neimpozabile + Cheltuieli nedeductibile

Profit impozabil = 16.000 – 2.800 + 500 = 13.700 lei

Impozit pe profit = 13.7000 x 16% = 2.192 lei.

Observație:

Cheltuielile trimestrului următor nu se iau în calcul pentru determinarea impozitului pe profit.

2. *Un agent economic a obținut cumulat de la începutul anului venituri impozabile în sumă de 1.325.000 lei, din care suma de 575.000 lei provine din vânzarea mărfurilor pe piața internă, iar restul din activitatea unui bar de noapte.*

Cheltuielile deductibile aferente obținerii acestor venituri sunt în sumă de 734.000 lei, din care 481.000 lei reprezintă cheltuielile deductibile aferente activității barului de noapte.

Să se determine impozitul pe profit aferent profitului realizat din activitatea barului de noapte.

Rezolvare:

Profitul impozabil al societății = 1.325.000 – 734.000 = 591.000 lei

din care:

Profitul impozabil aferent comercializării mărfurilor = 575.000 – (734.000 – 481.000) = 322.000 lei;

Profitul impozabil aferent activității barului de noapte = (1.325.000 – 575.000) – 481.000 = 269.000 lei;

Impozitul pe profit aferent profitului realizat din activitatea barului de noapte, determinat prin aplicarea cotei de 16% asupra profitului impozabil este: 16% x 269.000 = 43.040 lei;

Impozitul pe profit aferent profitului realizat din activitatea barului de noapte, determinat prin aplicarea cotei de 5 % asupra venitului impozabil = 5% x (1.325.000 – 575.000) = 5% x 750.000 = 37.500 lei;

Deoarece impozitul obținut prin aplicarea cotei de impozitare de 16% este mai mare decât 5% din veniturile aferente barului de noapte, impozitul pe profit va fi de 43.040 lei.

3. *O societate comercială a realizat în trimestrul II 2007 , vânzări de mărfuri pe piața internă, din care a obținut venituri totale în sumă de 40.600 lei.*

Cheltuielile aferente veniturilor obținute în aceeași perioadă a anului au avut următoarele valori:

- cheltuieli materiale.....9.700 lei;

- cheltuieli cu salariile personalului ....14.870 lei;

- cheltuieli cu servicii prestate de terți..... .....2.900 lei;

- cheltuieli de protocol.....860 lei;

- impozit pe profit calculat.....1.500 lei;

- alte cheltuieli deductibile.....4.320 lei.

Să se determine impozitul pe profit ce urmează să fie plătit de societatea comercială.

Rezolvare:

Venituri totale = 40.600 lei

Cheltuieli totale = 9.700 + 14.870 + 2.900 + 860 + 1.500 + 4.320 = 34.150 lei.

Cheltuielile de protocol sunt deductibile în limita de 2% aplicată asupra diferenței rezultate dintre totalul veniturilor și al cheltuielilor, mai puțin cu impozitul pe profit și cheltuielile de protocol înregistrate în cursul anului.

Cheltuieli de protocol deductibile = 2% x (40.600 – 34.150 – 860 – 1.500) = 2% x 4.090 = 81,8 lei;

Cheltuielile de protocol nedeductibile = 860 – 81,8 = 778,2 lei

Profit contabil = 40.600 – 34.150 = 6.450 lei;

Profit impozabil = 6.450 + 778,2 + 4.320 = 11.548,2 lei

Impozit pe profit =11.548,2 x 16% = 124,5 lei.

3.2. Impozitul pe veniturile realizate de microîntreprinderi

Microîntreprinderea este o persoană juridică care îndeplinește cumulativ următoarele condiții, la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent:

- realizează venituri, altele decât cele din consultanță și management, în proporție de peste 50% din veniturile totale;
- are de la 1 până la 9 salariați inclusiv;
- a realizat venituri care nu au depășit echivalentul în lei a 100.000 euro;
- capitalul social al persoanei juridice este deținut de persoane, altele decât statul, autoritățile locale și instituțiile publice.

Persoanele juridice care nu pot opta pentru acest sistem de impunere sunt:

- persoanele juridice care se organizează și funcționează în domeniul bancar;
- persoanele juridice care se organizează și funcționează în asigurărilor și reasigurărilor, al pieței de capital, cu excepția persoanelor juridice care desfășoară activități de intermediere în aceste domenii (brokerii);
- persoanele juridice care desfășoară activități în domeniul jocurilor de noroc, al pariurilor sportive și al cazinourilor;
- au capital social deținut de un acționar sau asociat persoană juridică cu peste 250 de angajați.

Baza impozabilă a impozitului pe veniturile microîntreprinderilor o constituie suma veniturilor trimestriale din orice sursă, din care se deduc:

- veniturile din variația stocurilor;
- veniturile din producția de imobilizări necorporale;
- veniturile din producția de imobilizări corporale;
- alte venituri din exploatare reprezentând veniturile din cota-parte a subvențiilor guvernamentale și a altor resurse similare pentru finanțarea investițiilor;

- veniturile din provizioane privind activitatea de exploatare și veniturile financiare din provizioane;
- veniturile realizate din despăgubiri de la societățile de asigurare pentru pagubele produse la activele corporale proprii;
- veniturile rezultate din anularea datoriilor și a majorărilor datorate către bugetul de stat, care nu au fost cheltuieli deductibile la calculul profitului impozabil.

Cota de impozitare 2%

Calculul și plata impozitului pe venitul microîntreprinderilor se efectuează trimestrial, până la data de 25 inclusiv a lunii următoare trimestrului pentru care se calculează impozitul.

Microîntreprinderile au obligația de a depune la organul fiscal competent declarația de impozit pe venit.

EVALUARE:

I Răspundeți la următoarele întrebări:

1. Ce reprezintă profitul?
2. Enumerați categoriile de plătitori ai impozitului pe profit.
3. Dați 5 exemple de persoane juridice scutite de la plata impozitului pe profit.
4. Cum de determină impozitul pe profit?
5. Care sunt condițiile ca o persoană juridică să fie considerată microîntreprindere?
6. Precizați categoriile de venituri care nu se includ în baza impozabilă a impozitului pe veniturile microîntreprinderilor.

II. Alegeți varianta corectă:

1. Ce categorii de persoane juridice plătesc lunar impozitul pe profit:
a) agenții economici;
b) societățile bancare;
c) organizațiile nonprofit;
d) fundațiile române constituite ca urmare a unor legate;
e) Banca Națională a României.

2. Nu sunt scutiți de la plata impozitului pe profit:
a) trezoreria statului;
b) instituțiile de învățământ particular acreditate;
c) fondul de garantare a investitorilor;
d) organizațiile nonprofit, pentru taxele de înscriere ale membrilor;
e) băncile comerciale române.

3. Arătați care dintre veniturile prezentate mai jos nu se iau în calcul la determinarea profitului lunar impozabil:
a) veniturile anticipate;
b) dobânzile;
c) veniturile excepționale;
d) veniturile din exploatare;
e) veniturile din plasamente financiare.

4. Cota de impozit pe veniturile microîntreprinderilor este de :
a. 2%;
b. 2,5%;
c. 3%;
d. 16%;
e. 3,5%.

5. Profitul contabil se calculează după formula:
a. Profit impozabil = Total venituri – Total cheltuieli + Venituri neimpozabile + Cheltuieli nedeductibile;
b. Profit impozabil = Total venituri + Total cheltuieli + Venituri neimpozabile + Cheltuieli nedeductibile;
c. Profit impozabil = Total venituri – Total cheltuieli – Venituri neimpozabile + Cheltuieli nedeductibile;
d. Profit impozabil = Total venituri – Total cheltuieli - Venituri neimpozabile + Cheltuieli nedeductibile;
e. Profit impozabil = Total venituri – Total cheltuieli + Venituri neimpozabile – Cheltuieli nedeductibile.

6. Un agent economic realizează de-a lungul unui trimestru o serie de chletuieli.

Care dintre acestea nu este considerată cheltuială deductibilă la calculul impozitului pe profit:

a. cheltuielile cu deplasarea personalului, care se încadrează în limitele prezăzute de legea bugetară anuală;

b. diurna acordată în limita prevăzută de lege;

c. cheltuielile cu impozitul pe profit;

d. majorarea rezervelor până la limita stabilită de lege;

e. constituirea de provizioane, în conformitate cu legislația în vigoare.

7. Un agent economic obține în cursul unui an fiscal venituri totale de 159.000 lei, din care venituri încasate în avans de 45.000 lei. Cheltuielile totale înregistrate au fost de 165.000 lei, din care 15.000 lei au fost cheltuieli deductibile. Agentul economic respectiv se află în una din situațiile:

a. datorează impozit pe profit de 800 lei;

b. realizaează pierdere;

c. nu datorează impozit pe profit;

d. datorează impozit pr profit de 16.000 lei;

e. au de recuperat de la stat 800 lei.

III. Scrieți informația corectă, care completează spațiile libere:

a. Rezervele se constituie în limita de ..... din profitul contabil anual.

b. Veniturile neimpozabile se mai numesc și elemente..... fiscale.

c. Agenții economici plătesc impozit pe profit până la data de ....., inclusiv a primei luni din trimestrul următor.

d. Profitul contabil = ... - .....

e. Cheltuielile de sponsorizare nu trebuie să depășească mai mult de ..... din impozitul pe profit.

IV. Notați cu litera „A", dacă apreciați că enunțul este adevărat sau cu litera „F", dacă apreciați că enunțul este fals:

a. Sunt considerate cheltuieli nedeductibile: amenzile, confiscările datorate către autoritățile române.

b. Impozitul pe profit este stabilit pe baza unei cote proporționale unice de 19%.

c. Poate fi considerat un sediu permanent, o agenție, dacă are o durată de funcționare mai mică de 12 luni.

d. Dividendele primite de către o persoană juridică română de la o altă persoană juridică reprezintă venituri neimpozabile.

e. Banca Națională a României este scutită de la plata impozitului pe profit.

V. Probleme propuse spre rezolvare:

1. Pentru societatea comercială „Mira" S.R.L. se cunosc următoarele date:

venituri totale obținute 162.000, din care:

- cheltuielile aferente exercițiului următor 4.000 lei.
  - diferențe favorabile de valoare a titlurilor de participare, ca urmare a încorporării rezervelor de 3.500 lei;
- cheltuieli totale efectuate 131.000 lei, din care:
  - cheltuieli cu impozitul pe profit 10.000 lei;
- cheltuielile aferente exercițiului următor 4.000 lei.

Să se determine impozitul pe profit datorat bugetului de stat.

2. În trimestrul I 2007, societatea comercială „Venus" S.R.L. a realizat venituri totale, din vânzarea de mărfuri, în valoare de 65.000 lei. Cheltuielile totale aferente acestei perioade au fost de 62.000 lei, din care:

- Cheltuieli privind stocurile..... 26.400 lei;
- Cheltuieli cu lucrările executate de terți ..... 14.500 lei;
- Cheltuieli cu personalul..... 9.700 lei;
- Cheltuieli de protocol..... 7.000 lei;
- Cheltuieli cu impozitul pe profit.....4.400 lei.

Se cere:

1.care este limita maximă a cheltuielilor de protocol pentru care se acordă deducerea;

2.impozitul pe profit datorat.

3. Un agent economic a realizat, cumulat de la începutul anului, venituri în valoare totală de 80.000 lei, din care 55.000 lei reprezintă venituri din activitatea unui bar de noapte. Cheltuielile pentru

care sunt acordate deduceri sunt în sumă de 40.000 lei.

Să se determine impozitul pe profit datorat de contribuabil.

4. Un agent economic, care se încadrează în categoria microîntreprinderilor, obține venituri în sumă totală de 82.000 lei. Cheltuielile totale aferente veniturilor obținute au fost de 49.000 lei. Să se determine impozitul pe profit datorat.

5. Societatea comercială „Ines" S.R.L. perzintă, cumulat de la începutul anului, următoarea situație financiară a veniturilor și cheltuielilor:

- venituri totale..... 135.000 lei;
- cheltuieli totale..... 112.000 lei, din care:
  - cheltuieli cu sponsorizarea ..... 8.000 lei;
  - cheltuieli cu impozitul pe profit.....10.000 lei.

Să se determine mărimea impozitului pe profit datorat bugetului de stat.

6. La sfârșitul trimestrului II, un agent economic prezintă următoarea situație financiară:

- venituri totale..... 246.000 lei;
- cheltuieli totale..... 203.000 lei, din care:
  - cheltuieli cu diurna în sumă de 2.500 lei, realizate ca urmare a deplasării în interes de serviciu a 15 angajați pe o perioadă de 4 zile, fiecare;
  - cheltuieli cu transportul angajaților plecați în interes de serviciu, în valoare de 900 lei;
  - cheltuieli de cazare 600 lei/noapte/persoană;
  - cheltuieli cu impozitul pe profit 15.000 lei.

Să se calculeze cuantumul impozitului pe profit datorat, cumulat de la începutul anului.

Notă:

➢ Nivelul legal al cheltuielilor cu diurna, stabilit pentru instituțiile publice, este în sumă de 13 lei/zi. Agenții economici privați au dreptul să considere drept cheltuieli deductibile, cheltuielile cu diurna care nu depășesc de 2.5 ori nivelul legal pentru instituțiile publice.

3.3. IMPOZITUL PE SALARII

Venitul brut din salarii reprezintă suma veniturilor realizate de salariat pe fiecare loc de realizare a venitului.

Angajatorii au obligația legală de a reține din salariile datorate personalului angajat cu contract de muncă următoarele sume :

- **Contribuția personalului la asigurările sociale se calculează în cotă de 9,5% din salariul brut, în care se includ salariul de bază și sporurile cu caracter permanent; baza de calcul nu poate depăși cinci salarii medii brute pe economie;**
- **Contribuția personalului la fondul de șomaj se calculează în cotă de 1% din salariul de încadrare;**
- **Contribuția angajaților pentru asigurările sociale de sănătate care se calculează în cotă de 6,5% din salariul brut și din sumele brute datorate colaboratorilor;**
- **Impozitul pe salarii – stabilit în cotă de 16%, având ca bază de calcul venitul impozabil.**

VENITUL IMPOZABIL	=	VENITUL BRUT	–	CONTRIBUȚIILE SALARIALE	–	DEDUCERILE PERSONALE

Venitul impozabil din salarii se determină prin deducerea din venitul brut a urmatoarelor sume reprezentând:

- Contribuțiile personalului la asigurarile sociale (9,5%);
- Contribuțiile personalului la fondul de șomaj (1%);
- Contribuțiile personalului la asigurările sociale de sănătate (6,5%);
- Deducerea personală

VENITUL NET DIN SALARII	=	VENITUL BRUT	–	CONTRIBUȚIILE SALARIALE

CONTRIBUȚIILE SALARIALE sunt :

- Contribuțiile personalului la asigurările sociale (9,5%),
- Contribuțiile personalului la fondul de șomaj (1%),
- Contribuțiile personalului la asigurările sociale de sănătate (6,5%)

SUMA NETĂ DE ÎNCASAT este reprezentată de venitul din care s-au scăzut toate contribuțiile, impozitul și reținerile.

SUMA NETĂ DE ÎNCASAT este înscrisă în ultima coloană a statului de plată ca REST DE PLATĂ sau VENIT EFECTIV CUVENIT.

SCHEMA DE DETERMINARE A RESTULUI DE PLATĂ

	1	Salariu de bază
+	2	Sporuri și adaosuri
+	3	Indemnizații
+	4	Stimulente și premii
+	5	Avantaje în natură
+	6	Indexări
=	7	Salariu brut (1+2+3+4+5+6)
-	8	Contribuția personalului la asigurările sociale (salariul brut x 9,5%)
-	9	Contribuția personalului la fondul de șomaj (salariul de încadrare x 1%)
-	10	Contribuția personalului la asigurările sociale de sănătate (salariul brut x 6,5%)
=	11	Venit net din salarii (7-8-9-10)
-	12	Deducerea personală
=	13	Venit impozabil, adică baza de calcul pentru impozit (11-12)
-	14	Impozitul pe venitul din salarii
-	15	Avansuri acordate personalului
-	16	Alte rețineri datorate terților
=	17	Total rețineri (8+9+10+14+15+16)
=	18	Rest de plată (7-17)

CONTRIBUȚIA ANGAJAȚILOR LA BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

❖ Contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat **este datorată** de persoanele care au calitatea de salariați, pentru întreaga perioadă care constituie vechime în muncă, inclusiv perioada în care se află în incapacitate temporară de muncă sau în concediu pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de doi ani și primesc indemnizații de asigurări sociale.

❖ Contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat este datorată și de persoanele care cumulează pensia cu salariul pe bază de contract de muncă.

❖ Pentru persoanele care cumulează mai multe funcții contribuția se calculează și se reține la funcția de bază.

❖ Alți contribuabili:

- Angajatorii persoanelor care au calitatea de salariați
- Agenția Națională pentru ocuparea Forței de Muncă, pentru persoanele aflate în șomaj
- Persoanele care realizează un venit brut pe an calendaristic, echivalent cu cel puțin 3 salarii medii brute și care se află în una dintre situațiile:
  - Asociat unic, asociați, comanditari sau acționari;
  - Administratori sau manageri care au încheiat contract de administrare sau de management;
  - membri ai asociației familiale;
  - persoane autorizate să desfășoare activități independente;
  - persoane angajate în instituții internaționale , dacă nu sunt asigurații acestora;
  - alte persoane care realizează venituri din activități profesionale.
- Alte persoane asigurate pe bază de contract de asigurări sociale

Contribuția personalului pentru asigurările sociale **nu se reține**:

▪ Persoanelor care prestează servicii sau execută lucrări pe bază de contracte civile (contract individual de muncă cu timp parțial) și efectuează alte categorii de lucrări care nu au la bază contracte de muncă reglementate, ca atare, prin legislația muncii;

▪ De la salariați, pe perioade nelucrate și consemnate ca atare în carnetul de muncă, pe perioade care, prin urmare, nu constituie vechime în muncă utilă la pensie.

Legislația privind asigurările sociale acordă **scutiri de CAS**, asupra sumelor ce reprezintă:

▪ Prestații de asigurări sociale care se suportă din fondurile asigurărilor sociale sau ale angajatorului și se plătesc potrivit legii pensiilor nr. 19/2000;

Contribuția la asigurările sociale de stat se calculează, se reține și se virează la buget de către agentul economic

▪ Drepturi de muncă plătite potrivit legii în cazul încetării raporturilor de muncă; servicii ale funcționarilor publici; încetarea calității de membru cooperator; cu excepția sumelor pentru perioada de preaviz;

▪ Diurne de deplasare și delegare, detașare și transfer, drepturi de autor;

▪ Premii și alte câștiguri exceptate de legi speciale;

▪ Sume obținute în baza unei convenții civile de prestări de servicii sau executări de lucrări de către persoanele care au încheiat contracte individuale de muncă;

▪ Sume reprezentând participarea salariaților la profit.

Plata contribuțiilor la fondul de șomaj se efectuează de către **angajatorul** care a reținut contribuțiile respective .

Termenul de plată pentru asigurările sociale îl reprezintă data lichidării salariilor din luna precedentă, dar nu mai târziu de data de 25 inclusiv a lunii următoare. Până la aceeași dată angajatorii au obligația să depună la Casa de Pensii în raza căreia își au sediul o Declarație privind evidența nominală a asiguraților și a obligațiilor de plată la bugetul asigurărilor sociale de stat.

CAS = Cota x Baza de impozitare

Cota de CAS se stabilește anual prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat, iar în anul 2007 nivelul acesteia este de **9,5%** pentru contribuția individuală de asigurări sociale a angajaților.

Baza lunară de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale o constituie :

- Salariile individuale brute, realizate lunar, inclusiv sporurile și adaosurile, reglementate prin lege sau prin contractul individual de muncă.
- Venitul lunar asigurat, prevăzut în declarația/contractul de asigurare care nu poate fi mai mic de o pătrime din salariul mediu brut lunar pe economie.
- În cazul personalului român trimis în străinătate, în misiune permanentă, de către persoanele juridice din România, baza lunară de calcul este salariul brut lunar în lei, corespunzător funcției în care persoana respectivă este încadrată în țară, inclusiv sporurile și celelalte adaosuri care se acordă potrivit legii.

Baza de calcul nu poate depăși plafonul a de 5 ori salariul mediu brut.

Prin salariul mediu brut se înțelege valoarea câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul de calcul.

Contribuția individuală a persoanelor care au contracte civile și care realizează un venit brut pe an calendaristic echivalent cu cel putin trei salarii medii brute pe economie, persoane care desfășoară activitatea în funcții elective sau numite în cadrul autorității executive, legislative, judecătorești pe perioada mandatului, membrii cooperatori, reprezintă o treime din cota de contribuție de asigurări sociale, stabilită anual pentru condiții normale de muncă.

Fondurile de asigurări sociale se utilizează, în mare parte, centralizat, prin **Direcțiile județene ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale** pentru:

- plata pensiilor pentru limita de vârstă;
- pensiile de boală;
- alte cheltuieli cu caracter social.

O parte a fondurilor este utilizată direct de **agenții economici** pentru:

- Plata indemnizațiilor materiale pentru concedii de boală;
- Prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea și întărirea sănătății;
- Procurării de proteze medicale;
- Concedii de maternitate și pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 3 ani;
- Ajutor de deces a unui membru de familie sau salariatului;
- În aceste situații, agenții economici care fac plata acestor indemnizații, din sumele constituite la nivelul acestora, acționează ca un mandatar al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, asigurându-se prin aceasta operativitatea în calculul și decontarea acestor drepturi. În acest scop, întreprinderea reține, din contribuția datorată lunar bugetului asigurărilor sociale, sumele necesare stabilite prin documentul Calculul indemnizațiilor materiale plătite în contul asigurărilor sociale.

APLICAȚIE:

Să se determine contribuția la asigurări sociale a unui angajat,cunoscând următoarele:

- salariul de încadrare 500 lei
- spor de vechime 25%
- Materiale igienico- sanitare primite cu titlu gratuit 20 lei
- Tichete de masă primite 100 lei
- Recompensă în natură sub forma unor produse în valoare totală de 60 lei

Venitul brut = salariul de încadrare + sporul de vechime+ recompensa în natură = 500 lei + 125 lei + 60 lei = 685 lei

Contribuția la asigurări sociale = 685 lei * 9,5% = 65,08 lei

CONTRIBUȚIA ANGAJAȚILOR LA BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE SĂNĂTATE (CASS)

Contribuția la bugetul asigurărilor sociale de sănătate este datorată obligatoriu de către:

a) Persoane fizice care realizează venituri din salarii supuse impozitului pe venit;

b) Persoane fizice care exercită profesii liberale;

c) Persoane fizice care desfășoară activități independente;

d) Persoane fizice care obțin venituri din agricultură și silvicultură, care nu au calitatea de angajator și nu se regăsesc în una din situațiile de la punctele a) și b);

e) Persoane fizice care obțin venituri din cedarea folosinței bunurilor, venituri din dividende și dobânzi și alte venituri care se supun impozitului pe venit numai în cazul în care nu realizează venituri de natura celor de la punctele a)-d) și nu beneficiază de indemnizație de șomaj sau de alocație de sprijin;

f) Persoanele juridice sau fizice la care își desfășoară activitatea asigurații;

g) Persoanele juridice obligate prin lege la plata contribuției pentru următoarele categorii de asigurați:

- Satisfac stagiul militar în termen
- Se află în concediu medical, concediu medical pentru sarcină și leuzie sau concediu medical pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la șapte ani
- Execută o pedeapsă privată de libertate sau se află în arest preventiv
- Persoanele care beneficiază de indemnizație de șomaj sau de alocație de sprijin

h) Cetățenii străini care se asigură obligatoriu.

Plata contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de sănătate se efectuează de către **angajatorul** care a reținut contribuțiile respective din drepturile bănești ale angajaților.

Plata contribuției la asigurările sociale de sănătate se face:

- Lunar, pentru cota individuală de 6.5% plătită asupra veniturilor din salariu supuse impozitului pe venit, indemnizațiilor de șomaj și alocațiilor de sprijin și pentru cota de 7% plătită de angajatori asupra fondului de salarii;
- Trimestrial, pentru cota individuală de 6.5% plătită asupra veniturilor din activități desfășurate de persoane care exercită profesii liberale sau autorizate potrivit legii să desfășoare activități independente și asupra veniturilor din agricultură și silvicultură, stabilite potrivit normelor de venit pentru persoanele fizice care nu au calitatea de angajator;
- Anual, pentru cota individuală de 6.5% plătită asupra veniturilor din cedarea folosinței bunurilor, veniturile din dividende și dobânzi și altor venituri care se suprapun impozitului pe venit.

Odată cu plata contribuției de către angajatori, aceștia au obligația să întocmească și să depună în funcție de domiciliul societății "Declarația privind obligațiile de plată pe luna...la Fondul inițial al asigurărilor sociale de sănătate" și "Lista nominală a persoanelor asigurate pentru care se plătește contribuția de asigurări sociale de sănătate".

CASS = Cota x Baza de impozitare

Cota este de 6,5% și se aplică la totalul de drepturi realizate de angajații cu carte de muncă și de către colaboratori, pe baza convenției civile de prestări servicii, venitului general impozabil, veniturilor individuale ale pensionarilor, veniturilor impozabile ale liber profesioniștilor, ajutorului de șomaj, ajutorului de integrare profesională, alocației de sprijin.

Baza de impozitare este formată din următoarele categorii de venituri:

- Venituri din salarii supuse impozitului pe venit;
- Indemnizații de șomaj și alocații de sprijin;
- Venituri din cedarea folosinței bunurilor;
- Venituri din dividende și dobânzi;

- Valoarea a două salarii minime brute pe țară pentru persoanele care satisfac serviciul militar în termen.

Contribuția angajaților la bugetul asigurărilor sociale de sănătate este destinată constituirii Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate. Acesta finanțează activitățile medicale oferite gratuit asiguraților.

APLICAȚIE:

Să se determine contribuția la asigurări sociale de sănătate a unui angajat,cunoscând următoarele:

- salariul de încadrare 700 lei
- spor de vechime 25%
- Echipament de protecție primit cu titlu gratuit 100 lei
- Spor de toxicitate 5%
- Tichete de masă 120 lei

Venitul brut = salariul de încadrare + sporul de vechime+ sporul de toxicitate = 700 lei + 175 lei + 35 lei = 910 lei

Contribuția la asigurări sociale de sănătate= 910 lei * 6,5% = 59,15 lei

CONTRIBUȚIA ANGAJAȚILOR LA BUGETUL ASIGURĂRILOR PENTRU ȘOMAJ

Contribuția la bugetul asigurărilor pentru șomaj este datorată de :

a) Persoanele angajate pe baza unui contract individual de muncă;

b) Funcționarii publici și alte persoane care desfășoară activități pe baza actului de numire;

c) Persoanele care își deșfășoară activitatea în funcții elective sau care sunt numite în cadrul autorității executive , legislative ori judecătorești, pe durata mandatului;

d) Militari angajați pe bază de contract;

e) Angajatorii și persoanele juridice la care își desfășoară activitatea persoanele angajate pe baza unui contract indiviudal de muncă, funcționarii publici și alte persoane care desfășoară activități pe baza actului de numire, persoanele care își desfășoară activitatea în funcții elective și militari angajați pe bază de contract;

f) Persoanele care se regăsesc în una din situațiile următoare și încheie contract de asigurare de șomaj:

- asociat unic, asociați;
- administratori care au încheiat contracte potrivit legii;
- persoane autorizate să desfășoare activități independente;
- membri ai unei asociații familiale;
- cetățeni români care lucrează în străinătate conform legii;
- alte persoane care realizează venituri din activități desfășurate potrivit legii și care nu se regăsesc în una dintre situațiile prevăzute mai sus.

Plata contribuțiilor la fondul de șomaj se efectuează de către **angajatorul** care a reținut contribuțiile respective din drepturile salariale ale angajaților .

Termenul de plată: Contribuția la fondul de șomaj este achitată lunar de angajator odată cu lichidarea drepturilor salariale, până cel târziu pe 25

Contribuția la fondul de șomaj se calculează, se reține și se achită lunar de către angajator

a lunii următoare celei pentru care se datorează contribuția.

Evidența nominală a asiguraților și a obligațiilor de plată la bugetul de asigurări pentru șomaj se realizează lunar de către angajator prin declarație lunară care se depune în format electronic sau e-mail la Agenția Municipală de Ocupare a Forței de Muncă București.

Cotele se stabilesc anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Cota de contribuție individuală de asigurări pentru șomaj de 1%, pentru personajele angajate pe baza unui contract indiviual de muncă; funcționari publici; persoane cu funcții elective; militari angajați pe bază de contract.

Contribuția salariaților la fondul de șomaj se determină prin aplicarea cotei de **1%** asupra **salariului lunar brut de bază și a altor drepturi asimilate acestuia** (indemnizația de conducere, spor de vechime).

Bazele de calcul:

- Salariul brut realizat pentru persoane angajate cu contract individual de muncă, funcționari publici;
- Indemnizația brută lunară, pentru persoane cu funcții elective;
- Solda brută, pentru angajații militari pe bază de contract;
- Venitul lunar conform asigurării, pentru asociat unic, administratori, persoane care desfășoară activități independente, asociații familiale care nu poate fi mai mic decât salariul de bază minim de economie.

Ajutorul de șomaj nu este impozabil.

Fondul de șomaj se administrează la nivel centralizat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale și este utilizat prin direcțiile sale județene pentru plata:

- Ajutorului de șomaj celor în drept;
- Acoperirea unor cheltuieli legate de calificarea și recalificarea șomerilor.

APLICAȚIE:

Să se determine contribuția la fondul de șomaj a unui angajat,cunoscând următoarele:

- salariul de încadrare 900 lei
- spor de vechime 25%
- Tichete de masă primite 150 lei
- Recompensă în natură sub forma unor produse în valoare totală de 50 lei

Contribuția la fondul de șomaj = salariul de încadrare *1% = 900 lei*1%= 90 lei

IMPOZITUL PE VENITURI DE NATURA SALARIILOR

Impozitul pe veniturile de natura salariilor este datorat de toate persoanele fizice române sau străine care realizează venituri sub formă de salarii și alte drepturi salariale pe teritoriul României

Impozitul pe venitul din salarii se calculeaza prin aplicarea **cotei de 16%** asupra **venitului impozabil**.

Impozitul pe salariu se calculează prin aplicarea cotei de 16% asupra venitului impozabil

VENITUL IMPOZABIL = VENITUL BRUT − CONTRIBUȚIILE SALARIALE − DEDUCERILE PERSONALE

VENITUL BRUT cuprinde:

- salarii, sporuri, indemnizații;
- stimulente din fondul de participare la profit, premii, onorarii;
- sume plătite pentru concediul de odihnă;
- sume plătite din fondul asigurărilor sociale în caz de incapacitate temporară de muncă și de maternitate;
- alte câștiguri în bani sau în natură, primite ca plată a muncii, inclusiv cele acordate în baza contractului colectiv de muncă;
- sume plătite angajaților sub formă de angajare sau compensare;

Sunt supuse impozitului pe venit și câștigurile salariaților zilieri sau temporari, sumele obținute din colaborări și onorarii pentru expertize de orice fel.

*Principalele **venituri scutite** de impozit sunt:*

- sumele primite pentru acoperirea cheltuielilor de mutare, detașare și delegare în interesul serviciului;
- indemnizațiile de instalare acordate o singură dată în limita unui salariu de bază la angajarea într-o localitate care nu se află în localitatea de domiciliu;
- sumele primite de salariați în perioada preavizului de concediere;
- compensațiile acordate salariaților disponibilizați ca urmare a concedierilor colective ;
- ajutoarele sociale, alocațiile, bursele, soldele militarilor în termen;
- pensiile care se află sub un anumit plafon, care se revizuiesc periodic;
- darurile acordate copiilor minori ai angajaților cu ocazia zilei de 1 Iunie și a sărbătorilor de sfârșit de an, precum și a salariatelor cu ocazia zilei de 8 Martie în limita unei sume care se revizuiește periodic (începând cu 1.01.2003 suma este de 1.100.000 lei), pentru fiecare persoană și echivalent;
- sumele primite drept despăgubiri;
- sumele sau bunurile primite cu titlu de sponsorizare, donație, moștenire;
- contravaloarea echipamentului de protecție și de lucru, precum și alte drepturi de protecție a muncii: medicamente, alimentație, materiale igienico-sanitare etc.
- alocația individuală de hrană acordată sub forma tichetelor de masă;
- veniturile obtinute din vânzarea bunurilor din patrimonial personal;
- premiile obținute de elevi, studenți la concursurile interne și internaționale;
- premiile obținute de elevi la campionatele mondiale, europene și la jocurile olimpice;
- veniturile obținute din salarii ca urmare a activității de creare de programe pentru calculator;
- dobânzile aferente titlurilor de stat, depozitelor la vedere, depunerilor la casa de ajutor reciproc.

CONTRIBUȚIILE SALARIALE cuprind:

- contribuția la asigurările sociale;
- contribuția la fondul de șomaj,
- contribuția la fondul asigurărilor sociale de sănătate.

DEDUCEREA PERSONALĂ este o sumă de bani care se scade din venitul brut pentru determinarea venitului impozabil.

Deducerea personală nu este reținută din drepturile bănești ale salariatului. Ea are rolul de a diminua venitul asupra căruia se calculează impozitul.

Pentru persoanele fizice cu un venit lunar brut de până la 1000 lei, inclusiv, deducerea personală este :

- 250 lei, dacă nu are persoane în întreținere
- 350 lei, dacă are o persoană în întreținere
- 450 lei, dacă are două persoane în întreținere
- 550 lei, dacă are trei persoane în întreținere
- 650 lei, dacă are patru sau mai multe persoane în întreținere

Pentru contribuabilii care realizează venituri brute lunare din salarii cuprinse între 1000,01 lei și 3000 lei inclusiv, deducerile personale sunt din ce în ce mai reduse, iar pentru un venit brut lunar de peste 3000 lei nu se acordă deducere personală.

Persoană în întreținere poate fi: soția, soțul, copii sau alți membrii ai familiei, rudele soțului/ soției până la gradul al doilea inclusiv, ale cărei venituri nu depășesc 250 lei lunar.

Copii minori sunt considerați întreținuți.

Dacă o persoană este întreținută de mai mulți contribuabili, deducerea personală se acordă unui singur contribuabil, conform înțelegerii între părți.

Impozitul pe salarii se calculează lunar pe fiecare loc de muncă asupra totalității venitului realizat de fiecare salariat.

Impozitul pe venitul din salarii se reține din veniturile salariale prin metoda stopajului la sursă și este virat la buget de către plătitorii salariilor la data achitării drepturilor salariale.

Plătitorii de salarii vor completa pentru fiecare salariat sau colaborator câte o fișă fiscală în care se va efectua anual regularizarea impozitului prin stabilirea diferenței dintre impozitul calculat la nivelul anului și impozitul calculat și reținut lunar.

APLICAȚIE REZOLVATĂ:

Să se determine suma netă de încasat pentru un angajat care are un salariu de bază de 1000 lei, fără alte sporuri sau persoane în întreținere.

Pe baza schemei cunoscute calculăm :

	1	Salariu de bază	100
+	2	Sporuri și adaosuri	-
+	3	Indemnizații	-
+	4	Stimulente și premii	-
+	5	Avantaje în natură	-
+	6	Indexări	-
=	7	Salariu brut (1+2+3+4+5+6)	1000
-	8	Contribuția personalului la asigurările sociale (salariul brut x 9,5%)	95
-	9	Contribuția personalului la fondul de șomaj (salariul de încadrare x 1%)	10
-	10	Contribuția personalului la asigurările sociale de sănătate (salariul brut x 6,5%)	65
=	11	Venit net din salarii (7-8-9-10)	830
-	12	Deducerea personală	250
=	13	Venit impozabil, adică bază de calcul pentru impozit (11-12)	570
-	14	Impozitul pe venitul din salarii	91,2
-	15	Avansuri acordate personalului	-
-	16	Alte rețineri datorate terților	-
=	17	Total rețineri (8+9+10+14+15+16)	261,2
=	18	Rest de plată (7-17)	738,8

* Deducerea personală în acest caz este 250 lei.

EXERCIȚII ŞI TEME DE REZOLVAT

1. Care sunt reținerile din salariul unui angajat sub forma obligațiilor bugetare?

2. Care este diferența dintre venitul net din salarii și suma netă de încasat?

3. Determinați suma netă de încasat pentru un angajat care are un salariu de bază de 620 lei, fără alte sporuri sau persoane în întreținere. Deducerea personală în acest caz este 250 lei.

4. Să se determine la asigurări sociale a unui angajat,cunoscând următoarele:
- salariul de încadrare 846 lei
- spor de vechime 20%
- Diurnă de deplasare 100 lei
- Tichete de masă primite 80 lei

5. Să se determine contribuția la asigurări sociale de sănătate a unui angajat,cunoscând următoarele:
- salariul de încadrare 1300 lei
- spor de vechime 15%
- Diurnă de deplasare 200 lei
- Tichete de masă primite 100 lei
- Indemnizație de conducere 20%

6. Să se determine contribuția la fondul de șomaj a unui angajat,cunoscând următoarele:
- salariul de încadrare 1550 lei
- spor de vechime 20%
- Tichete de masă primite 120 lei
- Spor de muncă grea 15%

STUDIU DE CAZ REZOLVAT

Să se determine restul de plată pentru doi salariați cunoscând următoarele date:

DINCĂ VLAD:
- salariu brut 600 lei;
- nu are persoane în întreținere.

TOADER ANA:
- salariu brut 500 lei;
- nu are persoane în întreținere.

Nr. Crt.	Nume și prenume	Salariu brut	C.A.S. (9,5%)	Șomaj (1%)	Asigurări sănătate (6,5%)	Venit net	Deducere personală	Venit bază de calcul	Impozit	Total rețineri	Total de plată
1	DINCĂ VLAD	600	57	6	39	498	250	248	39,68	141,68	458,32
2	TOADER ANA	500	47,5	5	32,5	385	250	135	21,6	106,6	393,4

Societatea comercială „Mira” S.R.L. are un asociat unic în persoana doamnei Petrescu Irina . Dividendele brute, ce au fost repartizate la sfârșitul anului doamnei Petrescu au fost în valoare totală de 140.000 lei. Dintre acestea, dividendele brute plătite la data de 30 iunie au fost în valoare de 100.000 lei, iar restul dividendelor brute au fost neridicate până la sfârșitul anului.

Se cere determinarea impozitului pe veniturile din dividende.

3.4. IMPOZITUL PE DIVIDENDE

Dividendul reprezintă orice distribuire făcută de o persoană juridică, în bani și /sau în natură, în favoarea acționarilor sau asociaților, din profitul stabilit pe baza bilanțului contabil anual și a contului de profit și pierderi, proporțional cu cota de participare la capitalul social.

Dacă dividendele se acordă în natură, evaluarea produselor acordate ca plată în natură se face la prețul de vânzare practicat de unitate pentru produsele din producția proprie sau la prețul de achiziție pentru alte produse, iar în cazul serviciilor pe baza tarifelor respective.

Impozitul se calculează prin aplicarea cotei de 10% asupra dividendelor și se varsă la bugetul de stat.

Societățile comerciale sunt obligate să calculeze corect, să rețină și să vireze la bugetul de stat impozitul pe dividende o dată cu plata dividendelor către acționari sau către asociații societății.

În situația în care dividendele sunt distribuite, dar nu au fost achitate acționarilor până la finele anului în care s-au aprobat bilanțul contabil și contul de profit și pierderi, termenul de plată a impozitului pe dividende este de 31 decembrie a anului respectiv. Impozitul se plătește la bugetul de stat până la data de 25, inclusiv, a lunii următoare celei în care se plătește dividendul.

Aplicații rezolvate:

1. *Societatea comercială „ Eva” S.R.L. are un asociat unic în persoana doamnei Stan Ileana, căreia îi sunt distribuite dividendele în valoare de 25.000 lei, aferente anului 2005, astfel:*

- *dividene brute încasate la 1 mai 2006: 20.000 lei;*
- *dividende brute neîncasate la data de 31 decembrie 2006: 10.000 lei.*

Să se determine impozitul pe dividende.

Rezolvare:

Impozitul pe dividendele încasate la data de 1 mai 2006 = 20.000 x 10% = 2.000 lei;

Impozitul pe dividende datorat la data de 31 decembrie 2006 = 10.000 x 10% = 1.000 lei.

2. *Societatea comercială „GIRO” S.R.L. obține la sfârșitul anului 2007 dividende în valoare de 76.000 lei, care urmează să fie repartizat celor doi asociați ai firmei.*

Unul dintre asociați deține 75% din capitalul social al firmei iar cea de a doua persoană 25%.

Valoarea dividendelor acordate depinde de situația economico-financiară a firmei, dar și de ceea ce hotărăsc acționarii

Primul asociat își ridică dividendele pe data de 22 martie 2007, iar cea de a doua persoană nu-și ridică dividendele până la sfârșitul anului.
Se cere mărimea impozitului pe dividende datorat de fiecare asociat.

Rezolvare:

Dividendele obținute de primul asociat = 75% x 76.000 lei = 57.000 lei;
Impozitul datorat = 57.000 x 10% = 5.700 lei;
Dividendele obținute de cel de-al doilea asociat = 25% x 76.000 = 19.000 lei;
Impozitul datorat = 19.000 x 10% = 1.900 lei

3.5. IMPOZITUL PE VENITURILE REALIZATE DE PERSOANELE FIZICE

Categoriile de venituri supuse impozitului pe venit sunt:

- venituri din activități independente;
- venituri din salarii;
- venituri din cedarea folosinței bunurilor;
- investiții;
- venituri din pensii;
- venituri din activități agricole;
- venituri din premii și jocuri de noroc;
- venituri din transferul proprietăților imobiliare;
- venituri din alte surse.

A.Venituri din activități independente

- Venituri comerciale
- Venituri din profesii libere
- Venituri din drepturi de proprietate intelectuală

Veniturile comerciale –reprezintă veniturile din faptele de comerț ale contribuabililor, din prestări de servicii, precum și cele din practicarea unei meserii.

Veniturile din profesii libere – reprezintă veniturile obținute din exercitarea profesiilor medicale, de avocat, notar, auditor financiar, consultant fiscal, expert contabil, contabil autorizat, consultant în valori mobiliare, arhitect etc.

Veniturile din drepturi de proprietate intelectuală – provin din brevete de invenție, desene și modele, mosre, mărci de fabrică și de comerț, procedee tehnice, know-how, din drepturi de autor și drepturi conexe dreptului de autor.

Modalități de stabilire a venitului net

- Venitul brut din drepturi de proprietate intelectuală reprezintă totalitatea încasărilor în bani și/sau echivalentul în lei al venitului în natură din drepturi de propruetate intelectuală.
- Venitul net din activități independente se detemină pe baza datelor din contabilitate în partidă simplă, ca diferență între venitul brut și cheltuielile aferente deductibile.
- Venitul net din drepturile de proprietate intelectuală se stabilește prin scăderea din venitul brut a următoarelor cheltuieli:
  - ✓ o cheltuială deductibilă egală cu 40% din venitul brut;
  - ✓ contribuțiile sociale obligatorii plătite.

  Aceste venituri se impun cu o cotă de 10% la venitul brut.
- În cazul veniturilor ce provin din crearea unor lucrări de artă monumentală, venitul net se stabilește prin deducerea din venitul brut a următoarelor cheltuieli:
  - ✓ o cheltuială deductibilă egală cu 50% din venitul brut;
  - ✓ contribuțiile sociale obligatorii plătite.

  Aceste venituri se impun cu o cotă de 10% la venitul brut.

Cota de impunere 16%

Aplicație:

O persoană fizică a obținut în luna martie venituri din drepturi de proprietate intelectuală:

- 2.400 lei din publicarea unei cărți cu profil literar;

- 500 lei din publicarea de articole literare:

- 12.000 lei din traducerea unei cărți din limba franceză.

Să se stabilească impozitul datorat pe veniturile obținute.

Rezolvare:

Venit brut = 2.400 + 500 + 12.000 = 14.900 lei,
Cheltuieli deductibile = 14.900 x 40% = 5.960 lei;
Venit net = 14.900 – 5.960 = 8.940 lei;
Impozit = 8.940 x 16% = 1.430 lei.

B. Veniturile din salarii

C. Venituri din cedarea folosinței bunurilor

Veniturile din cedarea folosinței bunurilor sunt venituile, în bani și sau în natură, provenind din cedarea folosinței bunurilor mobile și imobile, obținute de un proprietar, uzufructar sau alt deținător legal.

Venitul net din cedarea folosinței bunurilor se stabilește prin deducerea din venitul brut a cheltuielilor determinate prin aplicarea cotei de 25% asupra venitului brut.

Cota de impunere 16%

Aplicație:

O persoană fizică deține un imobil, pe care l-a închiriat unei persoane juridice, pentru deschiderea unui restaurant. Contractul de închiriere este valabil pe perioada 1 ianuarie-31 decembrie. Mărimea chiriei a fost stabilită la suma de 1.500 lei, pe lună.

La încheierea contractului de închirirere a apărut situația din care reieșea că proprietarul a mai beneficiat și de suma de 2.000 lei, ce reprezentau cheltuieli realizate de chiriaș cu repararea și modernizarea imobilului.

Să se determine:

1. cuantumul plăților anticipate efectuate de propietarul imobilului în contul impozitului datorat;

2. impozitul pe venitul datorat de contribuabil din închirierea imobilului.

Rezolvare:

Venitul brut estimat = 12 luni x 1.500 lei = 18.000 lei;

Cheltuieli deductibile = 18.000 x 25% = 4.500 lei;

Venit net estimat = 18.000 – 4.500 = 13.500 lei;

Impozit anticipat = 13.500 x 16% = 2.160 lei.

Obs. Acest impozit va fi plătit în 4 rate egale (2.160 : 4 = 540 lei), scadente pe datele de 15 ale ultimelelor luni ale fiecărui trimestru.

Venit brut = 12 x 1.500 + 2.000 = 20.000 lei;
Cheltuieli deductibile = 20.000 x 25% = 5.000 lei;
Venit net = 20.000 – 5.000 = 15.000 lei;
Impozit final= 15.000 x 16% = 2.400 lei;

Impozit final – impozit anticipat = impozit de plată sau de recuperat;

Impozit de plată: 2.400 – 2.160 = 240 lei.

D. Venituri din investiții

- dividende (Cota 10%);
- venituri impozabile din dobânzi : depozitele la termen; (Cota 16%);
- câștiguri din transferul titlurilor de valoare (Cota 1%);
- venituri din operațiuni de vânzare-cumpărare de valută la termen (Cota 1%);
- venituri din lichidare sau dizolvare fără lichidare a unei persoane juridice (Cota 16%).

Sunt neimpozabile următoarele venituri din dobânzi:

✓ venituri din dobânzi la depozitele la vedere/ conturile curente;

✓ venituri din dobânzi aferenre titlurilor de stat și obligațiunilor municipale;

✓ venituri sub forma dobânzilor bonificate la depozitele clienților.

Aplicație:

O persoană fizică a realizat în luna august 2006 următoarele venituri din dobânzi, obținute din investiții realizate după data de 1 februarie 2006:

- venituri din dobânzi aferente depozitelor la vedere: 120 lei;

- venituri din dobânzi aferente titlurilor emise de stat: 80 lei;

- venituri din dobânzi aferente depozitelor la termen: 300 lei.

Se cere să se stabilească impozitul datorat pentru veniturile obținute.

Rezolvare: (Observație)

Deoarece veniturile din dobânzi aferente depozitelor la vedere și a celor emise de stat, impozitul se va calcula numai asupra veniturilor aferente depozitelelor la termen.

Impozit = 300 x 16% = 48 lei.

E. Venituri din pensii

Veniturile din pensii reprezintă sume primite ca pensii de la fondurile înființate din contribuțiile sociale obligatorii făcute către un sistem de asigurări sociale, inclusiv cele din fonduri de pensii facultative și cele finanțate de la bugetul de stat.

Venitul impozabil lunar din pensii se stabilește prin deducerea din venitul din pensie a unei sume neimpozabile lunare de 900 lei și a contribuțiilor calculate, reținute și suportate de persoana fizică.

Impozitul se calculaeză prin aplicarea cotei de impunere de 16% asupra venitului impozabil lunar din pensii.

Calculul impozitului pe venitul datorat

Aplicație:

O persoană fizică primește o pensie de 1.300 lei pe lună.

Să se calculeze impozitul datorat pentru venitul obținut.

Rezolvare

Venit brut = 1.300 lei;

Impozit pe venit = (1.300 – 900) x 16 % = 224 lei.

F. Venituri din activități agricole

Veniturile din activități agricole sunt venituri obținute din următoarele activități:

- cultivarea și valorificarea florilor, legumelor și zarzavaturilor, în sere și solarii;
- cultivarea și valorificarea arbuștilor, plantelor decorative și ciupercilor;
- exploatarea pepipierelor viticole și pomicole;
- valorificarea produselor agricole obținute după recoltare.

Cota de impunere 16%

G. Venituri din premii și din jocuri de noroc

Veniturile din jocuri de noroc cuprind câștigurile realizate ca urmare a participării la jocuri de norio, inclusiv cele de tip jack-pot, altele decât cele realizate la jocuri de tip casino și mașini electronice de calcul.

Venitul sub formă de premii dintr-un singur concurs se impune, prin reținerea la sursă, cu o cotă de 16% aplicată asupra venitului net.

Veniturile din jocuri de noroc se impun, prin reținerea la sursă, cu o cotă de 20% aplicată asupra venitului net care nu depășește cuantumul de 10.000 lei noi.

Nu sunt impozabile veniturile obținute din premii și din jocuri de noroc, în bani și/sau în natură, sub valoarea sumei neimpozabile stabilite în sumă de 600 lei pentru fiecare concurs sau joc de noroc, realizate de la același organizator sau plătitor într-o singură zi.

Aplicație:

La un concurs de frumusețe, o persoană fizică a câștigat un premiu în valoarede 2.000 lei.

Să se calculeze impozitul datorat pentru venitul obținut în urma desfășurării concursului.

Rezolvare:

Venit brut = 2.000 lei;
Impozit pe venit = (2.000 – 600) x 16% = 224 lei.

Venituri din premii și din jocuri de noroc

H. Venituri din transferul proprietăților imobiliare

Contribuabilii datorează un impozit, în cazul transferului dreptului de proprietate astfel:

1. pentru construcțiile de orice fel cu terenurile aferente acestora, precum și pentru terenurile de orice fel fără construcții, dobândite într-un termen de până la 3 ani:
   a. 3% până la valoarea de 200.000 lei inclusiv;
   b. peste 200.000 lei, 6.000 lei + 2% calculate la valoarea ce depășește 200.000 lei inclusiv;
2. pentru imobilele dobândite la o dată mai mare de 3 ani:
   a. 2% până la valoarea de 200.000 lei inclusiv;
   b. peste 200.000 lei, 4.000 lei + 1% calculate la valoarea ce depășește 200.000 lei inclusiv.

Formula de calcul a venitului anual global

Venitul anual global impozabil = (Venituri din activități independente + venituri din salarii + venituri din cedarea folosinței bunurilor) – pierderile fiscale și deducerile personale

Pentru determinarea venitului anual global se procedează astfel:

1. se calculează venitul net/pierderea fiscală pentru activitatea desfășurată în cadrul fiecărei categorii de venit supuse globalizării;
2. se însumează veniturile nete, avându-se în vedere și pierderile admise la compensare pentru anul fiscal de impunere;
3. din venitul anual global se scad deducerile personale, rezulând venitul anual global.

Impozitul pe venitul net anual impozabil datorat se obține prin aplicarea cotei de 16% asupra

venitului net anual impozabil din anul fiscal respectiv.

Aplicație rezolvată:

La sfârșitul lunii decembrie 2006, dl. Ilie Preda prezenta următoarea situație financiară:

- *venituri din salarii obținute la locul de muncă de bază: în perioada ianuarie-aprilie, salariul lunar negociat a fost de 1.000 lei iar în perioada mai-decembrie de 1.200 lei. Angajatul a avut în întreținerea sa 1 copil, pe tot parcursul anului;*
- *venituri din cedarea folosinței unui apartament, obținute pe baza unui contract valabil pe perioada 1 august-31 iulie 2007,sub formă de chirie, cu o valoare de 400 lei/lună. Chiriașul s-a obligat, prin contract să efectueze lucrări de reparații la instalația proprietății d-lui Preda, să achite suma de 1.300 lei, eșalonat pe toată perioada de valabilitate a contractului;*
- *venituri din drepturi de autor, ca urmare a publicării unei lucrări de prelucrare a lemnului, în sumă de 5.000 lei.Suma a fost primită începând cu data de 1 octombrie, din partea unui institut de cercetare;*
- *în data de 1 octombrie, și-a constituit un depozit bancar la termen, în sumă de 15.000 lei, pentru care va încasa o dobândă lunară de 120 lei;*
- *ca urmare a participării la Salonul Național de Inventică, în luna septembrie, dl. Preda câștigând locul I, a încasat suma de 6.000 lei.*

Se cere:

A. sumele datorate cu titlu de plăți anticipate în contul impozitului pe venitul global anual;

B. impozitul pe venitul global anual și suma de plată sau de recuperat la data regularizării impozitului.

Rezolvare:

1.***Venituri din salarii:***

a) perioada ianuarie-aprilie:

Venit brut = 1.000 lei;
C.A.S. = 1.000 x 9,5% = 95 lei;
C.A.S.S. = 1.000 x 6,5% = 65 lei;
F.S. = 1.000 x 1% = 10 lei;
Total rețineri = 95 + 65 + 10 = 170 lei;
Deducerea personală pentru 1 copil în întreținere = 350 lei;
Venit net impozabil = 1.000 – 170 – 350 = 480 lei;
Impozit pe salariu = 480 x 16% = 77 lei;
Salariu net = 1.000 – 170 – 77 = 753 lei/lună.

b) perioada mai-iulie:

Venit brut = 1.200 lei;
C.A.S. = 1.200 x 9,5% = 114 lei;
C.A.S.S. = 1.200 x 6,5% = 78 lei;
F.S. = 1.200 x 1% = 12 lei;
Total rețineri = 114 + 78 + 12 = 204 lei;
Deducerea personală pentru 1 copil în întreținere = 320 lei;
Venit net impozabil = 1.200 – 204 – 320 = 676lei;
Impozit pe salariu = 676 x 16% = 128 lei;
Salariu net = 1.200 – 204 – 128 = 868 lei/lună.

c) perioada august-decembrie:

Venit brut = 1.200 lei;
C.A.S. = 1.200 x 9,5% = 114 lei;
C.A.S.S. = 1.200 x 6,5% = 78 lei;
F.S. = 1.200 x 1% = 12 lei;
Total rețineri = 114 + 78 + 12 = 204 lei;
Deducerea personală pentru 2 persoane în întreținere = 410 lei;
Venit net impozabil = 1.200 – 204 – 410 = 586 lei;
Impozit pe salariu = 586 x 16% = 111 lei;
Salariu net = 1.200 – 204 – 111 = 885 lei.

Venitul net din salarii de la locul de muncă de bază = 4 x 753 +3 x 868 + 5 x 885 = 10.041 lei<
Plăți anticipate = 4 x 77 + 3 x 128 + 5 x 111 = 1.247lei.

3. Venituri din cedarea folosinței bunurilor

Venitul brut estimat = (400 lei/lună x 5 luni) + (1.300 x 5 luni) / 12 luni = 2.542 lei;

Cheltuieli deductibile = 2.542 x 25% = 636 lei;

Venit net estimat = Venit brut estimat – Cheltuieli deductibile = 2.542 – 636 = 1.906 lei;

Plăți anticipate = 1.906 x 16% = 305 lei.

4. Venituri din drepturi de proprietate

Venit brut = 5.000 lei;

Cheltuieli deductibile = 5.000 x 40% = 2.000 lei;

Venit net = Venit brut – Cheltuieli deductibile = 5.000 – 2.000 = 3.000 lei;

Plăți anticipate = 5.000 x 10% = 500 lei.

5. Venituri din investiții

Impozit pe veniturile din dobânzi = 120 x 16% = 19 lei;

Impozit final = 3 x 19 = 57 lei.

6. Venituri din premii și focuri de noroc

Impozit final = (6.000 – 600) x 16% = 864 lei.

A. Plățile anticipate în contul impozitului pe venitul anual global = salariile de la locul de muncă + cedarea folosinței bunurilor + dreptul de proprietate = 1.247 + 305 + 500 = 2.052 lei;

B. Venitul anual global pentru anul 2006 = Venitul net din salarii + Venitul net din cedarea folosinței bunurilor + Venitul net din drepturi de proprietate intelectuală =

= 10.041 + 1.906 + 3.000 0 14.947 lei;

Venitul net global impozabil = Venitul anual global impozabil – dedecerile personale;

Deducerile personale = 4 x 350 + 3 x 320 + 5 x 410 = 4.410 lei;

Venit net global impozabil = 14.947 – 4.410 = 10.537 lei;

Impozit datorat = 10.537 x 16% = 1.686 lei;

Impozit de recuperat = 2.052 – 1.686 = 366 lei.

Alegeți răspunsul corect:

Venitul anual global cuprinde:

a. venituri din pensii;
b. venituri din activități agricole;
c. venituri din activități independente;
d. venituri din investiții;
e. venituri din salarii;
f. venituri din cedarea folosinței bunurilor;
g. venituri din premii și jocuri de noroc.

Răspunsul corect este:

1. c), e),f);
2. a), c),e);
3. b), d), e), f);
4. c), d), e), g);
5. c), e), f), g).

4. Impozitele indirecte

O altă sursă importantă de venituri ale statului necesare acoperirii cheltuielilor publice o constituie impozitele indirecte.

Impozitele indirecte se încasează prin adăugarea le prețul mărfurilor și la tarifele serviciilor, odată cu vânzarea acestora, a unor cote de impozit, fiind denumite și **impozite pe cheltuieli.**

În calcularea și încasarea impozitelor indirecte, cotele de impozitare utilizate nu sunt diferențiate în funcție de veniturile, de averea a contribuabililor sau de situația socială și personală a cetățenilor care cumpără mărfuri sau solicită servicii afectate de impozitul indirect.

Aceste impozite se încasează de la toate persoanele cumpărăroare de produse supuse impozitelor indirecte, indiferent de veniturile, averea sau situația personală a contribuabililor, din cauză că ele apar ca fiind suportate în egală măsură de toate categoriile sociale.

Impozitele indirecte sunt stabilite, de regulă, în cote fixe ori proporțtinale asupra prețurilor mărfurilor supuse vânzării și ale serviciilor prestate

sau în sumă fixă pe unitatea de măsură a mărfurilor.În felul acesta se creează falsa impresie că impozitele indirecte ar fi suportate în egală măsură de toate categoriile sociale și că sarcinile fiscale s-ar repartiza în mod echitabil. În realitate, repartizarea impozitelor indirecte pe subiecți impozabili nu are loc pe baza veniturilor realizate, ci în funcție de consumul personal al fiecărui membru al societății.

Impozitele indirecte se virează la bugetul statului, în mod obișnuit, de către agenții economici, însă sunt suportate de către consumatori, fiind cuprinse în prețurile mărfurilor și în tarifele lucrărilor și serviciilor.

Atât impozitele directe, cât și cele indirecte contribuie la scăderea nivelului de trai al cetățenilor, însă pe diferite căi; impozitele directe au ca efect, mai întâi, scăderea veniturilor nominale ale populației, în timp ce impozitele indirecte micșorează nemijlocit veniturile reale, reducând puterea de cumpărare a cetățenilor, descurajează consumul și aduc venituri la bugetul de stat.

● ● ●

4.1. Accizele

Accizele sunt o formă specială de taxă de consumație, care se datorează bugetului de stat pentru anumite produse din țară și din import, fiind incluse în prețul de vânzare al acestora.

Accizele se percep asupra produselor care se consumă în cantități mari și care nu pot fi înlocuite de comsumatori cu altele de același tip. Ele se percep asupra unor produse de larg consum considerate de lux iar unele chiar nocive sănătății.

Plătitorii accizelor sunt agenți economici – persoane juridice, asociații familiale și persoane fizice autorizate – care produc, importă și comercializează anumite produse afectate de accize.

Categoriile de bunuri asupra cărora se percep accize:

1. alcool, distilate, băuturi alcoolice, vinuri și bere	• alcool etilic, distilate de origine agricolă și băuturi distilate (țuica, rachiuri din fructe); • vinuri; ➢ liniștite; ➢ spumoase; ➢ speciale; • bere; • băuturi fermentate, altele decât berea și vinul; • produse intermediare (produsele care au o concentrație alcoolică mai mare de 1,2% în volum, dar care nu depășește 22% în volum).
2. produse din tutun	• țigarete; • țigarete și țigări de foi; • tutunul de fumat.
3. produse energetice	• benzina cu plumb; • benzina fără plumb; • motorina; • petrol lampant; • gaz petrolier lichefiat; • gazul natural; • păcura; • cărbune și cocs; • energia electrică.

4. alte produse și grupe de produse	• cafea verde; • cafea prăjită; • cafea solubilă; • confecții din blănuri naturale, cu excepția celor din iepure, capră și oaie; • articole din cristal; • bijuterii din aur și/sau din platină, cu excepția verighetelor; • produse de parfumerie; • autoturisme; • arme și arme de vânătoare, altele decât cele de uz militar; • iahturi și alte nave și ambarcațiuni cu sau fără motor pentru agrement; • motoare cu capacitate de peste 25 CP destinate iahturilor și altor nave și ambarcațiuni pentru agrement.

Cadrul general privind legislația comunitară în domeniul accizelor

Toate țările membre ale Uniunii Europene își stabilesc impozitele indirecte, respectiv taxa pe valoare adaugată și accizele, în funcție de prevederile unor directive comunitare, directive ce conțin atât principii generale de stabilire a acestor impozite, cât și nivele minime impuse.

În ceea ce privește accizele, acestea sunt reglementate prin Directiva Uniunii Europene nr. 92/12 și prin directive specifice fiecărei grupe de produse.

De la plata accizelor se acodă următoarele **scutiri**:

- ✓ produse exportate direct de operatorii economici producători sau prin operatori economici care își desfășoară activitatea pe bază de comision;
- ✓ produsele aflate în regimuri vamale suspensive;
- ✓ orice produs importat, provenit din donații sau finanțat din împrumuturi nerambursabile, precum și din programe de cooperare științifică și tehnică, acordat instituțiilor de învățământ, sănătate și cultură, ministerelor, structurilor patronale și sindicale, organismelor internaționale și organizațiilor nonprofit etc;
- ✓ produsele livrate la rezerva de stat și la rezerva de mobilizare;
- ✓ importul de produse accizabile aflate în bagajul călătorilor și al altor persoane fizice, cu domociliul în România sau în străinătate, în limitele și în conformitate cu cerințele prevăzute de legislația vamală în vigoare.

Cuantumul unitar și determinarea accizelor

În Romania se folosesc trei modalități de exprimare a accizelor:

- sume specifice exprimate în echivalent euro pe unitatea de masură;
- cote procentuale;
- accize compuse, formate din sume specifice exprimate în echivalent euro pe unitatea de masură la care se adaugă o cotă procentuală.

În cazul accizelor specifice, unitatea de masură este diferită în funcție de produs:

Tipul de produs	Unitatea de masură
Bere	hl/1 grad Plato
Vin, băuturi fermentate altele decât bere și vin, produse intermediare	hl de produs
Alcool etilic	hl alcool pur
Țigari și țigări de foi	1000 bucăți
Tutun destinat fumatului	kg.
Benzine și motorine	tonă/1000 litri
Păcură, gaze petroliere lichefiate, gaz metan, petrol lampant (inclusiv kerosen)	tonă
Cafea verde, cafea prăjită	tonă
Cafea solubilă, inclusiv amestecuri cu cafea solubilă	kg

Nivelul accizelor stabilit începând cu 1 ianuarie 2007

Nr. Crt.	Denumirea produsului sau a grupei de produse	U.M.	Acciza O.U.G. nr. 24/ 2005	Acciza Legea nr. 163 / 2005
1.	Bere, din care: - bere produsă de producătorii independenți cu o capacitate de producție anuală ce nu depășește 200 mii hl	Hl/ 1 grad Plato	0,74 0,43	0,74 0,43
2.	Vinuri - vinuri liniștite - vinuri spumoase	hl de produs	0,00 34,05	0,00 34,05
3.	Băuturi fermentate altele decât bere și vinuri - liniștite - spumoase	hl de produs	0,00 34,05	0,00 34,05
4.	Produse intermediare	hl de produs	51,08	51,08
5.	Alcool etilic	hl alcool pur	750,00	750,00
6.	Produse din tutun țigarete	1000 țigarete	34,5	41,5
7.	Țigări și țigări din foi	1000 țigarete	34,5	41,5
8.	Tutun destinat fumatului: Tutun destinat rulării în țigarete	Kg.	46,00	55,00
9	Uleiuri minerale Benzine cu plumb	Tonă 1.000 litri	547,00 421,19	547,00 421,19
10	Benzine fără plumb	Tonă 1.000 litri	425,06 327,29	425,06 327,29
11	Motorine	Tonă 1.000 litri	307,59 259,91	307,59 259,91
12.	Păcură	1000 kg	13,00	13,00
13.	Gaze petroliere lichefiate, din care: - utilizate drept carburant - utilizate pentru încălzire - utilizate în consum casnic	1000 kg	128,26 113,50 0,00	128,26 113,50 0,00
14.	Gaz natural utilizat drept carburant	gigajouli	2,60	2,60
15.	**Petrol lampant (kerosen)**, din care: - utilizat drept carburant - utilizat pentru încălzire	Tonă	469,89 375,91 469,89 375,91	469,89 375,91 469,89 375,91
16.	Cărbune și cocs - utilizat în scop comercial; - utilizat în scop necomercial	GJ	0,15 0,30	0,15 0,30

Nr. Crt.	Denumirea produsului sau a grupei de produse	U.M.	Acciza O.U.G. nr. 24/ 2005	Acciza Legea nr. 163 / 2005
17.	Electricitate: - electricitate utilizată în scop comercial -electricitate utilizată în scop necomercial	MWh	0,26 0,30	0,26 0,30

Observații:

- Gradul Plato reprezintă greutatea de zahăr exprimată în grame, conținută în 100 g de soluție măsurăta la origine la temperatura de 204º C;
- Hl alcool pur reprezintă 100 litri alcool etilic rafinat cu concentrația de 100% alcool în volum, la temperatura de 20º C, conținut într-o cantitate dată de produs alcoolic.

Calculul accizelor pe categorii de produse

Tipul de produs	Formula de calcul
Bere	A = C x K x C_s x Q / 100, în care: A = cuantumul accizei; C = concentrația (în număr grade Plato); K = acciza unitară Euro/hl/1 grad Plato); C_s = cursul de schimb (lei/Euro); Q = cantitatea (în litri).
Vin	A = K x Cs x Q / 100, în care: A = cuantumul accizei; K = acciza unitară (Euro/hl produs); Cs = cursul de schimb (lei/Euro); Q = cantitatea (în litri).
Băuturi fermentate și produse intermediare	A = K x Cs x Q / 100, în care: A = cuantumul accizei; K = acciza unitară (Euro/hl produs); Cs = cursul de schimb (lei/Euro); Q = cantitatea (în litri).
Alcool etilic	A = (C/100) x K x Cs x(Q/100), în care: A = cuantumul accizei; C = concentrația (%); K = acciza unitară (Euro/hl alcool pur); Cs = cursul de schimb (lei/Euro); Q = cantitatea (în litri).

Tipul de produs	Formula de calcul
Țigarete	At = A1 +A2, în care: At = acciza totală; A1 = acciza specifică; A2 = acciza ad-valorem; A1 = K1 x Cs x Q1, în care: K1 = acciza unitară (Euro/1.000 țigarete); Cs = cursul de schimb (lei/Euro); Q1 = cantitatea (în unități de 1.000 țigarete; A2 = K2 x PA x Q2, în care: K2 = acciza ad-valorem (%); PA = prețul de vânzare cu amănuntul maxim declarat (lei/pachet); Q2 = cantitatea (număr de pachete, aferente cantității Q1).
Țigări, țigări de foi, tutun destinat fumatului	Accize pentru țigări și țigări de foi A = K x Cs x Q, în care: A = cuantumul accizei; K = acciza unitară (Euro/1.000 bucăți); Cs = cursul de schimb (lei/Euro); Q = cantitatea (în unități de 1.000 bucăți); Accize pentru tutun destinat fumatului A = K x Cs x Q, în care: A = cuantumul accizei; K = acciza unitară (Euro/kg); Cs = cursul de schimb (lei/Euro); Q = cantitatea (în kg).
Uleiuri minerale	A = K x Cs x Q, în care: A = cuantumul accizei; K = acciza unitară (Euro/tonă sau Euro/1.000 litri); Cs = cursul de schimb (lei/Euro); Q = cantitatea (tone sau unități de 1.000 litri).
Alte produse	A = K x Cs x Q, în care: A = cuantumul accizei; K = cotele procentuale prevăzute în Codul fiscal; Cs = cursul de schimb (lei/Euro); Q = cantitatea.

Accizele se plătesc în lei, prin transformarea sumelor exprimate în euro la cursul de schimb al B.N.R. pentru ultima zi a fiecărei luni. Acest curs se utilizează pentru calculul accizelor pentru toată luna următoare.

Plata accizelor se efectuează lunar până la data de 25, inclusiv a lunii următoare, pe baza Decontului privind accizele și a Declarației de impunere, prin virament bancar sau numerar în contul bugetului de stat.

Pentru produsele din import, plata accizelor se face la organele vamale, odată cu plata taxelor vamale.

Neplata integral și la termen a accizelor atrage majorări de întârziere.

Aplicații rezolvate:

1. *Un agent economic produce 400 butoaie de bere a 300 litri fiecare. Concentrația alcoolică a berii este de 6 grade și 4,5 este numărul de grade Plato. Acciza unitară este de 0,43 euro/hl/1 grad Plato, iar cursul de schimb este 1 euro = 3,3 lei.*

Să se determine valoarea accizei?

Rezolvare:

Cantitatea de bere (Q) = 400 x 300 = 120.000 litri;

A = C x K x Cs x Q / 100;

A = 6 x 0,43 x 3,3 x 120.000/100 = 10.216,8 lei.

2. *Un agent economic obține 75.000 sticle de vin spumos a 0,7 litri fiecare spre a fi comercializat și acordă sub formă de dividende acționarilor săi 450 sticle de vin spumos a 0,7 litri fiecare. Concentrația alcoolică a vinului este de 10 grade. Acciza unitară este de 34,05 euro/hl/1 grad Plato, iar cursul de schimb este 1 euro = 3,4 lei. Să se determine valoarea accizei datorate.*

Rezolvare:

Cantitatea de vin (Q) = 75.000 x 0,7 + 450 x 0,7 = 52.500 + 315 = 52.815 litri;

A = K x Cs x Q /100;

A = 34,05 x 3,4 x 52.815 / 100 = 61.143,92 lei.

3. *Un agent comercial livrează o cantitate de 1000 litri de whisky cu concentrație alcoolică de 46%. Curs de schimb: 1 Euro = 3,4 lei, iar nivelul accizei este 750 euro/hl alcool pur.*

Rezolvare:

A = C/ 100 x K x Cs x Q/100;

A = 46/100 x 750 x3,4 x 1000 / 100 = 11.730 lei.

4. *O societate comercială realizează o cantitate de 7.000 pachete de țigarete (fiecare pachet având câte 20 de țigarete). Prețul cu amănuntul maxim declarat de societatea comercială fiind de 5,2 lei. Acciza specifică (A1) este de 34,5 iar cea procentuală este de 45%. Cursul de schimb este 1 euro = 3,3 lei.*

Să se calculeze acciza totală datorată bugetului de stat.

Rezolvare:

At = A1 + A2;

A1 = K1 x Cs x Q1;

A1 = 34,5 x 3,3 x 7.000 x 20/ 1.000 = 15.169 lei;

A2 = K2 x PA x Q2;

A2 = 45/100 x 52.000 x 7.000/100 = 1.638.0000 lei;

At = 15.169 + 1.638.000 = 1.653.169 lei.

5. *Un agent economic importă 6 tone tutun destinat fumatului. Acciza unitară este de 46 Euro/kg iar cursul de schimb 1 euro = 3,5 lei.*

Se cere acciza datorată de societate.

Rezolvare:

A = K x Cs x Q;

A = 46 x 3,5 x 6.000 = 966.000 lei.

6. *Un agent economic importă:*

- benzină cu plumb 80 tone;

- benzină fără plumb 95 tone;

- motorină 50 tone.

Accizele specifice per tonă sunt:

- pentru benzina cu plumb 547 euro/tonă;

- pentru benzina fără plumb 425,06 euro/tonă;

- pentru motorină 307,59 euro/tonă.

Cursul de schimb 1 euro = 3,3 lei.

Să se calculeze acciza totală datorată de agentul economic pentru produsele importate.

Rezolvare:

A = K x Cs x Q;

- acciza pentru benzina cu plumb

A = 547 x 3,3 x 80 = 144.408 lei;

- acciza pentru benzina fără plumb

A = 425,06 x 3,3 x 95 = 133.256,31 lei;

- acciza pentru motorină

A = 307,59 x 3,3 x 50 = 50.752,35 lei

Acciza totală datorată = 144.408 + 133.256,31 + 50.725,35 = 328.389,66 lei.

7. *Un agent economic dispune de următoarele date:*

- cafea verde importată : 2.400 kg;

- acciza unitară pentru cafeaua verde: 612 euro/tonă;

- acciza unitară pentru cafeaua prăjită: 900 euro/tonă;

- cota procentuală legală de scăzământ ca urmare a prăjirii: 20%;

- cursul de schimb: 1 euro = 3,5 lei.

Să se determine mărimea accizei datorate la vânzarea cafelei prăjite.

Rezolvare:

Acciza datorată în vamă = K x Cs x Q;

A = 612 x 3,5 x 2,4 = 5.140,8;

Cantitate cafea prăjită = 2.400 – (2.400 x 20%) = 2.400 – 480 = 1.920;

Acciza pentru cafeaua prăjită = 900 euro/t x 3,5 lei x 1,92t = 6.048 lei;

Acciza datorată la vânzarea cafelei = 6.048 – 5.140,8 = 907,2

Benzina, motorina, dar și autoturismele sunt produse supuse acccizelor

EVALUARE

I. Răspundeți la următoarele întrebări:

1. Ce reprezintă accizele?
2. Precizați tipurile de produse care sunt supuse accizelor.
3. Care sunt categoriile de plătitori ai accizelor?
4. Când se efectuează plata accizelor?

II. Notați cu litera A dacă apreciați că enunțul este adevărat sau cu litera F dacă apreciați că enunțul este fals.

a) Acciza pentru vinuri spumoase se exprimă în hl de produs.

b) Bunurile din import provenite din donații sunt scutite de la plata accizelor.

c) În cazul bunurilor din import accizele se plătesc odată cu taxele vamale.

d) Acciza la bere se exprimă hl/1 grad Plato.

e) Nu se datorează accize pentru produsele utilizate ca plată în natură a asociaților sau acționarilor.

III. Test grilă:

1. Accizele sunt:

a) taxe de timbru;

b) impozite directe;

c) venituri din capital;

d) taxe speciale de consumație;
e) venituri nefiscale.

2.Produsele pentru care se percep accize sunt:
a) produse zaharoase;
b) alcool etilic;
c) pâine;
d) încălțăminte;
e) mezeluri.

3. Care sunt produsele scutite de la plata accizelor?
a) țigări și țigări de foi;
b) benzina cu plumb;
c) berea;
d) vinul;
e) produsele livrate la rezerva de stat.

4. Acciza se plătește lunar, pe baza Decontului privind accizele până la data de :
a) 15 ale lunii următoare, inclusiv;
b) 20 ale lunii următoare, inclusiv;
c) 25 ale lunii următoare, inclusiv;
d) 25 a lunii următoare;
e) 30 a lunii următoare.

5. Care din urămtoare forme de exprimare a cotelor de impunere nu se regăsește în calculul accizelor pentru produsele din tutun:
a) euro/kg;
b) cota procentuală din prețul de vânzare cu amănuntul maxim declarat;
c) euro/tonă;
d) euro/1.000 țigarete;
e) euro/1.000 țigări de foi.

6. Una din afirmațiile următoare este adevărată:
a) acciza este un impozit pe avere;
b) acciza este o contribuție la asigurările sociale datorată de angajator;
c) acciza este un impozit indirect, reprezentând un venit al statului;
d) acciza se calculează în cote progresive pe tranșe;
e) agenții economici plătesc accize în momentul încasării contravalorii bunurilor vândute.

IV. Aplicații de rezolvat:

1. Un agent economic importă 800 de sticle de apă de toaletă ,la prețul extern de 50 euro fiecare.

Cheltuielile cu transportul pe parcurs extern sunt în sumă de 1.100 euro, iar cheltuielile cu asigurarea pe parcurs extern sunt în sumă de 350 euro. Taxa vamală este de 15%, comisionul vamal este de 0,5%. Cursul de schimb practicat la importul produsului fiind de 3,5 lei.

Să se calculeze valoarea accizei datorate.

2. Un agent econimic produce o cantitate de 1.500 litri whiski, având o concentrație alcoolică de 50%. Acciza unitară este de 475 euro/hl de alcool pur. Cursul de schimb este de 1 euro = 3,6 lei. Care este valoarea totală a accizei plătită de agentul economic?

3. Un producător independent obține o cantitate de 400 butoaie de bere, a 300 litri fiecare. Concentrația alcoolică a berii este de 6 grade, iar numărul de grade Plato este 10. Acciza unitară este 0,43 euro/hl grad Plato, cursul de schimb 1 euro = 3,7 lei.

Care este valoarea accizei?

4. Un agent economic produce 4.000 litri de vin spumos îmbuteliat în sticle de 0,75 litri, cu tărie alcoolică ce 30% în volum. Acciza unitară este de 34,05 euro/hl de produs iar cursul de schimb este de 1 euro = 3,7 lei. Care este acciza totală datorată statului?

5. Un agent economic importă 50 kg de tutun destinat fumatului. Acciza unitară este de 46 euro/kg. Cursul de schimb 1 euro = 3,8 lei.

Care este acciza datorată bugetului de stat pentru marfa importată?

6. Un agent economic importă următoarele produse:

- 500 kg cafea solubilă;
- 2 tone cafea prăjită;
- 4.000 pachete țigarete (20 țigarete/pachet), prețul maxim de vânzare declarat 55.000 lei/pachet.

Pentru produsele importate sunt practicate următoarele accize unitare:

- cafea solubilă: 3.600 euro/tonă;
- cafea prăjită: 900 euro/tonă;
- țigarete: 34,50 euro/1.000 țigarete.

Să se determine accizele datorate bugetului de stat pentru importul efectuat pentru fiecare produs în parte.

7. O rafinărie din Comănești livrează unei stații de benzină:

- 4 tone benzină cu plumb;
- 3 tone benzină fără plumb;
- 6 tone motorină.

Accizele pentru aceste produse sunt stabilite diferit pentru fiecare categorie de produs, astfel:

- benzina cu plumb: 547 euro/tonă;
- benzina fără plumb: 425,06 euro/tonă;
- motorina: 307,59 euro/tonă.

Cursul de schimb practicat fiind de 1 euro = 4 lei.

Determinați valoarea totală a accizei pe care agentul economic o are de plată.

8 Un agent economic importă bijuterii din aur și platină în valoare de 20.000 euro. Dispune de următoarele dare:

- cheltuieli de transport pe parcurs extern: 600 euro;
- cheltuieli cu asigurarea pe parcurs extern: 2.000 lei;
- taxa vamală: 15%;
- comisionul vamal 0,55;
- acciza: 25%.

Curs de schimb 3,5 lei.

Să se determine cuantumul accizei.

4.2. TAXA PE VALOARE ADĂUGATĂ

TAXA PE VALOARE ADAUGATĂ reprezintă principalul impozit indirect din țara noastră din punct de vedere al volumului încasărilor la bugetul statului, precum și din punct de vedere al sferei de aplicare.

Persoana impozabilă este orice persoană, indiferent de statutul sau juridic, care efectuează de o maniera independentă activități economice, oricare ar fi scopul și rezultatul acestor activități.

Fiind un impozit indirect TVA este inclus chiar și în prețul biletului de intrare la parcul de distracții

Sfera de aplicare a TVA:

- Livrarea de bunuri - reprezintă transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor obținute de proprietar către beneficiar, direct sau prin persoanele care achiziționează în numele acestora;
- Prestările de servicii – efectuate pe teritoriul țării;
- Importul de bunuri și servicii;
- Transferul proprietății bunurilor imobile între contribuabili, precum și între aceștia și persoanele fizice;
- Serviciile efectuate de prestatorii cu sediul sau domiciliul în străinătate, pentru care locul prestării se consideră a fi România, în conformitate cu criteriile de teritorialitate stabilite prin lege.

Operațiuni scutite de plata taxei pe valoarea adăugată

A. Scutiri pentru operațiuni din interiorul țării

a. spitalizarea, îngrijirile medicale și operațiunile strâns legate de acestea, desfășurate de: spitale, sanatorii, centre de sănătate rurale

sau urbane, dispensare, cabinete și laboratoare medicale, centre de îngirjire medicală, baue de tratament și recuperare, stații de salvare;

b. prestările de servicii de către stomatologi și tehnicieni dentari, precum și livrarea de proteze dentare efectuată de stomotologi și tehnicieni dentari;
c. prestările de îngrijire și supraveghere efectuate de personalul medical și paramedical;
d. transportul bolnavilor și al persoanelor accidentate de către entități autorizate;
e. livrările de organe, sânge și lapte, de proveniență umană;
f. activitatea de învățământ;
g. meditațiile acordate în particular de către cadrele didactice din domeniul învățământului școlar, preuniversitar și universitar;
h. prestările de servicii legate de practicarea sportului sau a educației fizice;
i. serviciile publice poștale, activitățile specifice posturilor publice de radio și televiziune, altele decât activitățile de natură comercială etc.

B. Scutiri pentru importuri de bunuri și achiziții intracomunitare

a. Importul și achiziția intracomunitară de bunuri a căror livrare în România este în orice situație scutită de taxă în interiorul țării;
b. Importul definitiv de bunuri care îndeplinesc condițiile pentru scutire definitivă de taxe vamale;
c. Importul de bunuri de către misiunile diplomatice și birourile consulare care beneficiază de scutire de taxe vamale;
d. Importul de bunuri efectuat de reprezentanțele organismelor internaționale și interguvernamentale acreditate în România;
e. Importul de bunuri de către forțele armate ale statelor străine membre NATO;
f. Importul de gaze naturale prin sistemul de distribuție a gazelor naturale și importul de energie electrică;
g. Importul de aur efectuat de B.N.R. etc.

Calculul TVA în vederea determinării prețului de vânzare

Baza de impozitare pentru TVA

Conform Codului fiscal, baza de impozitare a TVA pentru livrarea de bunuri și/sau prestările de servicii este formată din tot ceea ce constituie contrapartida obținută sau care urmează a fi obținută de furnizor ori prestator din partea cumpărătorului, beneficiarului sau a unui terț, inclusiv subvențiile direct legate de prețul acestor operațiuni, exclusiv TVA.

De asemenea, în baza de impozitare a TVA mai sunt cuprinse impozitele, taxele (dacă nu este prevăzut contrariul în lege), precum și cheltuielile accesorii (comisioane, cheltuieli de ambalare, transport și asigurare, decontate cumpărătorului sau clientului).

Cotele de impozitare

Cota standard este de **19%** și se aplică asupra bazei de impozitare pentru operațiunile impozabile care nu sunt scutite de taxă sau care nu sunt supuse cotei reduse.

Cota redusă este de **9%** și se aplică asupra bazei de impozitare pentru următoarele prestări de servicii și/sau livrări de bunuri:

- Servicii constând în permiterea accesului la castele, muzee, case memoriale, monumente

istorice, monumente de arhitectură și arheologie, grădini zoologice și botanice, târguri, expoziții și evenimente culturale, cinematografe;
- Livrarea de manuale școlare, cărți, ziare și reviste, cu excepția celor destinate exclusiv sau în principal publicității;
- Livrarea de proteze și accesorii ale acestora, cu excepția protezelor dentare;
- Livrarea de produse ortopedice;
- Livrarea de medicamente de uz uman și veterinar;
- Cazarea în cadrul sectorului hotelier sau al sectoarelor cu funcție similară, inclusiv închirierea terenurilor amenajate pentru camping.

Există cinci tipuri de TVA:

1. TVA colectată;
2. TVA deductibilă;
3. TVA de recuperat;
4. TVA de plată;
5. TVA neexigibilă.

STUDIU DE CAZ REZOLVAT:

Un agent economic produce un bun la un cost de 12 lei pe bucata. Produsul este supus accizelor, acestea fiind de 3 lei /bucata. În vederea livrării pe piață a produsului, se procedează la ambalarea acestuia. Prețul ambalajului este de 1 leu. Ambalajul nu este returnabil, fiind distrus la consumul produsului. Cheltuieli cu transportul produselor până la beneficiar, calculate pe unitatea de produs sunt de 1 leu.

Să se calculeze valoarea TVA datorat bugetului de stat pentru un produs livrat.

Rezolvare:

Pentru a determina baza de calcul a acestui impozit, se va proceda la adăugarea la costul unitar al produsului a cheltuielilor cu ambalajul și a cheltuielilor cu transportul.

Rezultă că baza de impozitare a TVA este: 12 + 3 + 1 +1 = 17 lei.

Valoarea TVA este = 17 lei x 19% = 3,23 lei

4.3. TAXELE VAMALE

Taxele vamale sunt definite ca fiind acele prelevări bănești, percepute de către stat în momentul în care bunurile trec granițele țării, respectiv în vederea importului, exportului și tranzitului.

Clasificarea taxelor vamale

- după scopul urmărit de stat:
  - taxe vamale fiscale – au ca singur obiect procurarea de venituri statului;
  - taxe vamale protecționiste (prohibitive) – urmăresc eliminarea concurenței străine pe piața țării respective;
- după obiectul impunerii:
  - taxe vamale de import –se instituie asupra importului de mărfuri, în momentul când acestea trec granițele țării;
  - taxe vamale de export – se percep asupra mărfurilor indigene la exportul acestora. Se folosesc mai rar;
  - taxe vamale de tranzit – se percep asupra mărfurilor străine aflate în trecere pe teritoriul vamal al statului.
- după modul de stabilire:
  - taxe vamale autonome (generale) - se percep asupra mărfurilor care provin din

țările cu care statul importator nu are încheiate convenții;

- taxe vamale convenționale (contractuale) - al căror nivel vamal a fost convenit de stat prin înțelegere cu alte state prin acordurile comerciale încheiate;
- taxe vamale preferențiale - pot fi aplicate de un stat în cazurile importurilor din state ce se bucură de un regim comercial preferențial;

- după forma lor de exprimare:
  - taxe vamale ad-valorem - se determină ca procent asupra valorii mărfii importate;
  - taxe vamale specifice – sunt stabilite ca sumă fixă pe unitatea fizică de marfă;
  - taxe vamale compuse – apar ca o combinație a primelor două.

Produsele provenite din țările Uniunii Europene sunt scutite de taxe vamale

Scutiri de taxe vamale

- ajutoare și donații cu caracter social, umanitar, sportiv, didactic etc. primite de organizații nonprofit sau instituții care se ocupă cu astfel de activități;
- bunuri provenite din țările Uniunii Europene;
- bunuri străine care devin proprietatea statului;
- mostre fără valoare comercială, materiale publicitare, de reclamă și documentare;
- bunuri de origine română;
- bunuri reparate în străinătate sau care le înlocuiesc pe cele necorespunzătoare calitativ, bunuri care se întorc în țară ca urmare a unei expedieri eronate etc.

Baza de impozitare

Baza de impozitare o reprezintă valoarea în vamă a mărfurilor importate.

Cuantumul taxelor vamale se determină prin aplicarea la valoarea în vamă a mărfurilor importate la cotele procentuale în vigoare la data înregistrării declarației vamale de import.

Pentru determinarea valorii în vamă se iau în considerare următoarele elemente:

- prețul mărfii, adică:
  - prețul extern menționat în factură;
  - valoarea de tranzacție a mărfii, dacă prețul extern este subdimensionat sau lipsește;
- cheltuielile realizate pe parcurs extern:
  - cheltuielile de transport pe parcurs extern;
  - cheltuielile de încărcare-descărcare și de manipulare conexe transportului extern;
  - costul asigurării pe parcurs extern.

Taxa vamală calculată se înscrie în delarația vamală și se depune la vamă împreună cu facturile și celelalte documente necesare vămuirii.

Documentele care se anexează daclarației vamale sunt:

- autorizația de import;
- documentul de transport al mărfurilor;
- facturile în original sau în copie, care cuprind denumirea și caliatea mărfurilor;
- certificatul de origine;
- certificatul sanitar-veterinar pentru produsele de origine animală și vegetală.

Cotele de impunere sunt prevăzute în tariful vamal.

Tariful vamal este:

- un act normativ care stabilește cuantumul taxelor vamale;
- lista sau tabelul (catalogul) în care sunt enumerate taxele vamale ce se percep asupra mărfurilor importate.

Plata taxelor vamale

Taxele vamale se plătesc de către importator sau de către comisionar în vamă, în contul unității vamale care a efectuat vămuirea, prin folosirea formelor și instrumentelor de decontare sau în numerar.

După efectuarea plății și prezentarea documentelor legale care atestă efectuarea plății taxelor vamale, mărfurile se consideră introduse legal în țară pe seama liberului în vamă eliberat în scris.

Liberul de vamă este documentul întocmit de organele vamale în urma îndeplinirii formalităților de vămuire, execrcitării controlului vamal asupra mărfurilor existente în mijlocul de transport, pentru care s-au depus documentele solicitate de vamă, inclusiv încasarea taxelor vamale de import.

Aplicație:

Un agent economic importă 600 kg cafea prăjită, în vederea comercializării, la prețul de 2 EURO/kg.

Se cunosc următoarele informații:

- cheltuieli de transport pe parcurs extern. .....300 EURO;
- taxe vamale. 20%;
- comision vamal.....0,5%;
- accize datorate ..... 900 EURO/tonă;
- curs de schimb ..... 1 EURO = 3,3 lei.

Să se determine valoarea totală a facturii mărfurilor importate.

Rezolvare:

Valoarea în vamă = (600 +300) x 2 x 3,3 lei = 5.940 lei;

Taxe vamale = 5.940 x 20% = 1.188 lei;

Comision vamal = 5.940 x 0,5% = 29,7 lei;

Acciza = 6 tone x 900 EURO/tonă x 3.3 lei = 17.820 lei;

Total valoare factură = 5.940 + 1.188 + 29,7 + 17.820 = 24.977,7 lei.

EVALUARE

I. Răspundeți la următoarele întrebări:

1. Ce reprezintă taxele vamale?
2. Precizați criteriile de clasificare a taxelor vamale.
3. Arătați care sunt bunurile scutite de la plata taxelor vamale.
4. Cum se determină valoarea în vamă a mărfurilor importate?
5. Ce reprezintă liberul de vamă?

II. Care din următoarele afirmații sunt adevărate:

1. Taxele vamale sunt venituri nefiscale;
2. Taxele vamale ad- valorem sunt stabilite în sumă fixă pe unitatea fizică de marfă importată;
3. Bunurile care se înapoiază ca urmare a unei expedieri eronate sunt scutite de la plata taxelor vamale;
4. După scopul impunerii există: taxe vamale ad- valorem, specifice și compuse;
5. Taxa vamală se aplică la valoarea în vamă.

III Care este valoarea de adevăr (adevărat sau fals) a următoarelor afirmații?

a) cotele de impunere sunt prevăzute în Tariful vamal de import;

b) baza de calcul a accizei este: valoarea în vamă + taxa vamală + TVA + comisionul vamal;

c) taxele vamale specifice se exprimă ca procent din valoarea mărfurilor importate;

d) taxele vamale sunt venituri nefiscale ale bugetului de stat;

e) bunurile care se înapoiază în țară ca urmare a unei expedieri eronate sunt scutite de la plata taxelor vamale.

VI. Test grilă

1. În raport cu obiectul impunerii există taxe vamale:

a) ad – valorem;
b) autonome;
c) de tranzit;
d) cu caracter fiscal;
e) compuse.

2. Care este baza de calcul a prețurilor la mărfurile din import:

a) prețul de vînzare al exportatorului;
b) valoarea în vamă;
c) costul de import;
d) valoarea în vamă + taxele vamale + comisionul vamal ;
e) valoarea în vamă + taxele vamale și supra-taxele vamale.

3. Taxele vamale ad – valorem se exprimă ca:

a) procent din valoarea mărfurilor exportate și tranzitate;
b) procent din valoarea mărfurilor importate;
c) ca sumă fixă pe unitatea fizică de marfă;
d) o combinație între procentul din valoarea mărfurilor și sumă fixă pe unitatea fizică;
e) 19% din valoarea mărfurilor.

V. Aplicații

1. Un agent economic importă din Columbia următoarele produse:

- 25.000 cutii de ceai verde, valoarea în vamă 0,5 $/cutie;
- 5.000 pachete trabucuri a 6 țigări fiecare, la un preț de 10 $/pachet;
- 600 kg cafea verde, la preț de 3 $/kg.

Cheltuielile totale de transport și asigurare pe parcurs extern sunt de 3.000 $.

Obligațiile importatorului în vamă constau în :

- Taxe vamale:
  - ceai verde: 25%;
  - trabucuri: 60%;
  - cafea verde: 20%;
- accize:
  - țigarete: 34,5 Euro/1.000 bucăți, prețul de vânzare cu amănuntul maxim declarat este 4 lei/țigară;
  - cafea verde: 612 euro/tonă;
- comision vamal: 0,5%;
- cursul de schimb valutar:
  - 1euro = 3,3 lei;
  - 1$ = 2,7 lei.

Să se calculeze obligațiile fiscale ale importatorului în vamă.

4.4. Taxele de timbru

Taxele de timbru reprezintă plata serviciilor prestate ori a lucrărilor efectuate de diverse organe sau instituții publice care primesc, întocmesc sau eliberează diferite acte, prestează diferite servicii și soluționează anumite interese legitime ale subiecților.

Subiecți ai acestor (plătitori) sunt atât persoanele fizice, cât și cele juridice, pentru care se prestează un serviciu, se întocmesc acte sau se efectuează activități supuse taxelor de timbru.

Taxele de timbru se percep asupra următoarelor categorii de acte și servicii:

- deschiderea de acțiuni și introducerea de cereri la instanțele judecătorești;

Taxele de timbru se percep și la introducerea de cereri la instanțele judecătorești

- exercitarea căilor de atac împotriviva hotărârilor judecătorești;
- cereri pentru eliberarea de copii după anumite acte;
- pentru soluționarea litigiilor în fața organelor judecătorești;
- prestarea de servicii de către notarii publici;
- autentificarea anumitor acte, înregistrarea, rectificarea și reconstituirea la cerere a actelor de stare civilă;
- elibararea și viza unor acte de identificare și cetățenie;
- anumitor autorizații și a pașapoartelor, a permiselor de conducere a autovehiculelor, a permiselor de vânătoare și de pescuit etc.

Cuantumul taxelor de timbru variază în funcție de:

- natura și complexitatea serviciului prestat;
- valoarea bunurilor sau a drepturilor ce fac obiectul actului taxabil;
- caracterul și importanța actelor sau faptelor solicitate.

Se disting duoă categorii de taxe de timbru:

- taxe fixe (exprimate în sume absolute) aplicabile, de regulă, actelor neevaluabile în bani;
- taxe procentuale aplicabile „ad-valorem", în cazul actelor evaluabile în bani.

După natura lor, taxele de timbru pot fi:

- taxe judecătorești – se percep de către instanțele jurisdicționale în legătură cu acțiunile introduse în instanțe de către persoanele fizice și juridice;
- taxele de notariat – se încasează pentru eliberarea, legalizarea sau autentificarea de diferite acte, certificate, copii etc.;
- taxe consulare – se încasează de către consulate pentru eliberarea de certificate de origine, acordarea de vize etc.;
- taxe de administrație – se percep de către diferite organe ale administrației de stat în legătură cu eliberări de autorizații, permise, avize, legitimații etc.;
- taxe de înregistrare – se percep la vânzarea de imobile, terenuri, la constituirea, fuzionarea sau dizolvarea societăților de capital, asupra operațiunilor de vânzare și cumpărare la bursă.

5. Impozitele și taxe locale

În vederea îndeplinirii funcțiilor și sarcinilor sale, pentru satisfacerea nevoilor colective ale comunității, autoritățile administrativ-teritoriale au nevoie de resurse financiare.

În acest scop, s-au instituit o serie de impozite și taxe pe care cetățenii, în calitate de contribuabili le datorează periodic bugetelor locale.

Principalele impozite și taxe locale datorate sunt:

- impozitul pe clădiri;
- impozitul pe teren;

- taxa asupra mijloacelor de transport;
- taxa pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor;
- taxa pentru folosirea mijloacelor de reclamă și publicitate;
- impozitul pe spectacole;
- taxa hotelieră;
- taxe speciale și alte taxe locale.

5.1. Impozitul pe clădiri

Conform legii, clădire este orice construcție care servește la adăpostirea de oameni, de animale, de obiecte, de produse, de materiale, de instalații și de alte asemenea.

Orice persoană care are în proprietate o clădire situată în România datorează anual impozit pentru acea clădire.

Impozitul pe clădiri se datorează către bugetul local al unității administrativ-teritoriale în care este amplasată clădirea.

În cazul unei clădiri, aflată în administrarea sau în folosința altei persoane și pentru care se datorează chirie în baza unui contract de închiriere, impozitul pe clădiri se datorează de către proprietar.

În cazul în care o clădire se află în proprietatea comună a două sau mai multe persoane, fiecare dintre proprietarii comuni ai clădirii datorează impozitul pentru spațiile situate în partea din clădire aflată în proprietatea sa. În cazul în care nu se pot stabili părțile individuale ale proprietarilor în comun, fiecare proprietar în comun datorează o parte egală din impozitul pentru clădirea respectivă.

Scutiri de la plata impozitului pe clădiri:

- clădirile instituțiilor publice (cu excepția celor folosite pentru activități economice), clădirile instituțiilor de învățământ și sanitare, clădirile din domeniul public și privat al statului;
- clădirile considerate monumente istorice, de arhitectură, muzee, case memoriale;
- construcțiile speciale (sonde, platforme de foraj, centrale termice, poduri, viaducte, tuneluri, precum și altele).

Cum se calculează impozitul pe clădire datorat de o persoană fizică ?

Pentru a calcula ce sumă de bani datorăm sub formă de impozit pe clădire bugetului local, trebuie să parcurgem următoarele etape:

1. Determinarea valorii impozabile

În acest sens, se va proceda la aplicarea următoarei formule de calcul:

Valoarea impozabilă

= suprafața construită desfășurată (metri pătrați) x valoarea impozabilă / metru pătrat x coeficientul de corecție corespunzător rangului localității și zonei în cadrul localității x coeficientul de corecție privind numărul de niveluri și de apartamente x coeficientul de corecție privind anul finalizării construcției .

2. Calculul impozitului pe clădire

Impozitul pe clădiri

= Valoarea impozabilă x cota de impozit * coeficientul de majorare a impozitului în funcție de numărul de clădiri deținute în proprietate

Cota de impozit 0,1% *(mediul rural)*;
0,2% *(mediul urban)*.

STUDIU DE CAZ REZOLVAT

Domnul Mișu Toader, domiciliat în București, deține în proprietate (unic proprietar) un apartament cu două camere situat în zona A, achiziționat în 1984, declarat drept locuință de domiciliu.

Apartamentul este situat într-un bloc cu parter și 8 etaje și 40 de apartamente, construit în 1984 din cadre de beton, având instalații de încălzire, apă, canalizare și electrice și o suprafață utilă de 55 metrii pătrați (așa cum rezultă din actele de proprietate).

Să se calculeze impozitul pe care îl datorează domnul Toader pentru această proprietate.

Rezolvare:

În vederea calculării valorii impozabile se va proceda la determinarea următoarelor elemente:

- *Suprafața construită desfășurată* reprezintă suma suprafețelor secțiunilor tuturor nivelurilor clădirii, inclusiv ale balcoanelor, logiilor, subsolurilor (cu excepția podurilor neutilizate pentru locuit și teraselor neacoperite). Dacă aceste dimensiuni nu pot fi măsurate pe conturul exterior, suprafața utilă (preluată din actul de proprietate) se înmulțește cu un coeficient de 1,2 și rezultă suprafața construită desfășurată.

În cazul d-lui Toader,

suprafața construită desfășurată = 55 m2 * 1,2 = **66** m2

- *Valoarea impozabilă pe metru pătrat* este stabilită în funcție de materialele din care este construită clădirea, categoriile de instalații cu care aceasta este dotată și tipul clădirii (valorile impozabile / m^2 sunt prezentate în Anexa 1).

În cazul d-lui Toader,

Valoarea impozabilă/m^2 pentru clădire cu pereți din beton armat cu toate instalațiile, pentru anul 2006 este de **669 lei**.

- *Coeficientul de corecție corespunzător rangului localității și zonei în cadrul localității* se va determina utilizând Anexa 2

Observație:

Rangul localității este stabilit conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, cu modificările și completările ulterioare.

Localitățile urbane sunt împărțite, în funcție de mai multe criterii, în localități de de rangul 0,I,II, III, iar cele rurale – rangul IV, respectiv V.

Încadrarea pe zone în cadrul localității urmează încadrarea terenurilor în cele patru zone –A, B, C, D – realizată de către consiliul local.

În cazul d-lui Toader,

Coeficientul de corecție corespunzător rangului localității și zonei în cadrul localității este **1,3**

Bloc construit din cadre de beton

- *Coeficientul de corecție privind numărul de niveluri și de apartamente* : în cazul apartamentelor, dacă acestea sunt situate în blocuri cu mai mult de 3 niveluri și 8 apartamente, coeficientul de corecție corespunzător rangului localității și zonei se reduce cu 0,1.

În cazul d-lui Toader,

Apartamentul este situat într-un bloc cu 9 nivele (parter + 8 etaje) și 40 de apartamente. Rezultă coeficientul de corecție corespunzător rangului localității și zonei se reduce cu 0,1, devenind **1,2**.

- *Coeficientul de corecție privind anul finalizării construcției*: pentru clădirile finalizate înainte de 31 decembrie 1950 valoarea impozabilă se reduce cu 15%, iar dacă construcția a fost finalizată între 1 ianuarie 1951 și 31 decembrie 1977, valoarea impozabilă se reduce cu 5%.

Pentru determinarea impozitului pe clădiri, asupra bazei de impozitare determinată conform precizărilor anterioare se aplică *cota de impozitare* stabilită diferențiat pentru mediul urban (0,2%) și pentru mediul rural (0,1%).

În cazul d-lui Toader,

Construcția a fost finalizată în anul 1984, deci valoarea impozabilă nu se reduce.

Valoarea impozabilă a apartamentului = 66 m^2 x 669 lei/m^2 x 1,2 = 52.984,8 lei

Elementele necesare pentru determinarea impozitului pe clădiri sunt:

- *cota de impozitare 0,2%;*
- *apartamentul este considerat locuință de domiciliu, rezultă că impozitul datorat nu se majorează.*

Impozitul pe clădiri datorat pentru apartament este de:

52.984,8 x 0,2% = **105,96 lei**,

repartizat pe cele patru scadențe trimestriale astfel: 26,5 lei la 15 martie, 15 iunie, 15 septembrie și 15 noiembrie.

TEMA 1

În luna mai 2006, domnul Mihai Viorel cumpără o garsonieră situată în zona B a orașului București, construită în 1988, din cadre de beton, situată într-un bloc cu 10 etaje, cu toate instalațiile, având o suprafață utilă de 20 m^2 (așa cum rezultă din actul de proprietate).

Să se calculeze impozitul pe care îl datorează domnul Mihai pentru această proprietate.

Priveliște asupra unei zone din București

TEMA 2

Domnișoara Iarina Duican, domiciliată în București, deține în proprietate (unic proprietar) un apartament cu patru camere situat în zona C, achiziționat în 1984, declarat drept locuință de domiciliu.

Apartamentul este situat într-un bloc cu parter și 2 etaje și 4 apartamente, construit în 1950 din cărămidă, având instalații de încălzire, apă, canalizare și electrice și o suprafață utilă de 90 metrii pătrați (așa cum rezultă din actele de proprietate).

Să se calculeze impozitul pe care îl datorează domnișoara Duican pentru această proprietate.

5.2. Impozitul pe teren

Cine trebuie să plătească impozitul pe teren ?

Orice persoană care deține în proprietate un teren situat în România datorează anual un impozit, numit impozit pe teren.

În ceea ce privește terenurile deținute în co-proprietate sau terenurile dobândite sau înstrăinate în timpul anului, prevederile referitoare la impozitul pe teren datorat sunt similare cu cele prezentate la impozitul pe clădiri.

Impozitul pe teren pentru terenurile situate în intravilan este stabilit în lei /m^2, diferențiat în funcție de rangul localității și zona din cadrul localității (vezi Anexa 2).

Scutiri de la plata impozitului pe teren:

- terenul aferent unei clădiri, pentru suprafața de teren care este acoperită de o clădire;
- terenuri aparținând cultelor religioase, cimitirelor;
- terenuri ale unei instituții publice, instituții de învățământ, unități sanitare, terenuri din patrimoniul public și privat al statului;
- terenuri degradate sau poluate, improprii pentru agricultură sau silvicultură etc.;
- terenuri ocupate de drumuri și autostrăzi.

Cum se calculează impozitul pe teren datorat de o persoană fizică ?

Impozitul pe teren = suprafața (m^2) x cota de impozit

Cota de impozit – sumă fixă /m^2, stabilită în funcție de rangul localității și zonă, precum și categoria de folosință a terenului.

STUDIU DE CAZ REZOLVAT

La 1 ianuarie 2006, domnul Teo achiziționează un teren în vederea construirii unei case, 600 m^2, pentru care plătește contravaloarea în lei a 10 Euro/m^2 (cursul de schimb: 1 Euro= 3,45 lei). Terenul este situat în strada Codrii Neamțului nr. 6, în zona B a municipiului București.

Să se calculeze impozitul pe care îl datorează domnul Teo pentru acest teren.

Rezolvare:

Impozitul pentru terenul achiziționat = 600 m2 x 6.148 lei/m^2 = 3.688.800 lei

TEMĂ

Domnul Filip Ion cumpără un teren în suprafață de 700 m^2 în zona B a orașului Buzău .

Să se calculeze impozitul pe care îl datorează domnul Filip pentru acest teren.

5.3. Taxa asupra mijloacelor de transport

Cine trebuie să plătească taxa asupra mijloacelor de transport ?

Orice persoană care deține în proprietate un mijloc de transport care trebuie înmatriculat în România datorează anual o taxă, numită **taxa asupra mijloacelor de transport.**

Scutiri de la plata taxei asupra mijolacelor de transport

- autoturismele, motocicletele care aparțin persoanelor cu handicap locomotor, adaptate handicapului acestora;
- mijloacele de transport ale instituțiilor publice;
- navele, bărcile, luntrele folosite pentru transportul persoanelor fizice cu domiciliul în Delta Dunării, Insula Mare a Brăilei și Insula Balta Ialomiței;
- mijloacele de transport ale persoanelor juridice, utilizate pentru servicii de transport public de pasageri, dacă tariful de transport este stabilit în condiții de transport public.

Cum se calculează taxa asupra mijloacelor de transport ?

Taxa asupra mijloacelor de transport este stabilită în funcție de tipul mijlocului de transport (autoturisme, autobuze, tractoare, motociclete, autovehicule de transport marfă, combinații de autovehicule etc.) și de capacitatea cilindrică a motorului, în lei/unitatea de impunere. Unitatea de impunere este reprezentată de unități de 500 $cm.^3$ sau fracțiune. (Anexa 3).

În cazul unui mijloc de transport care face obiectul unui contract de leasing financiar, locatorul este obligat la plata taxei.

Elementele necesare pentru determinarea taxei asupra mijloacelor de transport sunt:

- capacitatea cilindrică a motorului;
- numărul de unități de impunere;
- valoarea taxei /unitatea de impunere.

STUDIU DE CAZ REZOLVAT:

Domnul Vlad deține în proprietate un autoturism cu capacitatea cilindrică de 1783 cm^3, pe care l-a cumpărat în leasing financiar în anul 2001. Ultima rată a fost plătită în luna august 2005.

Să se calculeze valoarea taxei asupra mijlocului de transport deținut de către domnul Vlad.

Rezolvare:

Domnul Vlad datorează taxa asupra mijlocului de transport pentru anul 2006 în calitate de proprietar, deoarece contractul de leasing financiar s-a încheiat în anul 2005.

Astfel, se va proceda la calculul taxei ținând seama de:

Nr crt.	Elemente necesare pentru determinarea taxei asupra mijlocului de transport	Suma
1.	capacitatea cilindrică a motorului	1.783 cm^3
2.	numărul de unități de impunere	1.783 cm^3/500 cm^3 = 3,566 = 4 unități de impunere
3.	valoarea taxei / unitatea de impunere	7 lei (conform Anexei 4)
	Valoarea taxei asupra mijlocului de transport	4 unități de impunere x 7 lei = 28 lei

Temă propusă spre rezolvare:

Domnul Dincă deține în proprietate un autoturism cu capacitatea cilindrică de 2.200 cm^3.

Să se calculeze valoarea taxei asupra mijlocului de transport deținut de către domnul Dincă.

Taxa asupra mijloacelor de transport se calculează în funcție de capacitatea cilindrică a motorului

Proiecte la sfârşitul capitolului

PROIECT I

Domnul David Teodor, domiciliat în București, deține în proprietate (unic proprietar) un apartament cu patru camere, situat în zona A, achiziționat în 1990, declarat drept locuință de domiciliu. Apartamentul este situat într-un bloc cu opt etaje și 20 de apartamente, construit în anul 1962, din cadre de beton, având instalații de încălzire, apă, canalizare și electrice și o suprafață utilă de 90 m^2 (așa cum rezultă din actul de proprietate).

În anul 2005, domnul David achiziționează un teren cu suprafața de 1.400 m^2. Terenul este situat în zona C a orașului București.

De asemenea, domnul David deține în proprietate un autoturism cu capacitatea cilindrică de 2.900 cm^3.

În vederea achizționării terenului, domnul David a contractat un credit bancar cu o rată de dobândă de 13%, pe o perioada de 5 an.

Domnul David este salariat la o societate comercială, având un salariu brut negociat de 2.000 lei. Se știe ca domnul David nu are nici o persoană în întreținere.

Cerințe:

a) Să se stabilească ce impozite și taxe locale trebuie să plătească domnul David pentru bunurile deținute în proprietate;

b) Să se stabilească valoarea impozitelor și contribuțiilor datorate de domnul David către bugetul statului în situația sa de salariat;

c) Să se calculeze valoarea ratei lunare de plată la bancă pentru creditul pe care l-a contractat.

PROIECT II

Domnul Ionescu, domiciliat în București, deține în proprietate (unic proprietar) un apartament cu trei camere, situat în zona A, achiziționat în 1999, declarat drept locuință de domiciliu. Apartamentul este situat într-un bloc cu patru etaje și 20 de apartamente, construit în anul 1978 din cadre de beton, având instalații de încălzire, apă, canalizare și electrice și o suprafață utilă de 60 m^2 (așa cum rezultă din actul de proprietate).

În anul 2005, domnul Ionescu achiziționează un teren cu suprafața de 400 m^2. Terenul este situat în zona C a orașului București.

De asemenea, domnul Ionescu deține în proprietate un autoturism cu capacitatea cilindrică de 1.900 cm^3.

Să se stabilească ce impozite și taxe locale trebuie să plătească domnul Ionescu pentru aceste bunuri deținute în proprietate.

Anexa 1-2

Capitolul II – impozitul pe clădiri

Art.251 Alin.(3) – Valorile impozabile pe metru pătrat de suprafață construită desfășurată la clădiri, în cazul persoanelor fizice:

Tipul clădirii	Nivelurile stabilite în anul 2004 pentru anul 2005 – Valoarea impozabilă - lei/m² -		Nivelurile indexate pentru anul 2006 – Valoarea impozabilă - lei/m² -	
	Cu instalații de apă, canalizare, electrice și încălzire (condiții cumulative) ROL/RON	Fără instalații de apă, canalizare, electricitate sau încălzire ROL/RON	Cu instalații de apă, canalizare, electrice și încălzire (condiții cumulative)	Fără instalații de apă, canalizare, electricitate sau încălzire
0	1	2	3	4
1. Clădiri cu pereți sau cadre din beton armat, din cărămidă arsă, piatră naturală sau alte materiale asemănătoare	6.313.000/ 631,30	3.745.000/ 374,50	669	397
2. Clădiri cu pereți din lemn, cărămidă nearsă, paiantă, vălătuci, șipci sau alte materiale asemănătoare	1.712.000/ 171,20	1.070.000/ 107,00	182	114
3. Construcții anexe corpului principal al unei clădiri, având pereții din beton, cărămidă arsă, piatră sau alte materiale asemănătoare	1.070.000/ 107,00	963.000/ 96,30	114	102
4. Construcții anexe corpului principal al unei clădiri, având pereții din lemn, cărămidă nearsă, vălătuci, șipci sau alte materiale asemănătoare	642.000/ 64,20	428.000/ 42,80	68	45

Capitolul III - impozitul pe teren

Art.258 Alin.(2) – Impozitul pe terenurile amplasate în intravilan – terenuri cu construcții:

Zona în cadrul localității	Nivelurile stabilite în anul 2004 pentru anul 2005 – lei/ha –					
	Nivelurile impozitului, pe rânguri de localități ROL/RON					
	0	I	II	III	IV	V
A	69.850.000/ 6.985	58.000.000/ 5.800	50.950.000/ 5.095	43.850.000/ 4.385	6.000.000/ 600	4.800.000/ 480
B	58.000.000/ 5.800	43.850.000/ 4.385	35.550.000/ 3.555	30.000.000/ 3.000	4.800.000/ 480	3.600.000/ 360
C	43.850.000/ 4.385	30.000.000/ 3.000	22.500.000/ 2.250	14.250.000/ 1.425	3.600.000/ 360	2.400.000/ 240
D	30.000.000/ 3.000	14.250.000 1.425	x	8.300.000/ 830	2.350.000/ 235	1.200.000/ 120
Zona în cadrul localității	**Nivelurile indexate pentru anul 2006 – lei/ha –**					
	Nivelurile impozitului, pe rânguri de localități					
	0	I	II	III	IV	V
A	7.404	6.148	5.401	4.681	636	509
B	6.148	4.648	3.768	3.180	509	382
C	4.648	3.180	2.385	1.511	382	254
D	3.180	1.511	x	880	249	127

Anexa 3

Taxa asupra mijloacelor de transport conform Hotărârii nr. 277 / 26.09.2005 privind stabilirea impozitelor și taxelor locale pentru anul 2006

Mijloc de transport	Valoarea taxei –lei / 500 cm^3 sau fracțiune
Autoturisme cu capacitatea cilindrică de până la 2.000 cm^3 inclusiv	7
Autoturisme cu capacitatea cilindrică de peste 2.000 cm^3	9
Autobuze, autocare, microbuze	15
Alte autovehicule cu tracțiune mecanică cu masa totală maximă autorizată de până la 12 tone	16
Tractoare înmatriculate	10
Motociclete, motorete și scutere	4

Cap. 2 Cheltuielile publice

2.1. Caracterizarea cheltuielilor publice

CHELTUIELILE PUBLICE exprimă relații economico-financiare în formă bănească, manifestate între stat, pe de o parte, și persoane fizice și juridice, pe de altă parte, în procesul repartizării și utilizării resurselor financiare ale statului, în scopul îndeplinirii funcțiilor acestuia.

Cheltuielile publice cuprind:

- Cheltuielile bugetare acoperite din resurse financiare constituite în:
  - ✓ Bugetul de stat;
  - ✓ Bugetul asigurărilor sociale de stat;
  - ✓ Bugetele locale;
  - ✓ Bugetul instituțiilor publice autonome.
- Cheltuieli acoperite din fonduri cu destinație specială.
- Cheltuieli acoperite exclusiv din resurse financiare publice constituite în afara bugetului instituțiilor publice autonome.
- Cheltuieli efectuate din bugetul trezoreriei statului.
- Cheltuieli finanțate din alte surse decât cele bugetare:
  - ✓ credite externe;
  - ✓ fonduri externe nerambursabile.

Indicatori privind nivelul cheltuielilor publice

a. **volumul cheltuielilor publice** – exprimă totalitatea cheltuielilor publice prevăzute în bugetele cuprinse în sistemul bugetar:

$$CPT = \Sigma CPT_i$$

în expresie nominală – reprezintă cheltuielile publice exprimate în prețuri curente ale anului de calcul:

$$CPT_n = \Sigma CPT_{ni}$$

în expresie reala – exprimă totalitatea cheltuielilor publice în prețuri constante ale unei perioade de bază:

$$CPT_r = CPT_n / IP$$

CPT_n = valoare nominală;

IP = indicele prețurilor de consum sau deflatorul PIB.

b. **ponderea cheltuielilor publice în PIB** – exprimă partea din PIB-ul realizat într-un an, necesară pentru a acoperi nevoile colective ale societății:

$$\%CPT_{PIB} = CPT / PIB \times 100$$

c. **cheltuielile publice pe locuitor** – suma alocată fiecarui locuitor în urma redistribuirii fondurilor publice pe destinații, conform politicii financiare promovată de stat:

$$CP_{loc} = CPT / Populație$$

Indicatori privind structura cheltuielilor publice

Ponderea fiecărei categorii de cheltuieli în totalul cheltuielilor publice exprimă modul de

aplicare a cheltuielilor publice, în funcție de importanța nevoilor sociale.

$$gs = gs_{cpi} / gs_{cpt} \times 100$$

gs = ponderea categoriei de cheltuieli publice, în totalul cheltuielilor publice;
gs_{cpi}= cheltuieli publice ale grupării I;
gs_{cpt}= cheltuieli publice totale.

2.2. Clasificarea cheltuielilor publice

1. **Clasificația administrativă** (instituțională) grupează cheltuielile pe instituții consumatoare de resurse financiare publice:
   - Ministere (departamente, agenții guvernamentale);
   - Instituții publice autonome;
   - Unități administrative teritoriale.

2. **Clasificația economică** grupează cheltuielile în două mari categorii:

A a. ***Cheltuieli curente*** (de funcționare) – sunt destinate să asigure bunul mers al activității instituțiilor publice, finanțarea unor acțiuni publice, plățile efectuate anumitor categorii de persoane cu venituri insuficiente sau lipsite de venituri:

- Cheltuieli de personal: cheltuielile cu salariile, contribuții pentru asigurările de stat, pentru șomaj, deplasări, detașări etc;
- Cheltuieli materiale și servicii: drepturi cu caracter social, medicamente, cheltuieli pentru întreținere și gospodărire, etc;
- Subvenții;
- Prime;
- Transferuri;
- Dobânzi aferente datoriei publice;
- Rezerve.

b. ***Cheltuieli de capital (de investiții)*** **–** sunt sume alocate din bugetul de stat pentru realizarea unor bunuri publice cu caracter durabil, destinate sferei producției materiale sau sferei nemateriale, cum ar fi: construirea de autostrăzi, de noi întreprinderi, de clădiri administrative, școli, spitale, grădinițe etc.

B. a. ***Cheltuieli privind serviciile publice sau administrative*** sunt plăți efectuate pentru serviciile, prestațiile și furniturile necesare bunei funcționări a instituțiilor publice, achiziții de mobilier, aparatură și echipamente.

b. ***Cheltuieli de transfer (de redistribuire)*** – reprezintă operațiuni de redistribuire a unor sume de bani de la buget la dispoziția persoanelor fizice, juridice și bugetelor locale.

În categoria cheltuielior de transfer se cuprind:

a. cheltuieli pentru asistență socială: burse, pensii, ajutoare, indemnizații definitive și fără contraprestație;
b. subvenții acordate de stat întrepinderilor publice sau private aflate în dificultate;
c. sumele alocate sectorului educativ și cultural pentru acordarea de burse și pentru instituțiile publice private;
d. dobânzile plătite pentru împrumuturile interne și externe contractate de către stat;
e. cotizațiile externe plătite de către stat la organizațiile internaționale.

3. ***Clasificația funcțională*** grupează cheltuielile după profilul activității instituțiilor publice:

PARTEA I
SERVICII PUBLICE GENERALE

- Autorități publice:
  - Președinția României;
  - Autorități legislative;
  - Autorități judecătoresti;
  - Alte organe ale autorităților publice;
  - Autorități executive.

PARTEA A II-A
APĂRARE, ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ

- Apărare națională:
  - Administrație centrală;
  - Apărare națională și operațiuni de menținere a păcii;
  - Acțiuni de integrare euroatlantică și pentru construirea forței de reacție rapidă;
  - Parteneriat pentru pace;
  - Plăți compensatorii.
- Ordine publică și siguranță națională:
  - Administrație centrală;
  - Poliție;
  - Protecție și paza contra incendiilor;
  - Jandarmerie;
  - Siguranța națională;
  - Penitenciare;
  - Alte instituții și acțiuni.

PARTEA A III-A
CHELTUIELI SOCIO - CULTURALE

- Învățământ;
- Sănătate;
- Cultură, religie și acțiuni privind activitatea sportivă și de tineret;
- Asistență socială, alocații, pensii, ajutoare și indemnizații.

PARTEA A IV-A
SERVICII, DEZVOLTARE PUBLICĂ, LOCUINȚE, MEDIU ȘI APE

- Servicii și dezvoltare publică;
- Mediu și ape.

PARTE A V–A
ACȚIUNI ECONOMICE

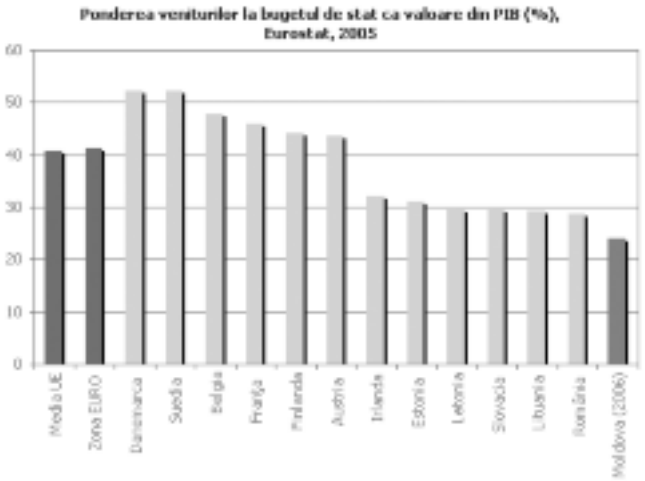
- Industrie;
- Agricultură și silvicultură;
- Transporturi și comunicații;
- Alte acțiuni economice.

PARTE A VI-A
ALTE ACȚIUNI

- Cercetare științifică;
- Alte acțiuni.

PARTEA A VII-A
REZERVE, EXCEDENT/DEFICIT

- Rezerve;
- Fond de rezervă al Casei Naționale de Asigurări de Pensii;
- Fond de rezervă al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate;
- Excedent;
- Deficit.

ADEPT, e-journal, an V, nr. 92, 19 martie-1 aprilie 2007

Aplicație rezolvată: Se consideră următoarele date referitoare la statul "B":

Nr. crt	Indicatori	U.M.	Anul t(o)	Anul (1)
1.	Cheltuieli publice totale (Cpt)	mld. u.m, prețuri curente	193	263
2.	Indicele prețurilor constante (Ip)	%	81,5	101,2
3.	Cursul de schimb (Cs)	U.m. naț. / $ SUA	1,99	1,97
4.	Populația (P)	mil. loc.	14,1	14,8
5.	Produsul intern brut (PIB)	mld. u.m, prețuri curente	1479	2111

Să de determine indicatorii privind nivelul cheltuielilor publice:

a) volumul cheltuielilor publice în mărime nominală și reală;

b) ponderea cheltuielilor publice în PIB;

c) volumul cheltuielilor publice pe locuitor exprimat în u.m. națională și în $ SUA.

Rezolvare:

a)

$Cptr_0 = Cptn_0 / Ip_0 \times 100$

$Cptr_0 = 193 / 81,5 \times 100 = 237$ mld. U. M.

$Cptr_1 = Cptn_1 / Ip_1 \times 100$

$Cptr_1 = 263 / 101,2 \times 100 = 260$ mld U.M.

b)

$Cptn_0 / PIB \times 100 = 193 / 1479 \times 100 = 13.04\ \%$

$Cptn_1 / PIB \times 100 = 263 / 2111 \times 100 = 12.46\%$

c) Exprimare în unitate monetară națională:

$Cptumn/loc_0 = Cpt_0 / P_0$, unde

$Cptumn/loc_0$ reprezintă cheltuielile publice medii per locuitor exprimate în unități monetare naționale;

$Cptumn/loc_0$ = 193 mld / 14,1 mil = 13.688 u.m.n./loc

$Cptumn/loc_1$ = 2633 mld / 14,8 mil = 17.770 u.m.n./loc

Exprimare în $:

$$Cpt\$/loc_0 = Cpt_0 / P_0 / C_0$$

$Cpt\$/loc_0$ – reprezintă cheltuielile publice medii pe un locuitor în anul t_0

$Cpt\$/loc_0$ = 193mld / 14,1 / 1.99 = 6878 $/loc

$Cpt\$/loc_1 = Cpt_1 / P_1 / C_1$

$Cpt\$/loc_1$ – reprezintă cheltuielile publice medii pe un locuitor în anul t_1

$Cpt\$/loc_1$ = 263mld / 14,8 / 1.97 = 9021 $/loc.

Întrebări şi teme

I. Definiți cheltuielile publice.
- Precizați criteriile de clasificare a cheltuielilor publice.
- Care sunt indicatorii privind nivelul cheltuielilor publice?

II. Stabiliți corespondența corespunzătoare celor 2 coloane A și B.

COLOANA A	COLOANA B
Cheltuieli curente	Construirea de noi întreprinderi
Cheltuieli cu bunurile și serviciile	Contribuții pentru asigurările de stat
Cheltuieli de transfer	Achiziții de mobilier
Cheltuieli de capital	Burse, pensii, ajutoare
	Dobânzi plătite pentru împrumuturi interne

III. Alegeți răspunsul corect:

1. Care dintre afirmațiile la caracteristicile cheltuielilor publice nu este adevărată?
a) exprimă relații economico – sociale;
b) cheltuirea resurselor financiare publice are drept scop îndeplinirea funcțiilor statului;
c) se manifestă între stat și persoane fizice și juridice;
d) apar cu ocazia utilizării resurselor financiare publice;
e) se exprimă și în formă bănească și sub forma prestațiilor în muncă.

2. Cheltuielile publice nu includ:
a) cheltuielile publice efectuate de administrația centrală de stat;
b) cheltuielile efectuate de societățile comerciale;
c) cheltuielile publice efectuate de administrațiile locale de stat;
d) cheltuielile acoperite din fondurile cu destinație specială;
e) cheltuielile trezoreriei publice.

3. Care din cheltuielile enumerate mai jos nu se regăsesc în structura economică a cheltuielilor publice?
a) dobînzi aferente datoriei publice;
b) cheltuieli materiale și servicii;
c) subvenții și transferuri;
d) cotizații externe plătite de stat organizațiilor internaționale;
e) prime acordate personalului instituțiilor publice.

4. Următoarele categorii de cheltuieli nu sunt incluse în clasificația economică:
a) cheltuieli materiale;
b) cheltuieli cu salariile personalului;
c) cheltuieli temporare;
d) cheltuieli de investiții;
e) cheltuieli de transfer.

5. În categoria cheltuielilor de transfer nu se cuprind:
a) cheltuieli pentru asistență socială;
b) dobânzile plătite pentru împrumuturile interne contractate de către stat;
c) subvențiile alocate întreprinderilor private aflate în dificultate;
d) cotizațiile externe plătite de către stat organizațiilor internaționale;
e) plata bunurilor și serviciilor efectuate de către stat.

6. Una din afirmațiile următoare nu este adevărată:
a) Cheltuielile cu dobânzile aferente datoriei publice se iau în considerare la determinarea cheltuielilor publice;
b) Cheltuielile bugetare se cuprind în cheltuielile publice;

c) Cheltuielile bugetare au o sferă mai largă decît cheltuielile publice;
d) Cheltuielile bugetare se referă la cheltuielile efectuate de sectorul public, care se acoperă de la bugetul de stat;
e) Cheltuielile publice înglobează cheltuielile finanțate din fondul asigurărilor sociale de stat.

7. Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale instituțiilor publice nu se poate realiza prin:
a) finanțare din bugetele locale;
b) împrumuturi de la băncile comerciale;
c) finanțare din bugetul de stat;
d) venituri extrabugetare;
e) venituri extrabugetare și alocații din bugetul de stat sau locale, după subordonarea lor.

IV. Problemă de rezolvat:

Pentru statul "G" se cunosc următoarele date:

Să de determine indicatorii privind nivelul cheltuielilor publice:
a) volumul cheltuielilor publice în mărime nominala și reală;
b) ponderea cheltuielilor publice în PIB;
c) volumul cheltuielilor publice pe locuitor exprimat în u.m. națională și în $ SUA.

Nr. crt	Indicatori	U.M.	Anul t_0	Anul t_1
1.	Cheltuieli publice totale (Cpt)	mld. u.m, prețuri curente	772	994
2.	Indicele prețurilor constante (Ip)	%	82,7	101.2
3.	Cursul de schimb (Cs)	U.m. nat. / $ SUA	1,82	1,76
4.	Populația (P)	mil. loc.	61,6	61,2
5.	Produsul intern brut (PIB)	mld. u.m, prețuri curente	1589	2311

2.3. CHELTUIELILE PENTRU FINANȚAREA ACȚIUNILOR SOCIAL-CULTURALE

Cheltuielile pentru acțiuni socio–culturale, incluse în bugetul de stat, sunt necesare pentru:
- asigurarea instruirii cetățenilor;
- pregătirea forței de muncă;
- ridicarea nivelului de cultură;
- ocrotirea sănătății cetățenilor;
- asigurările și asistența socială;
- dezvoltarea aptitudinilor fizice și intelectuale ale oamenilor;
- asigurarea materială a cetățenilor inapți de muncă.

Rolurile cheltuielilor publice pentru acțiuni social-culturale:
- rol economic:
  - stimulează producția de bunuri și servicii socio-culturale;
  - influențează cererea de bunuri și servicii socio-culturale;
  - influențează consumul;
- rol social:
  - asigură protecția socială;
  - asigură educația și instrucția populației;
  - influențează evoluția demografică;

- asigură asistență medicală indivizilor;
- asigură creșterea nivelului cultural, artistic și de civilizație.

Cheltuielile publice pentru acțiuni social-culturale cuprind următoarele subgrupe de cheltuieli:

a) Învățământ;
b) Cultură, culte, acțiuni;
c) Sănătate;
d) Asistență socială și de stat sportive și de tineret;
e) Asigurări sociale de stat.

2.3.1. Cheltuieli publice pentru învățământ

Cheltuielile pentru învățământ constituie un avans de produs intern brut, deoarece resursele bugetare folosite pentru învățământ nu se consumă definitiv; ele se regăsesc în nivelul pregătirii profesionale a membrilor societății și sunt considerate "investiții intelectuale", o componentă a investițiilor în resurse umane.

Învățământul contribuie la:

- formarea și dezvoltarea personalității oamenilor;
- instruirea și perfecționarea continuă a pregătirii profesionale, științifice și tehnice.

Finanțarea cheltuielilor pentru învățământ se realizează din diferite surse:

- alocațiile de la bugetul de stat respective de la bugetele locale;
- taxe școlare;
- împrumuturi;
- donații și sponsorizări;
- subvenții de la agenții economici;
- venituri extrabugetare obținute de instituțiile de învățământ;
- finanțări externe rambursabile și nerambursabile;
- alte surse.

După conținutul economic,cheltuielile publice pentru învățământ se pot grupa în:

- ***cheltuieli curente* (de funcționare)** pentru întreținerea și funcționarea unităților de învățământ;
  - ✓ cheltuieli de personal:
    - ➢ salarii;
    - ➢ alte drepturi de personal;
  - ✓ cheltuieli materiale și servicii:
    - ➢ cheltuieli de întreținere și gospodărie;
    - ➢ manuale;
    - ➢ transport;
    - ➢ reparații;
  - ✓ cheltuieli reprezentînd subvenții școlare și transferuri:
    - ➢ burse;
    - ➢ subvenții pentru unități de învățământ.

- ***cheltuieli de capital* (de investiții)**:
  - ✓ construirea de unități de învățământ;
  - ✓ dotarea cu aparatură;
  - ✓ achiziționarea de terenuri, etc.

2.3.2. Cheltuieli publice pentru cultură, culte, religie, acțiuni sportive şi de tineret

Cultura contribuie la:

- crearea și lărgirea orizontului cultural;
- ridicarea gradului de educație și civilizație;
- cultivarea gusturilor și idealurilor morale și estetice;
- educația spirituală și asigurarea condiției fizice prin activitățile sportive desfășurate.

Cheltuieli publice pentru cultură, culte, religie, acțiuni sportive și de tineret sunt efectuate de instituțiile specifice și pentru următoarele activități:

- Instituții culturale:
  - biblioteci;
  - muzee;

- case de cultură;
- presă;

- Instituții artistice:
  - teatre;
  - instituții muzicale;
  - case de filme;
- Cultele;
- Acțiunile sportive și de tineret;
- Acțiunile pentru petrecerea timpului liber.

Sursele de finanțate a cheltuielilor publice pentru cultură, culte, religie, acțiuni sportive și de tineret sunt:

- Subvenții de la bugetul statului;
- Venituri extrabugetare proprii instituțiilor respective;
- Fonduri extrabugetare;
- Sponsorizări de la persoane fizice și juridice;
- Contribuții și transferuri;
- Contribuții externe;
- Alte surse.

După conținutul economic aceste cheltuieli se grupează în:

- ***cheltuieli curente*** **(de funcționare)** pentru întreținerea și funcționarea instituțiilor socio-culturale:
  - ✓ cheltuieli de personal:
    - ➢ salarii;
    - ➢ alte drepturi de personal;
  - ✓ cheltuieli materiale și servicii:
    - ➢ cheltuieli de întreținere și gospodărire;
    - ➢ fond de carte;
    - ➢ transport;
    - ➢ reparații;
  - ✓ cheltuieli reprezentînd subvenții, contribuții, transferuri.

- ***cheltuieli de capital*** **(de investiții)** pentru construirea de lăcașuri de cultură, artă, cult, construcții pentru activități sportive, achiziționarea de terenuri, etc.

Mânăstirea de la Nămăiești, județul Argeș

2.3.3. CHELTUIELI PUBLICE PENTRU SĂNĂTATE

Cheltuielile destinate ocrotirii sănătății populației urmăresc, pe de o parte, prevenirea și combaterea unor boli care pot afecta întreaga populație, iar pe de altă parte, menținerea capacității forței de muncă la un nivel cât mai apropiat de potențialul ei.

Cheltuielile publice pentru sănătate sunt destinate următoarelor acțiuni:

- întreținerea și funcționarea instituțiilor sanitare: spitale, dispensare, policlinici, stații de salvare etc.;
- finanțarea unor acțiuni de prevenire a îmbolnăvirilor, evitarea accidentalor și educația sanitară;
- asigurarea unor măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață, care să conducă la conservarea și întărirea sănătății publice;
- realizarea unor acțiuni pentru îngrijiri medicale a persoanelor în vîrstă și care și-au pierdut capacitatea de muncă.

Sursele de finanțare a cheltuielilor publice pentru sănătate sunt:

- fondul de asigurări sociale de sănătate;

- bugetul de stat;
- fondul special pentru sănătate;
- cheltuielile populației pentru sănătate;
- cheltuielile unor organizații nonguvernamentale de caritate;
- resurse externe.

Cheltuielile publice pentru sănătate pot fi:

- *cheltuieli curente* (de funcționare) ale unităților sanitare, finanțate parțial de la bugetul de stat (salarii, alte drepturi de personal, medicamente, hrană pentru bolnavi, cheltuieli administrativ-gospodărești).

- *cheltuieli de capital* (de investiții) pentru construirea unor unități sanitare, procurarea de aparatură și echipamente medicale de performanță.

2.3.4. Cheltuieli publice pentru asistență socială de stat

PROTECȚIA SOCIALĂ reprezintă ansamblul acțiunilor și măsurilor economice, sociale sau de altă natură, inițiate de stat pentru a garanta membrilor societății apărarea față de acțiuni ale căror efecte se răsfrîng nefavorabil asupra acestora, și, de asemenea, ansamblul de acțiuni, decizii și măsuri întreprinse de societate pentru prevenirea, diminuarea sau înlăturarea unor evenimente considerate riscuri sociale, ce pot acționa asupra condițiilor de viață ale populației.

Asistența socială se realizează sub următoarele forme:

- alocația de stat pentru copii;
- alocația familială complementară;
- alocația suplimentară;
- ajutor social;
- ajutor pentru soțiile de militari în termen;
- servicii sociale pentru persoanele vîrstnice;
- ajutor special pentru persoanele cu handicap;
- pensii, indemnizații, drepturi acordate orfanilor, văduvelor de război, invalizilor, persoanelor persecutate politic, eroilor martiri, urmașilor și răniților în timpul Revoluției din Decembrie 1989.

2.3.4.1. Cheltuieli pentru ajutorul de șomaj

Ajutorul de șomaj este o formă principală de protecție socială reprezentînd o sumă de bani care se stabilește și se acordă lunar, diferențiat, pe categorii de persoane și vechime în muncă. Ajutorul de șomaj se acordă totodată șomerilor și urmărește combaterea efectelor sociale ale șomajului, încadrarea sau reîncadrarea în muncă a persoanelor în căutarea unui loc de muncă, sprijinirea persoanelor aparținând unor categorii defavorizate ale populației, asigurarea egalității șanselor pe piața muncii.

Condițiile care trebuie îndeplinite simultan, pentru ca o persoană să beneficieze de ajutorul de șomaj sunt:

- are un stagiu de cotizare de minimum 12 luni în ultimele 24 de luni;
- starea de sănătate și capacitățile fizice și psihice o fac aptă pentru prestarea unei munci;
- nu are loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează din activități autorizate venituri;
- sunt înregistrați la agenția pentru ocuparea forței de muncă.

Beneficiarii ajutorului de șomaj sunt persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă; aceștia putând fi:

- persoane care au devenit șomeri;
- persoane care nu au putut ocupa un loc de muncă după absolvirea unei instituții de învățămînt sau după satisfacerea stagiului militar;

- persoane care ocupă un loc de muncă și doresc schimbarea acestuia;
- persoane care au obținut statutul de refugiat sau altă formă de protecție internațională;
- străini care au fost încadrați în muncă sau au realizat venituri în România;
- persoane care nu au un loc de muncă după eliberarea din detenție.

Indemnizația de șomaj se acordă pe perioade stabilite diferențiat, în funcție de stagiul de cotizare, între 6 și 12 luni:

- 6 luni pentru o persoană cu o vechime în muncă între 1-5 ani;
- 9 luni pentru o persoană cu o vechime în muncă între 5-10 ani;
- 12 luni pentru o persoană cu o vechime în muncă de peste 10 ani.

Nivelul indemnizației de șomaj este o sumă fixă, neimpozabilă, lunară, care reprezintă 75% din salariul de bază minim brut pe țară, în vigoare la dat a stabilirii acestuia.

Contribuția la bugetul asigurărilor pentru șomaj trebuie plătită astfel:

Angajatorii:

- o cotă de 2,5% aplicată fondului total de salarii brute lunare.

Angajații:

- o cotă de 1% asupra salariului de bază lunar brut.

EVALUARE

I. 1. Care sunt subgrupele de cheltuieli publice pentru acțiuni social-culturale?
2. Arătați care sunt sursele de finanțare a cheltuielilor publice pentru învățământ?
3. Precizați care sunt instituțiile culturale.
4. Precizați care sunt categoriile de persoane pentru care sunt efectuate cheltuielile publice pentru asistență socială.
5. Ce este ajutorul de șomaj?
6. Cum se acordă indemnizația pentru șomaj?

II. Care dintre următoarele afirmații sunt corecte și care sunt false:

a) Ajutorul de șomaj reprezintă o sumă de bani, care se stabilește și se acodă lunar.
b) Fondul de asigurări sociale de sănătate este o sursă de finanțare importantă pentru învățământ.
c) Cheltuielile pentru învățământ constituie un consum definitiv de produs intern brut.
d) Nivelul indemnizației de șomaj este o sumă fixă, impozabilă, lunară.
e) Cheltuielile de învățământ contribuie la formarea și dezvoltarea personalității oamenilor.

III. Test grilă

1. Cheltuielile publice pentru asistență socială de stat nu cuprind:
a) alocația familială complementară;
a) alocația de stat pentru copii;
b) cheltuieli pentru protecția copilului;
c) cheltuieli pentru finanțarea unor programe pentru combaterea rasismului;
d) serviciile sociale pentru persoanele în vârstă.

2. Care dintre următoarele cheltuieli nu se regăsesc în cheltuielile curente ale activității de învățământ?
a) Cheltuielile gospodărești;
b) Cheltuielile pentru procurarea de echipamente electronice de calcul;

c) Cheltuielile de personal;
d) Cheltuielile de întreținere;
e) Cheltuielile pentru reparații curente.

3. Rolul social îndeplinit de cheltuielile publice pentru acțiuni social-culturale este evidențiat prin:
a) educația și instrucția copiilor și a tinerilor;
b) asigurarea unui sistem de protecție socială;
c) asistența medicală a indivizilor;
d) stimularea creșterii producției;
e) ridicarea nivelului cultural și artistic.

4. Alegeți varianta corectă a cotelor de impozit aplicate fondului total de salarii brute lunare de către angajator.
a) 1%;
b) 2,5%;
c) 3,5%;
d) 9,5%;
e) 6,5%.

5. Rolul social al cheltuielilor publice :
a) influențează evoluția demografică;
b) asigură asistența medicală indivizilor;
c) influențează producția de bunuri și servicii socio-culturale;
d) asigură protecția socială;
e) asigură educația și instrucția populației.

2.4. Cheltuielile publice pentru sistemul asigurărilor sociale

Asigurările sociale – sunt relații socio-economice bănești cu ajutorul cărora, în procesul repartiției produsului intern brut, se formează, se gestionează și se utilizează fondurile bănești necesare ocrotirii obligatorii a salariaților și a pensionarilor din regiile autonome, societățile comerciale, membrii cooperației meșteșugărești și asociațiilor agricole, membrilor din cooperația de consum și de credit, avocaților, agricultorilor, întreptinzătorilor particulari, slujitorilor cultelor, personalului casnic care lucrează la persoane fizice, persoanelor care deservesc blocurile de locatari, aflate în incapacitate temporară sau permanentă de muncă,în caz de bătrânețe și în alte cazuri prevăzute de lege, inclusiv persoanele familiilor acestora.

Sistemul public național de asigurări sociale este structurat pe următoarele verigi:
- asigurările sociale de stat;
- asigurările sociale din cooperația meșteșugărească și cele ale meșteșugarilor cu ateliere proprii;
- asigurările sociale din asociațiile agricole;
- asigurările sociale ale agricultorilor cu gospodărie proprie;
- asigurările sociale ale avocaților;
- asigurările sociale ale slujitorilor cultelor.

Sursele de constituire a fondurilor de asigurări sociale:
1. contribuțiile pentru asigurările sociale de stat;
2. contribuția pentru asigurările sociale datorată de unitățile particulare;

Zonă montană, una din destinațiile biletelor de tratament și odihnă oferite prin sistemul de asigurări sociale

3. contribuțiile diferențiate ale salariaților și pensionarilor care merg la tratament balnear sau la odihnă;
4. contribuția pentru constituirea fondului de șomaj, a ajutorului de integrare profesională și a alocației de sprijin;
5. alte venituri.

Contribuția la asigurările sociale este diferențiată în funcție de condițiile de muncă:

- normale;
- deosebite;
- speciale.

Cotele de contribuții:

a) cota de contribuție individuală de asigurări sociale este de **9,5%**, indiferent de condițiile de muncă;
b) cotele de contribuție datorate de angajatori sunt:

pentru condiții de muncă normale	20,5%
pentru condiții de muncă deosebite	25.5%
pentru condiții de muncă speciale	30.5%

Cotele de contribuții sociale se diminuează cu 0,75%.

Astfel, în urma deducerii, cotele de contribuție datorate de angajatori devin:

pentru condiții de muncă normale	19,75%
pentru condiții de muncă deosebite	24,75%
pentru condiții de muncă speciale	29,75%

Principalele forme de protecție a cetățenilor prin asigurările sociale de stat sunt:

- pensiile;
- trimiterile la tratament;
- indemnizațiile:
  - de maternitate;
  - de naștere;
  - pentru sprjlinirea copilului bolnav;
  - de risc maternal;
- ajutoarele;
- alte cheltuieli cu ocrotirea sănătății.

PENSIILE constituie principala formă de ocrotire a cetățenilor prin sistemul asigurărilor sociale. Pensiile de asigurări sociale pot fi:

a) Pensia pentru limită de vîrstă

Se acordă asiguraților care îndeplinesc, cumulativ, la data pensionării,2 condiții:

- vârsta standard de pensionare;
- stagiul minim de cotizare realizat în sistemul public.

Vârsta standard de pensionare

FEMEI (ani)	BĂRBAȚI (ani)
60	65

Stagiul minim de cotizare

FEMEI (ani)	BĂRBAȚI (ani)
15	**15**

Stagiul complet de cotizare

FEMEI (ani)	BĂRBAȚI (ani)
30	**35**

Stabilirea cuantumului pensiei pentru limită de vârstă se efectuează după formula:

Cuantumul pensiei	**=**	**Punctajul anual realizat de asigurat în perioada de cotizare a pensiei**	**x**	**Valoarea unui punct de pensie**

b) Pensia anticipată parțială - se stabilește din cuantumul pensiei pentru limită de vârstă, prin diminuarea acesteia în raport cu stagiul de cotizare realizat și cu numărul de luni cu care s-a redus vârsta standard de pensionare.

Asigurații care au realizat stagiile complete de cotizare, precum și cei care au depășit stagiul complet de cotizare cu până la 10 ani pot solicita pensie anticipată parțială, cu reducerea vârstelor standard de pensionare cu cel mult 5 ani.

c) Pensia de invaliditate

Au dreptul la pensie de invaliditate asigurații care și-au pierdut total sau cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, din cauza:

- accidentelor de muncă;
- bolilor profesionale și tuberculozei;
- bolilor obișnuite și accidentelor care nu au legătură cu munca.

Beneficiază de pensie de invaliditate și:

- asigurații care satisfac obligații militare;
- elevii, ucenicii și studenții care și-au pierdut total sau cel puțin jumătate din capacitatea de muncă din cauza accidentelor sau bolilor profesionale survenite în timpul și din cauza practicării profesionale;
- persoanele care și-au pierdut total sau parțial capacitatea de muncă și eroi ai Revoluției din Decembrie 1989, cuprinși într-un sistem de asigurări sociale anterior datei apariției acesteia.

Gradele de invaliditate

a. **gradul I**, caracterizat prin pierderea totală a capacității de muncă, a capacității de a se îngriji, de a merge și de a se orienta spațial: persoană invalidă care necesită supraveghere permanentă din partea altei persoane;

b. **gradul II**, caracterizat prin pierderea totală a capacității de muncă, invalidul având posibilitatea de a se îngriji, de a merge și de a se orienta spațial, fără ajutorul altei persoane;

c. **gradul III**, caracterizat prin pierderea a cel puțin jumătate din capacitatea de muncă; invalidul poate să presteze o activitate profesională.

Pensionari în excursie

Calculul pensiei

Pensia de invaliditate	**=**	**Punctajul mediu anual realizat de asigurat în perioada de cotizare**	**x**	**Valoarea unui punct de pensie din anul acordării drepturilor, la care se aplică indexările din anul respectiv**

d) Pensia de urmaș

Au dreptul la pensie de urmaș copiii și soțul supraviețuitor, dacă persoana decedată era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii.

Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește prin aplicarea unui procent asupra punctajului mediu anual realizat de susținător, aferent pensiei, în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel:

- pentru 1 urmaș 50%;
- pentru 2 urmași 75%;
- pentru 3 sau mai mulți urmași 100%.

EVALUARE

I. Răspundeți la următoarele cerințe:

1. Definiți noțiunea de asigurări sociale.
2. Ce cuprinde sistemul public național de asigurări sociale?
3. Precizați principalele forme de protecție a cetățenilor prin sistemul asigurărilor sociale de stat.
4. Care este formula de calcul al cuantumului pensiei pentru limită de vârstă?
5. Precizați gradele de invaliditate.
6. Care sunt categoriile de indemnizații acordate prin sistemul asigurărilor sociale?
7. Cum se stabilește cuantumul pensiei anticipate parțiale?

II. Completați spațiile libere:

Asigurările sociale reprezintă.....socio-..... bănești cu ajutorul cărora, în procesul repartiției....., se formează, se ....., se gestionează și se.....fondurile ..... necesare ocrotirii obligatorii a salariaților, a..... și a familiilor acestora.

III. Test grilă

1. Principalele forme de ocrotire a cetățenilor în cadrul asigurărilor sociale de stat sunt:

a) Indemnizațiile și ajutoarele;
b) Pensiile;
c) Trimiterile la tratament și odihnă.

2. Care sunt procentele corecte pentru calculul pensiei de urmaș?

a) pentru 1 urmaș – 50%; pentru 2 urmași – 75%; pentru 3 urmași – 100%;
b) pentru 1 urmaș – 40%; pentru 2 urmași – 75%; pentru 3 urmași – 100%;
c) pentru 1 urmaș – 50%; pentru 2 urmași – 80%; pentru 3 urmași – 100%;

3. Contribuția de asigurări sociale este diferențiată în funcție de condițiile de muncă:

a) deosedite, speciale;
b) deosebite și normale;
c) normale, deosebite, speciale.

4. Precizați care este cota de contribuție la asigurările sociale datorată de angajați:

a) 9,5%;
b) 8.5%;
c) 6,5%.

5. Vârsta standard de pensionare este, pentru:

a) femei - 60 ani; bărbați – 63 ani;
b) femei – 65 ani; bărbați -67 ani,
c) femei - 60 ani, bărbați – 65 ani.

2.5. Cheltuieli publice pentru acțiuni economice

Cheltuielile pentru acțiuni economice sunt destinate pentru finanțarea :

- regiilor autonome sau a societăților comerciale cu capital de stat, privat sau mixt;
- micilor întreprinzători;
- unor proiecte de cercetare-dezvoltare.

Între întreprinderile publice și stat există fluxuri financiare realizate în ambele sensuri:

- întreprinderile de stat prelevă la buget:
  1. vărsăminte fiscale:
  - impozite directe;
  - impozite indirecte;

- taxe;
- contribuții și alte fonduri centralizate;

2. vărsăminte nefiscale:
- dividende;
- sume obținute din închirieri și concesionări etc.

▪ statul alocă fonduri întreprinderilor publice sub formă de:

1. ajutoare financiare directe:
- subvenții, alocații, prime;
- investiții;
- împrumuturi cu dobândă subvenționată;
- ajutoare financiare pentru difuzarea de informații;
- studii de marketing, organizare de expoziții;
- avansuri rambursabile;
- participarea cu capital a statului;
- conversia datoriilor.

2. ajutoare financiare indirecte:
- avantaje fiscale: scutiri și reduceri de impozite;
- scutiri și reduceri la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente;
- împrumuturi garantate de stat.

Sursele de finanțare a cheltuielilor pentru acțiuni economice sunt:
- bugetul de stat;
- bugetele locale;
- bugetul asigurărilor sociale de stat;
- fonduri speciale sau contribuții speciale;
- credite externe;
- ajutoare financiare nerambursabile.

Zonă verde amenajată pe seama cheltuielilor publice pentru protecția mediului

Realizarea cheltuielilor publice pe acțiuni economice se prezintă astfel:
- cheltuieli publice pentru industrie;
- cheltuieli publice pentru transporturi și telecomunicații;
- cheltuieli publice pentru servicii și dezvoltare publică, locuințe;
- cheltuieli publice pentru agricultură și silvicultură;
- cheltuieli publice pentru protecția mediului;
- cheltuieli publice pentru cercetare-dezvoltare.

EVALUARE

I. Care sunt categoriile de cheltuieli publice pentru acțiuni economice?

II. Precizați sursele de finanțare a cheltuielilor publice pentru acțiuni economice.

III. Test grilă

1.Întreprinderile de stat prelevă la buget:
a) subvenții, alocații, prime;
b) impozite directe, impozite indirecte, taxe;
c) împrumuturi cu dobândă subvenționată;
d) ajutoare financiare directe și indirecte.

2. Vărsămintele nefiscale cuprind:
a) avansuri rambursabile;
b) împrumuturi garantate de stat;
c) scutiri și reduceri de impozite;
d) dividende.

3. Ajutoarele financiare directe includ:
a) sume obținute din concesionări;
b) taxe;
c) impozite directe;
d) organizarea de expoziții.

4. Cheltuielile publice pentru acțiuni ecnomice sunt destinate:
a) finanțării regiilor autonome sau a societăților cu capital de stat,mixt și private;
b) finanțării societăților comerciale cu capital de stat, străine și private;
c) finanțării regiilor autonome și societăților cu capital străin;
d) finanțării societăților comerciale cu capital de stat, mixt și străin.

IV. Selectați din enumerarea de mai jos ajutoarele financiare directe (A) și ajutoarele financiare indirecte (B) și marcați-le cu X:

Ajutoare financiare	A	B
Împrumuturi garantate de stat		
Investiții		
Avansuri rambursabile		
Subvenții		
Scutiri de impozite		
Reduceri de imoizite		
Conversia datoriilor		

2.6. Cheltuieli privind administrația

Cheltuielile privind administrația cuprind totalitatea resurselor alocate pentru întreținerea și funcționarea:
- Organelor puterii;
- Administrației de stat;
- Organelor judecătorești.

Autoritățile publice cuprind

A.**Organele puterii și ale administrației publice:**
- Instituția prezidențială;
- Organele puterii legislative centrale și locale: parlamentul și organele locale;
- Organele executive centrale și locale:
- Guvernul;
- Curtea Constituțională;
- Avocatul Poporului;
- Departamentul Național Anticorupție;
- Organele Administrației Locale.
- Organele puterii judecătorești:
- Ministerul Justiției;
- Înalta Curte de Casație și Justiție;
- Organele judecătorești;
- Organele notariale și ale parchetului.
- Înalta Curte de Justiție și Casație.

B. Organele de ordine publică:
- Poliția;
- Jandarmeria;
- Paza și supravegherea frontierei;

Casa Armatei din orașul Câmpulung Muscel

- Penitenciare;
- Siguranța națională.

Sursele de finanțare:

- Bugetul de stat, bugetele locale;
- Venituri proprii extra buget;
- Donații;
- Finanțări externe nerambursabile;
- Credite externe.

Din punct de vedere al structurii, cheltuielile cu organele statului sunt grupate în:

- cheltuieli de capital – cuprind investițiile pentru informatizare, automatizare, înzestrarea tehnică, construcții etc.

- cheltuieli curente – care asigură funcționarea și întreținerea organelor statului: salarii, materiale, cheltuieli-administrativ gospodărești, protocol etc.

Cheltuielile privind administrația sunt cuprinse în bugetul de stat în două poziții distincte:

A. Cheltuieli cu autoritățile publice:

- Președinție;
- Autorități legislative:
  - Senat;
  - Camera Deputaților;
- Autorități judecătorești:
  - Ministerul Justiției;
  - Înalta Curte de Casație și Justiție;
  - Ministerul Public;
- Autorități executive și alte organe ale autorității publice:
  - Secretariatul General al Guvernului;
  - Ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale:
  - Curtea de Conturi;
  - Curtea Constituțională;
  - Comisia Națională a Valorilor Mobiliare;
  - Avocatul Poporului etc.

B. Cheltuieli cu ordinea publică și siguranța națională:

- Poliția;
- Jandarmeria;
- Penitenciarele;
- Pașapoartele;
- Protecția și paza contra incendiilor;
- Arhivele statului.

EVALUARE

I. Clasificați autoritățile publice.

II. În ce categorie de cheltuieli includeți cheltuielile cu paza și supravegherea frontierei? Dar cheltuielile Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare?

III. Arătați care sunt sursele de finanțare a cheltuielilor privind administrația.

IV. Test grilă

1 Cheltuielile curente necesare funcționării organelor statului cuprind:

a) cheltuieli, administrativ-gospodărești, protocol, automatizare, informatizare;
b) cheltuieli administrativ-gospodărești, procurarea de materiale, salarii;
c) salarii, procurarea de materiale, automatizare și înzestrare tehnică.

2. Organele legislative sunt:

a) Senat, Camera Deputaților;
b) Președinție, Senat, Camera Deputaților;
c) Președinție, Guvern, Senat, Camera Deputaților.

3. Sursele de finanțare a cheltuielilor privind administrația statului includ:

d) venituri proprii extrabugetare, sponsorizări, credite externe;
e) bugetul de stat, bugetul local, donații;
f) donații credite interne, bugetul de stat.

4 Autoritățile judecătorești sunt formate din:

g) Președinția, Ministerul Justiției, Curtea Constituțională;
h) Ministerul Justiției, Înalta Curte de Casație și Justiție, organele judecătorești;
i) Ministerul Justiției, Înalta Curte de Casație și Justiție, Avocatul Poporului.

5. Cheltuielile privind administrația de stat cuprind toate resursele alocate pentru întreținerea și funcționarea:

j) organelor puterii legislative și executive;
k) societăților comerciale cu capital de stat și organelor puterii executive și legislative;
l) organelor notariale, ale parchetului și societăților cu capital majoritar de stat.

6. Organele executive centrale și locale cuprind:

m) Guvernul, Curtea Constituțională și Înalta Curte de Casație și Justiție;
n) Ministerele, Avocatul Poporului și Organele Administrației Locale;
o) Guvernul, Ministerele și Curtea Constituțională.

Cap. 3 Controlul financiar

3.1. Analiza controlului financiar

Controlul financiar reprezintă acțiunea de determinare a stării unor activități economice, reprezentate de documente financiare și contabile, prin raportarea acestora la prevederile legale.

După momentul efectuării lor, formele de control sunt:

A. Controlul financiar preventiv sau anticipat

Controlul financiar preventiv al operațiilor economice se exercită pe baza actelor și documentelor justificative certificate în privința realității, regularității și legalității de către conducătorii compartimentelor de specialitate emitente.

Operațiunile care privesc acte juridice prin care se angajează patrimoniul entității publice se supun controlului financiar preventiv, după avizarea lor de către compartimentele de specialitate juridică și financiar contabilă. La entitățile publice unde nu sunt organizate compartimente juridice sau financiar contabile, controlul financiar preventiv se exercită exclusiv prin viza persoanei desemnate de conducătorul entității publice.

Conducătorii compartimentelor de specialitate răspund pentru realitatea, regularitatea operațiunilor ale căror acte justificative le-au certificat sau avizat.

Controlul financiar preventiv constă în verificarea sistematică a operațiunilor care fac obiectul acestuia.

B. Controlul financiar concomitent sau operativ curent

Această formă de control se exercită în timpul desfășurării proceselor economice și financiare, simutan cu efectuarea actelor și operațiunilor legate de aceste activități, cu scopul de a interveni pentru corectarea, diminuarea sau eliminarea eventualelor deficiențe sau ilegalități. Acest control se exercită în mod sistematic și urmărește asigurarea desfășurării proceselor economico-financiare la parametrii de maximă eficiență.

C. Controlul financiar ulterior

Controlul financiar ulterior sau postoperativ reprezintă activitatea de determinare a stării unor operațiuni economice efectuate, reflectate în documente financiar-contabile, prin raportare la prevederile și normele legale prin care sunt reglemantate. Acest tip de control se exercită după desfășurarea activităților sau operațiilor care privesc gestionarea patrimoniului public sau privat al statului și al entităților economice.

Contabili verificând operațiunile economice înregistrate

3.2. Prezentarea actelor de control financiar

Constatările efectuate în timpul controlului sunt consemnate în note, în care, la sfârșitul controlului, sunt cuprinse toate deficiențele constatate ca urmare a controlului obiectivelor stabilite.

În cazul în care nu se constată deficiențe, operațiile și perioada sunt consemnate în **Nota de expunere a concluziilor verificării.**

În cazul în care se constată deficiențe, se va întocmi **Proces verbal de control** (anexa 1).

Procesul verbal de control trebuie să cuprindă:

- unitatea controlată;
- organele de control;
- perioada supusă controlului;
- perioada în care s-a efectuat controlul;
- managerii unității etc.

În funcție de natura constatărilor efectuate, la procesul verbal de control se vor anexa următoarele documente:

- proces verbal de intermediere;
- declarațiile date de gestionari cu ocazia începerii iventarierilor de control;
- sesizările primite de la diferite persoane fizice sau juridice;
- notele explicative ale persoanelor care au determinat eventualele deficiențe;
- notele de constatare, în care se consemnează fapte care ulterior nu ar mai putea fi dovedite;
- situații de control,în care se consemnează cifric anumite deficiențe;
- documente originale;
- angajamente scrise cu privire la acoperirea pagubelor.

În cazul în care se constată că s-au încălcat normele legale privind disciplina financiară de către salariații unității controlate, se întocmește **Proces verbal de constatare și sancționare a contravențiilor** (anexa 2).

Procesul verbal de constatare și sancționare a contravențiilor trebuie să cuprindă obligatoriu:

- data și locul întocmirii;
- numele, prenumele și calitatea persoanei care îl întocmește;
- numele, prenumele, domiciliul, ocupația și locul de muncă al contravenientului, numărul și data actului de identitate al acestuia;
- descrierea faptei care constituie contravenție, menționarea împrejurărilor în care aceasta a avut loc, în vederea aprecierii gravității acesteia și evaluării eventualelor pagube pricinuite;
- indicarea actului normativ prin care se stabilește și se sancționează contravenția;
- consemnarea în procesul verbal, la cererea contravenientului, a obiecțiunilor acestuia, cu privire la conținutul procesului verbal și a mijloacelor de probă.

În situația în care controlul financiar constată fapte de natură penală, se întocmește un **Proces verbal pentru fapte penale** (anexa3) la care se atașează actele doveditoare, în original.

Elementele care nu se regăsesc în procesul verbal și în anexele acestuia se regăsesc în Nota de prezentare (anexa4).

Nota de prezentare trebuie să cuprindă:

- persoanele din afara unității controlate, care au dat dispoziții generatoare de deficiențe și pentru care trebuie să se stabilească răspunderi;
- motivele pentru care nu s-au aplicat sau nu s-au propus sancțiuni pentru anumite persoane;
- propuneri de măsuri de valorificare pentru deficiențe consemnate în procesele verbale,

pentru care conducerea unității controlate nu a luat măsuri corespunzătoare;
- combaterea obiecților apărute cu ocazia semnării proceselor verbale și lămurirea situației reale;
- propuneri cu privire la continuarea controlului;
- concluzii și aprecieri în legătură cu activitatea de ansamblu a unității controlate și eventualele propuneri de măsuri organizatorice necesare;
- greutăți întâmpinate în efecture controlului;
- aprecieri și propuneri, în cazul în care se constată serioase deficiențe de organizare și funcționare a unității controlate.

EXERCIȚII ŞI PROBLEME RECAPITULATIVE

PARTEA I

I. Răspundeți la următoarele întrebări:

1. Ce reprezintă relațiile financiare?
2. Care sunt elementele tehnice ale împrumuturilor de stat?
3. Cum se determină impozitul pe salarii?
4. Precizați principalele forme de protecție a cetățenilor prin asigurările sociale?

II. Efectuați corelația corectă unind elementele din coloana A cu cele corespunzătoare prezentate în coloana B:

COLOANA A	COLOANA B
Suportatorul impozitului	Suma sau procentul care se aplică asupra bazei impozabile
Obiectul impozabil	Totalitatea măsurilor pe care le iau organele fiscale în legătură cu fiecare subiect impozabil
Sursa impozitului	Persoana care suportă efectiv impozitul
Asieta	Materia supusă impozitării
Cota de impunere	Arată din ce anume se plătește impozitul: din venit sau din avere

III. Alege varianta corectă:

1. Care din următoarele afirmații nu este corectă:
a) Cota de impozitare pentru T.V.A., în România este unică de 19%.
b) Taxele vamale ad-valorem se exprimă ca procent din valoarea mărfurilor importate.
c) Cota de impozitare a veniturilor obținute de microîntreprinderi este de 2%.
d) Accizele reprezintă taxe speciale de consumație.
e) Vârsta standard de pensionare este de 60 ani femeile și 65 ani bărbații.

2.Taxa pe valoarea adăugată:
a) este un impozit direct;
b) se aplică asupra tuturor produselor fără excepție;
c) este un impozit indirect;
d) este un impozit facultativ;
e) reprezintă o cheltuială pentru bugetul statului.

3. Una din următoarele categorii de cheltuieli nu este inclusă în clasificația economică:
a) cheltuielile cu salariile personalului;
b) cheltuielile temporare;
c) cheltuielile materiale;
d) cheltueilile de investiții;
e) cheltuielile de transfer.

4. Accizele:

a) se percep asupra tuturor produselor de pe teritoiul țării;
b) nu sunt taxe speciale de consumație;
c) se calculează doar ca procent din valoarea mărfurilor;
d) sunt percepute numai asupra unor bunuri, care nu pot fi înlocuite cu altele;
e) sunt impozite pe vânzări.

IV. Probleme de rezolvat

1. Statul emite obligațiuni, în vederea contractării unui împrumut, în următoarele condiții:

- valoarea nominală a unei obligațiuni .....5.300 u.m.;
- rata anuală a dobânzii 5%;
- prețul de emisiune.....83%;
- rata anuală a inflației .....4%.

Să se determine rata reală a dobânzii.

2. Societatea comercială „Dora" S.R.L. prezintă cumulat de la începutul anului, următoarea situație financiară a veniturilor și cheltuielilor:

- venituri totale 140.000 lei;
- cheltuieli totale 105.000 lei, din care:
  - cheltuieli cu sponsorizarea.....6.000 lei;
  - cheltuieli cu impozitul pe profit....9.000 lei.

Să se calculeze impozitul pe profit datorat de societatea comercială bugetului de stat.

3. Societatea comercială „ Amina" S.R.L., plătitoare de T.V.A., a achiziționat în luna martie, televizoare în valoare de 40.000 lei, T.V.A. 19%. Contravaloarea serviciilor prestate către ea au fost de 10.000 lei, T.V.A. 19%. În decursul aceleiași luni, societatea a livrat marfă în valoare de 60.000 lei, T.V.A. 19%.

Să se determine:

a) T.V.A. colectată;
b) T.V.A. deductibilă;
c) T.V.A. de plată sau de încasat.

4. Societatea comercială „ Tibi" S.R.L. a importat 700 kg cafea prăjită, în vederea comercializării pe piața internă, la prețul de 2,5 Euro/kg.

Se cunosc următoarele date:

- cheltuielile de transport pe parcurs extern ... .250 Euro;
- taxele vamale.....20%;
- comision vamal.....0,5%;
- accize datorate.....900 Euro/tonă;
- curs de schimb .....1 Euro = 3,1 lei.

Să se determine valoarea totală a facturii mărfurilor importate.

PARTEA a II-a

I. Răspundeți la următoarele întrebări:

1. Care sunt metodele de evaluare a materiei impozabile?
2. Cum se determină valoarea în vamă a mărfurilor importate?
3. Precizați categoriile de produse asupra cărora se percep accize?
4. Cum de determină impozitul pe clădiri?
5. Prezentați sursele de finanțare a cheltuielilor pentru învățământ?

I.I Stabiliți corespondența corectă între următoarele categorii:

COLOANA A	COLOANA B
Fondurile asigurărilor sociale de sănătate	cheltuieli privind activitatea de învățământ;
Cheltuieli social-culturale	cheltuieli privind agricultura și silvicultura;
Cheltuieli cu apărarea, ordinea publică	contribițiile asiguraților pentru sănătate și siguranța națională;
Acțiuni economice	autorități judecătorești;
Cheltuieli privind serviciile publice	apărare națională și operațiuni de menținere a păcii.

III. Alege varianta corectă:

1. După obiectul impunerii, impozitele pot fi:
a) impozite federale și locale;
b) impozite permanente și incidentale;
c) impozite financiare și de ordine;
d) impozite pe venit, pe avere și pe cheltuieli;
e) impozite directe și indirecte.

2. Contribuția principală la constituirea fondurilor publice o are:
a) transferurile din străinătate;
b) avuția națională;
c) produsul intern brut;
d) donațiile și subvențiile;
e) împrumuturile interne și externe.

3. Nu fac parte din categoria ajutoarelor financiare directe:
a) subvențiile;
b) investițiile;
c) avantajele fiscale;
d) împrumuturile cu dobândă subvenționată;
e) avansurile rambursabile.

4.Cheltuielile publice:
a) exprimă relații economico-sociale în formă bănească, care se manifestă între stat, pe de o parte, și persoane fizice sau juridice, pe de altă parte, în procesul repartizării și utilizării resurselor financiare ale statului, în scopul îndeplinirii funcțiilor acestuia;
b) exprimă relații economico-sociale în formă materială, care se manifestă între stat și persoane fizice în scopul îndeplinirii funcțiilor statului;
c) exprimă relații economico-financiare în formă bănească, care se manifestă între persoane fizice și persoane juridice în procesul redistribuirii produsului național brut.

IV. Probleme de rezolvat

1. Un agent economic importă 8.000 pachete de țigarete (fiecare pachet având câte 20 de țigarete). Prețul cu amănuntul maxim declarat de agentul economic fiind de 5, 4 lei.

Acciza specifică (A1) este de 34,5 iar cea procentuală de 45%. Cursul de schimb este de 3,2 lei.

Să se determine acciza totală datorată bugetului de stat.

2. Marfa sosită în vamă pentru un importator este în valoare de 190.000 lei. Taxele vamale sunt de 25% iar comisionul vamal este de 0,5%. Accizele datorate sunt de 30%. Importatorul vinde marfa unui angrosist, practicând un adaos comercial de 15%.

Să se calculeze:
a) T.V.A. plătită în vamă;
b) T.V.A. plătită ca urmare a vânzării mărfii.

3.Un agent economic care îndeplinește condițiile ca să fie considerat microîntreprindere a obținut venituri în valoare de 20.000 lei și efectuat cheltuieli în valoare de 16.000 lei. Să se calculeze impozitul datorat bugetului de stat?

4. O persoană fizică deține un teren amplasat în intravilan rang III, zona C. Terenul este încadrat la categoria „terenuri cu construcție” și are o suprafață de 100 metri pătrați.

Să se determine impozitul pe teren.

PARTEA a III-a

I. Răspundeți la următoarele întrebări:

1. Enumerați elementele impozitului?
2. Ce reprezintă liberul de vamă?
3. Cum se calculează impozitul pe teren?
4. Precizați categoriile de acte și servicii asupra cărora se percep taxele de timbru.
5. Prezentați indicatorii privind nivelul cheltuielilor publice.

II. Alege varianta corectă:

1. Care dintre categoriile următoare de produse sunt scutite de la plata accizelor?
a) produsele din tutun;
b) benzina cu plumb;

c) gazul petrolier lichefiat;
d) alcoolul etilic utilizat în producția de medicamente;
e) băuturile alcoolice.

2. Impozitele:
a) reprezintă venituri ale populației;
b) au caracter rambursabil;
c) presupun o contraprestație din partea statului;
d) sunt datorate în cuantum egal de toți plătitorii;
e) sunt achitate numai de persoane juridice.

3. De la constituirea fondurilor finanaciare publice sunt excluse:
a) organizațiile cooperatiste;
b) regiile autonome;
c) populația;
d) societățile comerciale cu capital de stat;
e) asociațiile fără scop lucrativ.

4. Indicați care dintre operațiunile prezentete mai jos nu intră în sfera de aplicare a T.V.A:
a) vânzările cu plata în rate;
b) închirierea unor bunuri în baza unui contract cu clauza trecerii proprietății asupra bunurilor respective după plata ultimei rate;
c) vânzarea unor bunuri de către persoane fizice neînregistrate ca persoane juridice;
d) schimburile de bunuri între agenți economici;
e) schimburile de bunuri între agenți economici, când transferul dreptului de proprietate s-a efectuat fără plată.

III. Probleme de rezolvat

1. Un agent economic acordă unui salariat al său suma de 150 RON, reprezentând indemnizația de deplasare în interes de serviciu, pentru 3 zile. Nivelul indemnizației pentru deplasare acordate salariaților din instituțiile publice este de 13 lei.

Să se calculeze valoarea deductibilă și cea nedeductibilă a indemnizației de deplasare acordată salariatului.

2. O societate comercială produce într-un an o cantitate de 35.000 hl.bere îmbuteliată în sticle de 1 litru, care are o tărie alcoolică de 10% din volum. Cursul de schimb este 1 Euro = 3,2 lei iar acciza unitară K = 0.78 (Euro/hl/1 grad Plato).

Să se calculeze valoarea accizei datorate bugetului de stat.

3. Domnul Ilie Marin este angajat al unei societăți comerciale, cu contract permanent, unde obține un salariu tarifar de 980 lei. Beneficiază de un spor de vechime de 15 %. În luna februarie primește o primă în valoare de 300 lei. Are în întreținere soția și un copil, pentru care i se acordă o deducere personală de 450 lei.

Să se determine impozitul datorat de domnul Ilie Marin pentru luna februarie precum și salariul net obținut de acesta în luna februarie.

4. O persoană fizică a cumpărat la data de 14 iulie un apartament situat într-un bloc cu 10 etaje într-o localitate de rang I, zona C. Blocul este construit din beton și este dotat cu cele 4 instalații. Suprafața utilă a apartamentului este de 75 mp.

Să se determine impozitul pe apartament datorat.

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI (Anexa 1)
(Divizia. .....
Din cadrul Secției de Control Ulterior)
sau
Direcția de Control Financiar
din județul .....
sau
Camera de Conturi din județul.....
Compartimentul de Control Financiar

PROCES VERBAL DE CONTROL

Localitatea.....(ziua.....luna.....anul.....)

Subsemnatul,.....(numele și prenumele), având Funcția de controlor financiar în cadrul.....(Camerei de Conturi din județul ....., Compartimentul de Control Financiar, Direcția de Control Financiar din județul..... ..... Divizia.....din cadrul Secției ce control Ulterior a Curții de Conturi), în baza Legii nr. 94/1992 și a delegației nr.....am efectuat în perioada ..... controlul..... (denumirea exactă a obiectivului controlului și perioada supusă verificării) la..... (denumirea persoanei juridice verificate din.....localitatea și adresa completă).

În perioada controlată, conducerea executivă a unității a fost asigurată de..... (se vor înscrie, pe perioade, numele, prenumele și funcțiile persoanelor care au asigurat conducerea executivă în perioada controlată).

Urmare a controlului efectuat, au fost constatate unele fapte prin care au fost cauzate prejudicii, abateri cu caracter financiar, nereguli în activitatea financiar-contabilă controlată (după caz), astfel:

1. a) Fapta;
   b) Reglementarea legală încălcată;
   c) Modul în care au fost încălcate prevederile legale;
   d) Consecința faptei (prejudiciul, cuantificarea acestuia și a foloaselor nerealizate);
   e) Persoanele răspunzătoare, cu referire la întrunirea elementelor constitutive ale răspunderii civile delictuale (existența faptei ilicite, a prejudiciului cert, patrimonial, legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu, existența culpei).

2. a).....
   b).....
   c).....
   d).....
   e).....

Anexe
Prezentul proces verbal a fost întocmit în 4 (patru) exemplare, din care unul înregistrat sub nr.....din..... A fost lăsat unității controlate, iar 3 exemplare au fost luate de organele de control.

Prin semnarea procesului verbal se recunoaște restituirea tuturor actelor și documentelor utilizate în efectuarea controlului.

ÎNTOCMIT
Controlori financiari
Numele și prenumele
Semnătura

LUAT LA CUNOȘTINȚĂ
Numele și prenumele
Funcția
Semnătura
Conducerea din perioada controlată
Conducerea actuală
Persoane răspunzătoare

MINISTERUL FINANȚELOR PUBLICE (Anexa 2)
DIRECȚIA.....
.....
.....

PROCES VERBAL DE CONSTATARE
A CONTRAVENȚIILOR NR.....
Încheiat azi....., luna....., anul.....
în localitatea....., județul.....

Agentul (ii) constatator (i) (numele și prenumele).....
În funcția (iile) de ..... din....., am constat că:
a) persoana fizică.....născut (ă) la data de .....în localitatea ....., cu cod numeric personal nr....., domiciliat în orașul (comuna) ....., str.....nr. .....bl. ....., sc. ....., ap. ..... județul ....., legitimat cu buletin, carte de identitate/pașaport seria ....., nr. ....., emis de ....., la data de.....
c) persoana juridică....., cu sediul în orașul (comuna)..... str. ....., nr. ....., bl. ....., sc. ....., ap. ....., județul, ...înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului..... sub nr. ....., cu cod unic de înregistrare nr. ....., reprezentată prin....., în calitate de asociat unic născut (ă) la data de ....., în localitatea ....., județul ....., fiul lui..... și al ....., cu cod numeric personal nr. ....., domiciliat în orașul (comuna) ....., str. ....., nr. ....., bl. ....., ap. ....., județul ....., legitimat cu buletinul, cartea de identitate/pașaport seria ....., nr. ....., emis de ..... la data de ....., a săvârșit la data (le), oraș (le), localitatea (ile) arătată (e) mai jos, următoarea (ele) contravenție (i):
A 1. A practicat tarife mai mari decât cele avizate de MFP.....
.....
2. .....
.....
.....
Fapta (ele) prevăzută (e) în actul(e) se sancționează conform OUG 42/341:
1. art. ....., alin. ....., lit. ..... cu amendă de la ..... până la .....
2. art. ....., alin. ....., lit. ..... cu amendă de la ..... până la .....
Stabilindu-se amenda în cuantum de :
1. .....(.....) lei;
2. .....(.....) lei.

AGENTUL (II) CONSTATATOR (I), CONTRAVENIENT MARTORI,

PROCES VERBAL DE CONSTATARE A CONTRAVENȚIILOR NR. .....

(verso)

Amenda/amenzile a/au fost achitată (e) cu foaia de vărsământ/chitanță, seria..... , nr. ....., din data de .....sau se ve/vor achita la ....., în măsura în care există convenții încheiate, sau la trezoreria finanțelor publice în contul ..... .

În conformitate cu prevederile OG nr. 2/2001, contravenientul poate achita pe loc sau în termen de cei mult 48 de ore de la data încheierii procesului verbal jumătate din minimul amenzii prevăzute în actul normativ, respectiv suma de ..... lei, iar o copie de pe chitanță se va depune de contravenient sau se va transmite prin poștă, recomandat, în termenul menționat, la sediul organului constatator din .....

În caz de neachitare a amenzii/ lor în termen de 15 zile de la data comunicării procesului verbal, se va proceda la executarea silită, conform prevederilor legale.

B. În conformitate cu art. 8 alin. 3 din OUG 36/2001, se confiscă de la contravenient următoarele bunuri destinate, folosite sau rezultate din contravenții / le prezentă/e la punctul/ele.

Suma ....., conform Notei Constatatoare nr. ..... care face parte integrantă din prezentul. Suma se va vira la Trezoreria ..... cont ..... nr. ..... .

Precizări cu privire la măsuri de conservare sau valorificare..... .

Bunurile confiscate sunt în proprietatea ..... .

Alte mențiuni

La cererea contravenientului s-au formulat următoarele obiecțiuni:

Va contesta Procesul verbal în termenul legal de 15 zile. Nu este de acord cu cele menționate în Procesul verbal nr. ..... și Nota de constatare..... .

În conformitate cu prevederile OG nr. 2/2001, împotriva prezentului proces verbal se poate face plângere în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării. Plângerea va fi însoțită de copia procesului verbal și se va depune la ..... .

Prezentul proces verbal s-a încheiat în trei exemplare, din care exemplarul 2 s-a înmânat contravenientului azi, ..., sau se va comunica acestuia în cel mult o lună de la data încheierii.

În cazul în care contravenientul refuză semnarea procesului verbal de constatare a contravenției, acest lucru se atestă de martor (i).

AGENTUL(I) CONSTATATOR (I) CONTRAVENIENT MARTOR(I)

MARTOR(I) – Date complete privind identitatea acestora

.....

.....

În cazul în care, la unele rubrici, spațiul alocat este insuficient, se continuă scrierea separat, în trei exemplare semnate de toate părțile, acesta constituind anexă, parte integrantă a prezentului proces verbal.

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI (Anexa 3)
(Divizia.....
din cadrul Secției de Control Ulterior)
sau
Direcția de Control Financiar din
județul .....
sau
Camera de Conturi din județul.....
Compartimentul de Control Financiar

PROCES VERBAL PENTRU FAPTE PENALE

Localitatea..... (ziua ..... luna ..... anul .....)
Subsemnatul, ...(numele și prenumele), având funcția de controlor financiar în cadrul..... (Camerei de Conturi din județul ..... Compartimentul de Control Financiar, Direcția de Control Financiar din județul ..... Diviziei ..... din cadrul Secției de Control a Curții de Conturi), în baza Legii nr. 94/1992 și a delegației nr. ....., am efectuat în perioada ..... controlul ..... (denumirea exactă a obiectivului persoanei juridice verificate) din .....
(localitatea și adresa completă).

În perioada controlată, conducerea executivă a unității a fost asigurată de .....
(se vor înscrie, pe perioade, numele, prenumele și funcțiile persoanelor care au asigurat conducerea executivă în perioada controlată).

Urmare a controlului efectuat, au fost constatate unele fapte care, potrivit legii penale, constituie infracțiuni, astfel:

1. a) Fapta;
   b) Reglementarea legală încălcată;
   c) Modul în care au fost încălcate prevederile legale;
   d) Consecința faptei (prejudiciul, cuantificarea acestuia și a foloaselor nerealizate);
   e) Persoanele răspunzătoare (fără încadrarea faptei în legislația răspunderii penale, încadarare care urmează a fi făcută de procurorul financiar).

2. a).....
   b).....
   c).....
   d).....
   e).....

Anexe
Prezentul proces verbal a fost întocmit în 4 (patru) exemplare, din care unul înregistrat sub nr. .....
din ..... a fost lăsat unității controlate, iar 3 exemplare au fost luate de organele de control.

Prin semnarea procesului verbal se recunoaște restituirea tuturor actelor și a documentelor utilizate în efectuarea controlului.

Au fost anexate în original la procesul verbal documentele menționate în anexa..... fiind lăsate unității, în locul acestora, copii certificate.

ÎNTOCMIT
Controlori financiari
Numele și prenumele
Semnătura

LUAT LA CUNOȘTINȚĂ
Numele și prenumele
Funcția
Semnătura
Conducerea din perioada controlată
Conducerea actuală
Persoane răspunzătoare

(Anexa 4)

NOTĂ DE PREZENTARE

Subsemnatul, ..., organ de control financiar în cadrul ....., în baza procesului verbal nr. ....., încheiat ca urmare a controlului efectuat la ..... (denumirea agentului economic controlat) ..... având la bază constatările făcute prin acesta, propun următoarele:

- aprobarea și înregistrarea pe cheltuieli a sumei de ..... lei, perisabilități de marfă, calculate conform .....;
- imputarea în sarcina gestionarului ..... a sumei de ..... lei, reprezentând lipsa rămasă la marfă. Precizez că, referitor la lipsa constatată, gestionarul a luat la cunoștință, a semnat angajamentul de plată, iar suma reprzentând prejudiciul constatat se va reține din salariul său în cuantumul prevăzut de lege;
- înregistrarea în evidența contabilă a sumei de ..... lei, reprezentând un plus constatat la ambalaje;
- scăderea gestiunii cu sume de ..... lei, reprezentând contravaloarea mărfurilor deteriorate, inutilizabile, pe baza procesului verbal întocmit de compartimentul comercial.

Alte propuneri:

- atenționarea comisiei de recepție pentru a-și pune semnătura și a verifica atât cantitativ, cât și calitativ mărfurile care intră în gestiune, precum și documentele care se întocmesc la primirea acestora;
- completarea documentelor primare cu toate elementele prevăzute de acestea;
- luarea măsurilor necesare pentru scoaterea la vânzare a vadurilor comerciale favorabile tuturor mărfurilor cu mișcare lentă sau cu termenul de garanție aproape de limita expirării;
- luarea măsurilor necesare pentru depozitarea zilnică de către gestionar a numerarului încasat din vânzarea de mărfuri, etc.

Pentru suma imputată gestionarului (lor) ....., cât și pentru mărfurile deteriorate din gestiune nu se dau explicații concludente, motiv pentru care propun:

- diminuarea salariului gestionarului șef cu ..... % pe două luni;
- repartizarea pe gestionari (dacă este cazul) a minusului imputabil, proporțional cu salariul tarifar și timpul efectiv lucrat din perioada de gestiune controlată.

Localitatea ..... Organ de control,
Data .....

BIBLIOGRAFIE

1. **„Fiscalitate. De la lege la practică”**, Ed. a-III-a – L.Țițu, C.Șerbănescu, D.Ștefan, D.Cataramă, A.Nica, Ed. C.H. Beck 2006
2. **„Finanțe aplicate”** – D. L. Roman, Ed. Economică 2001
3. **„Finanțe și fiscalitate”** – D.Hargan, M.Tudor, D.Alămîie, Ed. CD Press 2006
4. **„Finanțele agenților economici”** – Gh.D. Bistriceanu, M.N. Adochiței, E.Negrea, Ed. Economică 2001
5. **„Finanțe publice”** – T.Moștean, E.Cîmpeanu, L.Țițu, R.Tudor, A.Panaite, D.Vasilescu, G.Attila, A.Stoian, I.Brașoveanu, E.Miricescu, Ed. Universitară 2004
6. **„Tratat de drept financiar și fiscal”** – Dan Drosu Șaguna, Ed. All Beck 2001
7. **„Fiscalitate**. **Metode și tehnici fiscale”** – G.Vintilă, Ed. Economică 2006
8. **„Fiscalitate**. **Sinteze și comentarii. Studii de caz. Teste grilă”** – Ed. SYLVI 2004